Sonbahar 2023

YapıKredi

Crystal

Henüz keşfedilmemiş noktalarından bozulmamış tropik ormanlarına doğanın ve kültürel alanın ortak mirası: Güney Amerika rotaları

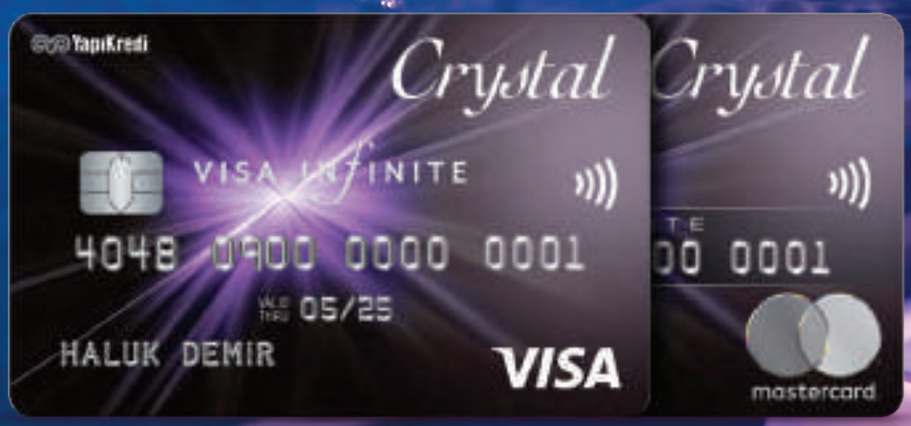

Başvuru için **CRYSTAL** yazın, **TCKN** bilginiz ve doğum tarihinizi (gün ay yıl formatında) aralarında birer boşluk bırakarak yazıp **4421**'e gönderin.

Yapı Kredi, kampanyanın geçerli olduğu anlaşmalı mekanlarda değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

Crystal ile İstanbul'un en seçkin restoranlarında ayrıcalıklısınız.

Crystal ile sonbaharın keyfini seçkin mekanlarda
%20 indirim ayrıcalığı ile çıkarın.

- 29
- ADANA İL SINIRI
- ALİ OCAKBAŞI
- BALIKÇI ABDULLAH
- BANYAN
- BEYTİ
- BISTRO33
- BİZ İSTANBUL
- BORSA RESTAURANT
- BOSPHORUS LOUNGE
- CAFE 33
- CAFE DI DOLCE
- CASA LAVANDA
- CHACHA BALIK
- CHINESE & SUSHI EXPRESS
- DA MARIO
- DA VITTORIO RISTORANTE ITALIANO
- DELICATESSEN
- DİVAN
- EATALY
- ESKİYER İSTANBUL
- FRANKIE
- GINA
- GÜNAYDIN
- HIREF BRASSERIE
- ITSUMI
- KEBAPÇI ETİLER
- KEN SUSHI
- KILIMANJARO
- KISS THE FROG
- KIYI RESTAURANT
- KİVA
- KOKOA
- KÖŞEBAŞI
- LACİVERT
- LEONIDAS
- LİMAN GALATAPORT
- LUCCA
- MANGERIE
- MARINEE KABURGA
- MAROMI BY DİVAN
- MASA
- MEZZALUNA
- MIYABI
- MONOCHROME
- MR. MEAT
- MÜRDÜM KEBAP & STEAKHOUSE
- NİŞANTAŞI BRASSERIE
- NOVIKOV RESTAURANT ISTANBUL
- NUSR-ET STEAKHOUSE
- OLEA & THE BAR
- PAPER MOON
- PARK FORA
- PARLE
- PERİHAN MEYHANE
- PINOLI
- RISTORANTE UMBERTO
- ROKA
- SAİT
- SALTBAE
- SNOB STREET FOOD
- SPAGO
- ST. REGIS BRASSERIE
- SUNSET
- SUSHICO
- ŞANS
- TERRAZZA ITALIA
- THE POPULIST
- THE RUA
- USKUMRU
- VAKKO L'ATELIER
- VAKKORAMA CAFE
- VANILLA ROCOCO
- VERANDA PERA
- VOGUE RESTAURANT
- YAMO SUSHI
- ZANZİBAR
- ZUMA

Ayrıcalıklı restoran listesinin tamamını keşfetmek ve detaylı bilgi için:
crystalcard.com.tr

YapıKredi Crystal

ÖZGÜN KARAKTER: GRAND MERCEDES

Mercedes-Benz 600'ün 60. yılında büyük bir öncüyü ve klasikleşen bir geçmişi kutluyoruz. Altmış yıl önce piyasaya sunulduğundan bu yana sadece 2.677 adet üretilen Mercedes-Benz 600, geçmişte de Hollywood ünlülerinin, pop yıldızlarının ve moda ikonlarının gözdesi oldu. Bugünse bir klasik olarak lüksü ve göz alıcılığı en yüksek seviyede temsil etmeye devam ediyor.

Mercedes-Benz

ZAMANSIZ LÜKS: GRAND MERCEDES

Mükemmelliğin iç yüzüyle tanışın. 1963 yılında telefona, televizyona ve minibara sahip bir otomobilden daha başka ne istenebilirdi ki? Bu eşsiz model, bugüne kadar konfor ve lüksün standartlarını belirledi, altmış yıl sonra bile yenilikçi mühendisliğin en önemli temsilcilerinden oldu.

Mercedes-Benz

YapıKredi

Yönetim
İmtiyaz Sahibi
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. adına
Arda Öztaşkın

Yönetim Yeri
Yapı Kredi Plaza, D Blok,
Levent, 34330 İstanbul
Tel: 0212 339 70 00

Yayın Kurulu
Özge Bakırçalı, Ceren Gençceylan,
Esra Arat, Sahra Özyavuz,
Mert Nuzumlalı, Deniz Öztürk,
Beran Toksöz, Müjde Metin

Yapım - Yayın
Lup Medya Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Mah. Ayazpaşa Camii Sok.
No:7/5 Beyoğlu/İstanbul/Türkiye
Tel: 0212 243 6142
info@lupmedya.com

Yayın Koordinatörü (Sorumlu)
Beran Toksöz

Kreatif Direktör
Müjde Metin

Editör
Aylin Kumdagezer

Redaksiyon
Meltem Ersavaş

Art Direktör
Gözde Çetin

Katkıda Bulunanlar
Demet Gezbor, Ömer Faruk Gündoğdu,
Güvenç Atsüren, Efe Uygur,
Ekin Kurbetçi, Doğancan Güngör,
Esra Kağıtçı Dede,
Gizem Aydoğan Kongar,
Utku Kuran, Selin Ekim,
Emre Kapçak, Derya Sayın

Reklam Direktörü
Evrim Yücesoy
evrimyucesoy@qpmagtr.com

Baskı
Acar Basım ve Cilt San. Tic. A.Ş.
Beysan Sanayi Sitesi Birlik Cad. No:26
Acar Group Binası, 34524
Haramidere/ Beylikdüzü, İstanbul
Tel: (0212) 422 18 00

Baskı Yeri ve Tarihi
İstanbul, Eylül, 2023

Yayın Türü
Yerel süreli yayın

Tiraj
5.250 adet

FSC www.fsc.org MIX Paper from responsible sources FSC® C151955

Bu dergi FSC belgeli kağıt ile üretilmiştir.

Crystal Dergisi, Lup Medya Ltd. Şti. tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. Crystal Dergisi'nin isim ve yayın hakkı Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf ve illüstrasyonların her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. Yazıların sorumluluğu yazarlara, yayınlanan ilanların sorumluluğu ise sahiplerine aittir.
Mersis No: 0937002089200741

18
Doğa, tarih ve Güney Amerika
Güney Amerika'ya seyahat etmek için birden fazla neden sunan lokasyonlar: Arjantin, Peru ve Brezilya.

Kutsal Vadi'nin 1.312 metre yukarısında, 1.200 metrelik bir dağın yamacında asılı duran 24 metreye 8 metrelik şeffaf kapsülleriyle, Peru'daki Natura Vive.

İnsanoğlu zamandan şikayet eder hep; daha doğrusu zaman bulamamaktan. Birçoğumuz, modern hayatlarımızın kaotik zamanlarında, bir noktada mutlaka yakınmışızdır bu durumdan. "Vakit ayrılmaz, yaratılır" mantalitesinden yola çıkarak, kendinize vakit yaratmanız, kısa bir süre için olsa da psikolojik ve fiziksel yorgunluğunuzu bir kenara bırakmanız adına Crystal Sonbahar 2023 sayısının kapak konusunda Güney Amerika'nın farklı lokasyonlarını çeşitli disiplinler aracılığıyla irdeledik. Bir diğer taraftan 2023'te UNESCO Dünya Mimarlık Başkenti olarak seçilen Kopenhag'ın kendine has duruşunu ve bitkiler aleminin en dayanıklı bireylerinden oluşan ve hayatta kalma becerileriyle bilim insanlarını her daim şaşırtmayı başaran kaktüsleri mercek altına aldık. Sinemada festival filmlerinin yönetmen koltuğunda yer alan isimleri ve izlenecekler listenize ekleyebileceğiniz filmleri incelerken otomobilde performans ve mühendisliğin üst seviyesinde konumlanan "hypercar" konseptiyle sınırları kaldırıyoruz. Küresel ısınma gerçeklerini tarım nezdinde ele aldığımız gibi çay kültüründen yola çıkarak çeşitli ülkelere özgü içeceklere doğru uzanıyoruz. Kısacası, her şeyden uzaklaşabileceğiniz bir sayının ilk sayfasını okuyorsunuz. Vakit yarattığınız bir sonbahar olması dileğiyle.

44
Klasik, modern ve her daim fenomen
Dress watch konseptinde.

Yeni Maserati Grecale GT Her Günü Olağanüstü Kılar

YENİ MASERATI GRECALE GT'Yİ KEŞFEDİN.
ZARAFET VE GÜÇLE OLAĞANÜSTÜ BİR ŞEKİLDE ÖNE ÇIKIN.

Fer Mas Oto Tic. A.Ş.
Kuruçeşme Cad. No: 27 Kuruçeşme/İstanbul
Tel: (0212) 263 30 01

Otokoç Antalya
Altınova Sinan Mah. Serik Cad.
No: 301 07170 Kepez/Antalya
Tel: (0242) 225 18 18

Otokoç Ankara
Söğütözü Mah. Söğütözü Cad. No: 2
Koç Kuleleri C Blok No: 8–9 Çankaya/Ankara
Tel: (0312) 220 55 02

Mengerler Bursa
Ovaakça Santral Mah. İstanbul Cad.
No: 644 Osmangazi/Bursa
Tel: (0224) 261 11 14

Maserati

Motor: L4 MHEV, Azami Güç: 300 CV/450 Nm, Azami Hız: 240 km/s, 0–100 km Hızlanma: 5,6 sn, Yakıt Tüketimi (karma) min.-maks.: 8,7–9,2 L/100 km, CO_2 Emisyon Oranları (karma) min.-maks.: 198–208 g/km. İlanda belirtilen veriler versiyona göre değişiklik göstermektedir.

Koç

İÇİNDEKİLER

38 **Balıkçı kasabasından İskandinav geleneğine: Kopenhag**
2023'te UNESCO Dünya Mimarlık Başkenti olarak seçilen Kopenhag.

68 **Doğanın izinde, mimarinin gölgesinde**
Biyofilik tasarımda güncellik.

74 **Sessiz lüksün artan desibeli**
Lükste sadelik kavramı "Quiet luxury" nezdinde sonbahar trendi.

84 **Hayatta kalma ustasıyla yaşam**
Bitkiler aleminin en dayanıklı bireylerinden oluşan dikenli yeşillerde kaktüsler.

62 **Yüksek tasarımlar**
IWC'nın kreatif direktörü Christian Knoop ile geçmiş ve gelecek arasındaki diyalog.

YAPI & YAPI

GELECEK KEMPINSKI RESIDENCES BALMUMCU'DA YEŞERECEK

THE FUTURE BLOSSOMS AT KEMPINSKI RESIDENCES BALMUMCU

Kempinski Residences
Balmumcu
ISTANBUL

www.kempinskiresidencesbalmumcu.com

yapiveyapi

www.yapi-yapi.com.tr

GÜNDEMDEN KISA KISA

SINIRLI EDİSYON PARTİKÜLLERİ

Birçok marka, yıl dönümlerini çeşitli konseptlerle kutluyor. Bulunduğu ortamı hem hüzmesi hem de kokusuyla farklı bir seviyede yorumlayan Diptyque de 60. senesi için 12 edisyonla sınırladığı setini sunuyor. Kuruluşundan bu yana kokulara zanaatkar bir yaklaşım benimseyen maison, kokuları sadece formüle etmekle kalmıyor öte yandan her birine kendine özgü bir hikaye atfediyor. Burada ayrı bir parantez açmak gerekiyor: Diptyque, kokularını çok daha doğal bir bakış açısıyla yorumluyor. Zaman içerisinde seçkisini genişleten ve geliştirmeye de devam eden markanın bugünkü koleksiyonu doğanın kokularından oluşan bir kapsül aslında. Diptyque'in mumlarının bir kütüphanesi olarak tasvir edebileceğimiz set, globalde sınırlı sayıda üretiliyor ve sadece seçkin butiklerde satışa sunuluyor. Öte yandan marka her ne kadar mumla eşleştiriliyor olsa da tasarımlarındaki zanaatkar perspektifini dekorasyon özelinde de genişletiyor. Kısacası mumluklar, mum aksesuarları, dekoratif objeler ve sofra takımları gibi başlıklarıyla marka, iç mekan tasarımının duyularına hitap ediyor.

Diptyque, sadece 12 adet üretilen edisyonu ile 60. yıl dönümünü kutluyor.

Bu yaz California'dayız.

Volkswagen California ve **Grand California** ile eşsiz bir tatil konforu sizi bekliyor. Fonksiyonel mutfakları, klimatronik klima ve ilave ısıtıcı gibi tüm ihtiyaçlarınızı karşılayan özellikleri sayesinde otel konforunu dilediğiniz yere taşıma imkânı sunuyor.
Siz özgürce gidin, güvenle park edin, doğanın keyfini doyasıya yaşayın diye...

Ticari Araç

Doğuş Otomotiv | Trafik Hayattır | DANIŞMA HATTI: (0216) 266 54 98 | Volkswagen Finans

Fotoğraftaki araçların görüntüsü satışa sunulan modellerimizinkinden farklılık gösterebilir.

Doğuş Otomotiv'in Volkswagen için tercihi Castrol

www.vw.com.tr

‘30’LARA GERİ DÖNÜŞ

Yakın zamanda Kaliforniya’ya bir seyahat planlıyorsanız size naçizane bir önerimiz var: The Georgian. Tasarım stüdyosu Fettle, Santa Monica'daki Art Deco oteli restore ederek kendine özgü turkuaz cephesini ve iç mekanlarını orijinaline göre yeniledi. The Georgian, ilk olarak 1933 yılında Los Angeles'ın batısındaki sahil kentini ziyaret eden turistlere hizmet vermek üzere inşa edildi. Sekiz katlı yapı kısa süre önce BLVD Hospitality tarafından satın alındı ve Fettle’a oteli canlandırma görevi verildi. Girişin her iki yanındaki lacivert çizgili tentelerin altında yer alan yemek terası, Rolling Greens tarafından tasarlanan yeşilliklerle çevrili. Lobideki yüksek tavanlar Art Deco tarzı avizeler ve orijinal kabartmalarla vurgulanırken zemin 1930'ların tasarımlarına gönderme yapmak üzere geometrik desenlerle stilize edildi. Lobinin diğer tarafında yer alan yemek salonunda ise Fransız çiçek sanatçısı Jean Pascal'ın haftalık enstalasyonları yer alıyor. The Georgian'da 56 klasik oda ve 28 tek yatak odalı süit bulunuyor ver her birinin ortak özelliği Art Deco ilhamıyla tasarlanmış olmaları. Fettle ayrıca girişin üstündeki dış cepheye, otelin 1930'lardaki orijinaline uygun bir tabela ekliyor.

Tasarım stüdyosu Fettle, Santa Monica'daki The Georgian’ı Art Deco stilinde yeniden yorumladı.

İZ BIRAKAN ANLAR.
SONSUZ DENEYİMLER.

Unutulmaz düğünlerin ev sahibi Divan Kuruçeşme.

divan
kuruçeşme

DIVAN.COM.TR

Düğün rezervasyonlarınız için;
+90 212 708 60 60

Koç

NET UYUM

Tasarımları kadar show'larıyla da farklı olmanın alternatiflerini arayan Simon Porte Jacquemus lavanta tarlalarından saman kaplı podyumlara varıncaya kadar geniş bir repertuvara sahip. İlgili olmasanız dahi hatırlayacağınızı düşündüğümüz son lokasyon ise Paris'in hemen dışındaki, Kral XIV. Louis'nin Versailles Sarayı'nın bahçesiydi. Bu noktada 166 parçasıyla Sonbahar 2023 "LE CHOUCHOU" koleksiyonu tanıtılmıştı. Ve şimdi seçki butik ve çevrim içi seçenekleriyle satışta. Çizgili polo "Le polo maille Ola"; çok sayıdaki cebiyle kot "Le de Nîmes Suno"; dantel kargo yeleği "La maille Carro"; alpaka yününden asimetrik detaylarla şekillendirilmiş bir hırka olan "Le cardigan Pau" ve bir düzineden fazla çiçekli gömlekle koleksiyon, pekala sonbaharın enerjisini yükseltebileceğini gösteriyor. Ayrıca seçkide deri parçalardan mücevherlere varıncaya kadar farklı tasarımlar da yer alıyor. Bizler de şimdiden Jacquemus'nün bir sonraki adımını merak ediyoruz.

Sonbahar 2023 "LE CHOUCHOU" koleksiyonu Jacquemus'nün web sitesi ve butiklerinde satışta.

Atatürk Kültür Merkezi'nde yepyeni bir Divan Brasserie.

divan brasserie

FUAYE

İstanbul Atatürk Kültür Merkezi

Koç

www.divan.com.tr www.divanpastaneleri.com.tr
/divanrestoranlari /divanotelleri /divanpastaneleri

“Private Library Building Advisory Service” için detaylı bilgiye Gagosian'ın web sitesinden ulaşabilirsiniz.

ÖZEL EDİSYON KÜTÜPHANE

Günümüz anlayışı ile dahil olunan branşın bir adım ötesine geçmek artık standartlar arasında. Bir önceki cümlemize verebileceğimiz en güncel referanslar arasında ise Gagosian ve nadir kitap uzmanı Douglas Flamm’ın birlikteliği yer alıyor. İkili “Private Library Building Advisory Service” ile özel bir kütüphane oluşturma düşüncesindeyseniz size yardımcı olabileceklerini dile getiriyor. Küratörlük hizmetinin bir parçası olarak Flamm, ister referans koleksiyonu olsun ister ev için yeni bir koleksiyon olsun, özel kütüphaneler oluşturma konusunda müşterilere yardımcı olacak. Bir diğer deyişle, nadir kitaplar alanında yirmi beş yıllık etkileyici bir uzmanlığa sahip olan Flamm, Gagosian'ın seçkin müşterilerinin edebi tarafına odaklanacak. Süreç, *bespoke* bir kitap listesi oluşturmak üzere tasarlanıyor ki bu arada kişiselleştirme devreye giriyor. Öte yandan Flamm'ın uzmanlığı, yirminci ve yirmi birinci yüzyıl sanatçıları ve akımlarından Picasso, soyut dışa vurumculuk, pop art, minimalizm ve daha fazlasına kadar geniş bir yelpazeyi kapsıyor. Diğer odak alanları arasında Art Deco, Bauhaus ve modernizm gibi mimari temelli başlıklar da yer alıyor. Özel bir kütüphane oluşturmak için Flamm ile iş birliği içerisine girmek her bakımdan heyecan verici.

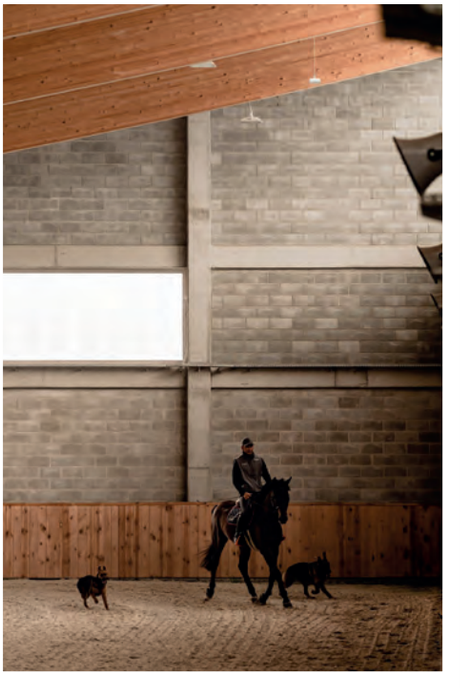

MONO AÇI

Mimarlık ofisi Wiercinski Studio'nun Polonya'nın kırsal kesimindeki bir ahıra eklediği binicilik merkezi Horse House, tek eğimli çatısı ve ham malzemeden yüzeyleriyle dikkat çekiyor. Jaroszewo köyündeki yerel bir ahırda yer alan beton yapı, çevresindeki endüstriyel binalara referans veriyor ve atlar için bir yetiştirme ve eğitim alanı içeriyor. Horse House, yer yer açıkta bırakılmış ve beton bloklarla doldurulmuş betonarme bir çerçeveye sahip. Bu tasarım perspektifi de çevredeki yapılarda kullanılan çıplak betondan esinleniyor. Stüdyo, binanın büyük kısmını tek eğimli büyük bir çatıyla örtüyor. Atlar için on sekiz ahır içeren daha küçük diğer bitişik yapı ise ters yönde eğimli bir çatıyla zıtlık yaratıyor. Ayrıca çatılar, iç kısımları açıkta bırakılmış ahşap kirişlerle destekleniyor. Öte yandan Horse House'da engellerle donatılmış tam boyutlu bir eğitim salonu, eğitim ekipmanları için bir depolama alanı ve mutfak ile çalışma odasından oluşan bir sosyal alan bulunuyor. Eğitim salonu ise polikarbonat bir tavan penceresiyle aydınlatılıyor.

Horse House'daki birçok tasarım yerel zanaatkarlar tarafından özel olarak üretildi.

DİJİTAL EKOSİSTEMDE YAPI KREDİ

Bildiğimiz hatta geçtiğimiz yaz hissettiğimiz üzere küresel ısınma gerçeklerini artık direkt olarak deneyimliyoruz. Sıcak hava dalgaları, orman yangınları, yok olan biyoçeşitlilik ve sıralayacağımız bir sürü etkenle gezegenimizin sınırlı kaynakları tükenmeye devam ediyor. Hala bir çıkar yol bulabileceğimizin bilincinde ve herkesin sorumluluk aldığı bir senaryoda bu gidişatı değiştirebiliriz. Ancak buradaki belki de en önemli nokta, bireysellikten toplu adımlara beraber ilerlemek. Bireyselliğin etkisini asla yok saymadığımız gibi sürdürülebilir dönüşüm için topluma ve kurumlara çok fazla iş düştüğünü de tartışma gereği duymuyoruz. Aslına bakarsanız zincir halinde birbirini etkileyen bir döngüden bahsediyoruz. Bireylerden başlayacak bir toplumsal bilinçlenmeyle ülkelerin ve şirketlerin atacağı samimi ve yapıcı adımlar, sürdürülebilir bir gelecek için kilit konumda. Zira sürdürülebilirlik, ekonomiden sosyal yaşama kadar hayatın her alanında daha iyi ve yaşanabilir bir dünya meselesi. Dolayısıyla sürdürülebilirlik, insanlık ve gezegen için daha sağlıklı bir geleceğin anahtarı rolünde.

Bu doğrultuda teknolojik olanaklar, sağlıklı bir gelecek için çözümler yaratma ve bireyleri harekete geçirme noktasında önemli bir potansiyele sahip. Bir önceki cümlemizde ortaya attığımız tezi biraz daha derinlemesine irdeleyelim. Şöyle bir etrafımıza bakalım; gelişen ve değişen dünyamıza... Takip ettiğimiz teknolojiler peşi sıra yenilenen ilk yolculuklar ve sıralayabileceğimiz birçok nokta. Hepsinin alt metninde ise insanın merak ve keşfetme arzusu yatıyor. Peki bu teknoloji yahut ileri seviye ne denli doğanın yararına kullanılıyor? Tam da dikkat çekmek istediğimiz değişim ve de dönüşüm, özellikle söz konusu küresel ısınma olduğunda burada devreye giriyor.

Başta iklim krizi olmak üzere, sürdürülebilirlik alanına giren yaşadığımız sorunların önemli bir bölümünün çözümü teknolojinin sağladığı olanaklardan geçiyor. Bu gerçekten yola çıkarak Yapı Kredi, "Bir tercih çok şey değiştirir" sloganıyla Sürdürülebilir Tercih Programı'nı yani Yapı Kredi Step'i hayata geçirdi. Yapı Kredi Mobil ile entegre çalışan Step ile müşterilerini sürdürülebilir tercihlere yönlendiren Yapı Kredi aynı zamanda bireylerin attığı küçük adımların ne kadar etkili olduğunu da anlatıyor.

Step ile kullanıcılara sadece yol göstermekle kalmayan Yapı Kredi, motivasyon sağlayacak çeşitli çalışmalara da imza atıyor. E-dekont, e-ekstre, ESG yatırım fonları, toplu taşımayı kullanma gibi sürdürülebilir tercihler yapan kullanıcılar, Step puan kazanabiliyor ve bu puanlar sayesinde Yapı Kredi Mobil üzerinden Step'e dahil olan STK'ların projelerine bağış yapılabiliyor. Böylece Yapı Kredi müşterileri, sürdürülebilir tercihlerinin sonuçlarıyla toplumsal

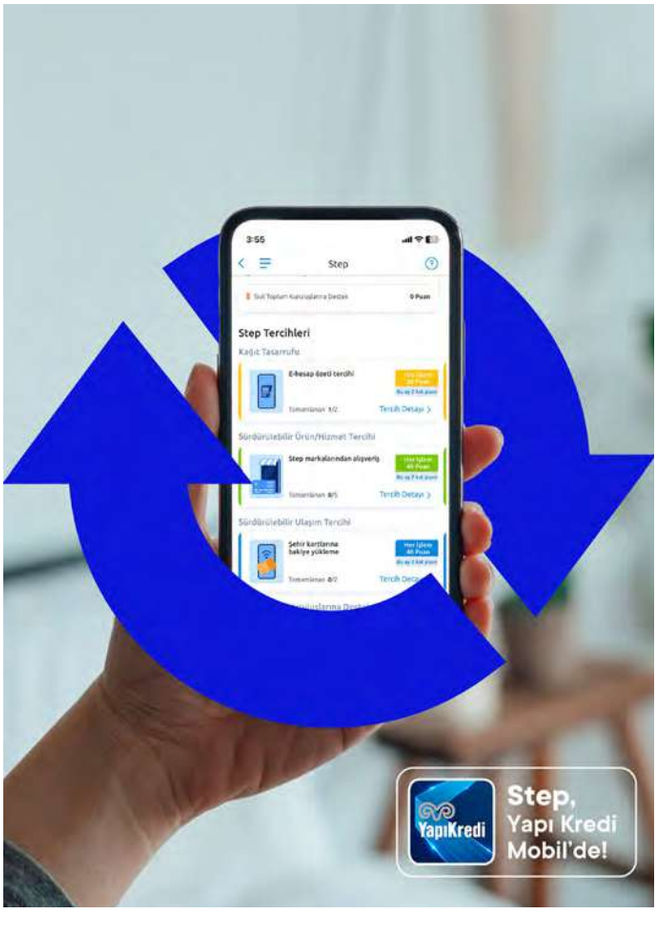

faydaya da katkı sağlayabiliyor. Bu anlamda Step, sadece bir program olmaktan çıkarak büyük bir ekosistemi temsil ediyor. Kendi içerisinde büyük bir kartopu yaratacak şekilde kurgulanan Step ekosistemi, teknolojinin getirdiği olanaklar sayesinde etkisini daha da büyütüyor.

Tamamen toplumsal faydaya odaklanan Step'e, Yapı Kredi müşterileri, Yapı Kredi Mobil üzerinden ücretsiz bir şekilde üye olabiliyor. Yapı Kredi müşterisi olmayan kullanıcılar ise Yapı Kredi Mobil'i indirerek, Görüntülü İşlem Asistanı ile banka müşterisi olup, Step menüsü altından katılım işlemini gerçekleştirebiliyor. Katılımın ardından Step, teknolojik altyapısı sayesinde kullanıcıların tercihlerini takip etmeye başlıyor ve yapılan her sürdürülebilir tercih için kullanıcılarına puan kazandırıyor.

Sürdürülebilir tercihler noktasında müşterilerini farklı kaynaklar aracılığıyla bilgilendiren Yapı Kredi, bu konuda sorumluluk almaya hazır ancak ne yapacağını bilmeyen büyük bir kitleye Step ile öncülük ediyor. En güncel teknolojilerden faydalanarak müşterilerini sürdürülebilir tercihlere yönlendiren Yapı Kredi; Step ile ülkemize kalıcı, çözüm odaklı ve sürdürülebilir katkı sağlıyor.

DOĞA, TARİH VE GÜNEY AMERİKA

Yazı: Aylin Kumdagezer

Sol sayfa: Dünyanın Yeni Yedi Harikası'ndan biri ve bugüne kadar çok iyi korunarak gelmiş İnka antik şehri, Machu Picchu, Peru.

Seyahat ve kapak konularına her göz gezdirdiğinizde siz de kendinizi, dünyada ne kadar çok gezilecek yer olduğu gerçeğini sorgularken buluyor musunuz? Sosyal medyada karşımıza çıkan reels'lar, ölmeden önce ziyaret etmeniz için şart koşulan lokasyonlar ve tabii ki satıları okurken bir yandan gözlerinizi alamadığınız görseller... Evet gezilecek çok nokta, keşfedilecek bir hayli kültür var. Biz de bu doğrultuda birden fazla destinasyonu derlemeye karar verdik. Elbette seyahat etmek için bir nedene ihtiyaç duyulmamasını kabul ediyoruz fakat bir şekilde merak duygumuzun aktifleşmesi gerektiğini de düşünüyoruz. O yüzdendir ki Güney Amerika kıtası hakkındaki farklılıklara duyulan öğrenme isteğinizi çeşitli şehirlerle yatıştırmaya çalışacağız. Listemiz uzun, gezilecek yer çok... Şimdiden Güney Amerika için iyi tatiller dileriz.

Seyahatlerde hava koşulları elbette etkin bir rolde. Bilhassa Güney Amerika'yı tercih etmemiz aslında tam da bu durumdan kaynaklı. Kuzey yarım kürede ilkbaharken,

Peru'nun Cusco kentinde düzenlenen Inti Raymi Güneş Festivali kutlamaları sırasında Sacsayhuaman Arkeoloji Parkı'nın havadan görünümü.

Güney Amerika'da sonbahardır ve bunun tam tersi de geçerlidir; yani eylül, ekim ve kasım ayları Güney Amerika'da birçok önemli destinasyona seyahat planlamak için mükemmel zamanlardır. Hal böyle olunca da mevsimsel önerilerde bulunmaktan kendimizi alamıyoruz. İlk rota, gastronomi ve müziğe ayrı bir ilgisi olanları daha çok etkileyecek: Buenos Aires!

Buenos Aires'te mutlaka görmeniz gereken Palacio Barolo, eklektik tarzının yanı sıra 100 metreden uzun oluşuyla da dikkat çekiyor. 1997'de ulusal tarihi anıt olarak ilan edilen yapıyı güneş batımından bir saat önce ziyaret etmenizi tavsiye ederiz; bir de elbette önceden bilet ayırtmanızı. Başkanlık sarayı Casa Rosada da görülmesi gereken bir diğer nokta. Şu an cumhurbaşkanının idari ofisi olarak kullanılan bina, her hafta sonu ziyarete açılıyor. Bu tur sırasında Alberto Ángel Fernández'in ve ülkenin diğer başkanlarının ünlü balkonunda durmanız mümkün. Ayrıca her gün saat 19.00'da resmi törenle bayrak indirildiğini de belirtelim. Ardından

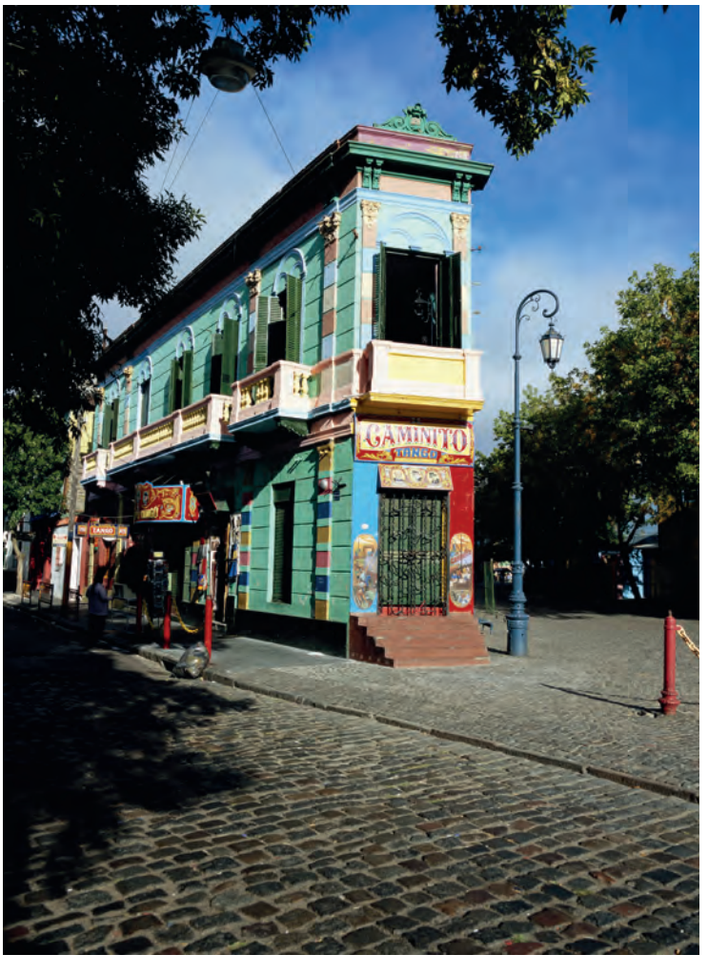

Buenos Aires'teki Palacio Barolo, İtalyan mimar Mario Palanti tarafından tasarlandı. 1923'te açılan yapı, 1935'te Kavanagh inşa edilene kadar Güney Amerika'nın en yüksek binasıydı.

saat kulesi Torre Monumental'ı ziyaret edebilirsiniz. Kulenin tepesinde, 1916 yılında inşa edilmiş ve şehir manzarasını daha net izleyebileceğiniz bir balkon bulunuyor. Hazır manzaralardan söz açılmışken ilk Avrupalı göçmenlerin ayak bastığı bölge olan Puerto Madero'yu da unutmamalı. 19. yüzyıl boyunca Puerto Madero, ithalat ve ihracat ile birlikte bir hayli popülerdi. Ancak 2. Dünya Savaşı'ndan sonra büyük ölçüde azalan ticaret hacmi beraberinde bölgenin unutulmasına da neden oldu. Ta ki yeni yönetim Puerto Madero'yu yeniden canlandırana kadar. Şimdilerde rooftop'lar, oteller ve müzeleriyle yeniden gündemde. Puente de la Mujer köprüsünün de etkisini unutmamalı elbette.

Buenos Aires, kişi başına düşen kitapçı sayısının en yüksek olduğu şehirler arasında yer alıyor. Bu yüzdendir ki bu şehirde kitabevlerinin ziyaret edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Sanatın farklı alanlarını birleştirme düşüncesinden yola çıkarak El Ateneo Grand Splendid'i öneriyoruz. Zira 2008'de *The Guardian* tarafından "Dünyanın En Güzel İkinci Kitapçısı" ve 2019'da *National Geographic* tarafından "Dünyanın En Güzel Kitapçısı" seçildiğini belirtelim. Ayrıca burası sadece bir kitabevi değil aynı zamanda bir sahnesi de var. Kitaplar, insanlar ve sahnenin birleşimi size de "Hayat bir tiyatro sahnesi" düşüncesinin somut hali gibi geldi mi? El Ateneo Grand Splendid'in geçmişine dönecek olursak eklektik tarzdaki binada daha önce 1.050 koltuklu bir tiyatro vardı. Tiyatro '20'li yıllarda yeniden inşa edilerek sinemaya dönüştürüldü ve 1929 yılında ilk sesli filmler burada oynatıldı.

19. yüzyılın ortalarında İspanyol ve İtalyan göçmenlerin evlerini barındıran Buenos Aires'teki La Boca.

Eğer seyahatiniz hafta sonunu da kapsayacak şekilde planlı ise pazar günleri kurulan Feria de San Telmo'yu listenize eklemelisiniz. Buenos Aires'in en küçük ve en eski bölgesi olan San Telmo, her pazar günü antika pazarına ev sahipliği yapıyor. Yerel mutfağın tadına da bakmayı ihmal etmeyin zira bu bölge kahveleri ve lokal menüleriyle popüler olanlardan. Bir diğer lokasyon da Fransız bir göçmen tarafından 1858 yılında açılan kahve ve atıştırmalıklarıyla bilinen Café Tortoni. Buenos Aires'in 19. yüzyıl atmosferini günümüzde deneyimlemek için güzel bir nokta.

Fransızdan İtalyan ve İspanyola geçtiğimizde karşımıza El Caminito La Boca çıkıyor.

La Boca 19. yüzyılın ortalarında İspanyol ve İtalyan göçmenlerin evlerini barındırıyordu; "renkli" evlerini... Kimileri ise tangonun ilk kez burada çıktığını söylüyor. La Boca'da evleri gezebilir ve yerel ressamların eserlerini inceleyebilirsiniz. Boca Juniors hayranı iseniz La Bombonera stadyumu turu da iyi bir alternatif olabilir.

Buenos Aires'teki "El Ateneo Grand Splendid" 2019'da *National Geographic* tarafından "dünyanın en güzel kitapçısı" seçildi.

Buenos Aires'te Başkanlık sarayı Casa Rosada.

São Paulo’nun en büyük ikinci parkı Ibirapuera.

Buenos Aires’in ardından yönümüzü Peru’ya çeviriyoruz. Antik arkeolojik alanları ve saraylarıyla bildiğimiz bu lokasyon aynı zamanda doğal güzellikleriyle de ön planda. Görkemli Peru, tarih, gastronomi ve hepsinden önemlisi doğa severler için popüler bir destinasyondur. And Dağları'ndan sahile, ziyaretiniz sırasında görmeniz gereken en iyi şeylerin bir koleksiyonunu burada bulabilirsiniz. Bırakın rehberiniz biz olalım!

Dağlarda yürüyüş yapabilir, sahili ziyaret edebilir ve hatta uyuyan volkanları keşfedebilirsiniz. Vahşi doğayı keşfederek geçen uzun bir günün ardından lezzetli Peru mutfağıyla kendinizi yenileyin. Tahmin ettiğiniz üzere ilk durak Dünyanın Yeni Yedi Harikası'ndan biri olan Machu Picchu. And Dağları'nda yer alan bu terk edilmiş şehir, İnka İmparatorluğu'nun en parlak dönemlerinde ne kadar görkemli olduğuna dair bir ipucu sunuyor. Machu Picchu’dan antik ve modern şehirlerin bir harmanı olan başkent Lima’ya geçiyoruz. Centro Histórico de Lima'nın tarihi tarafının -ki en güzel yapılarından biri Convento de San Francisco- yanı sıra Miraflores ve Barranco gibi lokal yerleri de ziyaret edebilirsiniz.

Cusco ise Lima'ya göre çok daha sakin bir şehir hatta ve hatta kimilerine göre Lima’dan bile daha güzel. Peru'nun en eski şehirlerinden biri olan Cusco eskiden İnka İmparatorluğu'nun başkentiydi. Peru’nun gizemli tarafında da Nazca Çizgileri yer alıyor. Nazca Çölü'nde bulunan bu çizgiler aslında jeoglifler ya da doğrudan toprağa oyulmuş sanat eserleridir. Çizgiler geometrik ya da hayvan desenleri oluşturur ve bazı desenler 300 metreden fazla bir uzunluğa sahiptir. Çizgilerin neden oyulduğu ya da tam olarak kim tarafından yapıldığı bilinmiyor ancak en iyi tahmin çizgilerin Nazca halkı tarafından yapıldığı yönünde. Bu gizemi deneyimlemenin en iyi yolu elbette kuş bakışı bir görünüm; bu yüzden bir uçuş ayarlayabilirsiniz.

Colca Kanyonu sadece Peru'nun değil, dünyanın “en”leri arasına girebilecek potansiyele sahip bir kanyon. Dünyanın en derin kanyonlarından biri olan Colca’da yürüyüşünüz sırasında antik şehir kalıntılarını ve vahşi doğayı keşfedeceksiniz. Hazır söz yürüyüşten açılmışken dünyanın en popüler trekking rotalarından biri olan İnka Yolu’na da değinmeli. And Dağları boyunca uzanan bu patikanın tarihi, İnka İmparatorluğu'na kadar gidiyor. Bugün Cusco'dan Machu Picchu'ya uzanmakta ve yol boyunca yeniden İnka kalıntılarına rastlayabilirsiniz. Ancak burada bir parantez açmamız gerekiyor; İnka Yolu her ne kadar güzel olsa da çok zorlu bir yol.

Vila Isabel samba okulunun Sambadrome Marques de Sapucai'de gerçekleşen Rio Karnavalı geçit törenindeki performansı.

Rio de Janeiro Karnavalı'nın 2024 edisyonu 9-14 Şubat tarihleri arasında gerçekleşecek.

Curitiba’daki Garibaldi Meydanı, Brezilya.

Kutsal Vadi, And Dağları'nda İnkalar için özel bir alan. Machu Picchu teknik olarak vadinin içinde yer alıyor. Tarihe ayrı bir merakınız varsa iyi korunmuş şehir harabesi Choquequirao'yu mutlaka seveceksiniz. Pisac veya Ollantaytambo’da vadinin yerli sakinlerinin geleneksel el sanatlarına göz gezdirebilirsiniz. Ayrıca trekking'den kaya tırmanışına kadar bazı maceraperest aktivitelere de katılabilirsiniz.

Peru ve Bolivya sınırındaki Titicaca Gölü, genellikle dünyanın gezilebilir en yüksek su kütlesi olarak adlandırılır. Buradan sonra yerel Uru halkının sazlıklardan yaptığı yüzen adalar olan Uros Adaları'nı ziyaret edebilirsiniz. Hatta adalardan birinde bir aile yanında da kalabilirsiniz.

Arequipa, kolonyal mimariyi sevenler için Peru'da ziyaret edilecek en iyi yerlerden biri. Yapıların çoğu beyaz volkanik kayadan olduğu için "Beyaz Şehir" adıyla da anılan Arequipa aynı zamanda doğayı keşfedebileceğiniz konumlardan; Salinas Dağları ve Aguada Blanca çok yakınınızda...

Peru’yu her ne kadar dağlarıyla anlatsak da ülkede çöl manzaralarıyla da karşılaşıyoruz: Huacachina. Bölge, lagünün ve onu çevreleyen kaplıcaların yanı sıra kum sörfü, kum safarisi gibi açık hava etkinliklerine ev sahipliği yapıyor.

Peru’ya nokta koymadan önce son bir lokasyondan daha bahsetmek isteriz. Amazon'a giriş kapısı olan bir başka şehir: Iquitos. Buraya giden herhangi bir ana yol yok; ya uçmanız ya da Amazon Nehri üzerinde bir tekneye binmeniz gerekiyor.

Son durağımız, Brezilya. Yerel halk tarafından genellikle Sampa olarak bilinen São Paulo, Brezilya'nın en büyük şehri. Bu modern alan, geniş caddeleri ve farklı binalarıyla gelişen bir gastronomiye, sanat galerilerine ve daha fazlasına ev sahipliği yapıyor. Görülmesi gereken yerler arasında Ibirapuera Parkı ve Paulista Bulvarı'nın yanı sıra çok sayıda müze, galeri ve tiyatro da var.

Plajları ve festivalleriyle Salvador, popüler bir seyahat noktası haline geldi. Afrika ve Güney Amerika geleneklerinin bir araya geldiği, kolonyal binaları ve Arnavut kaldırımlı sokakları olan şehir Rio de Janeiro'dan sonra ülkenin en önemli festival lokasyonlarından biri olarak kabul ediliyor.

Curitiba’da da keşfedilecek çok şey var. Bunlardan biri Brezilya'nın en ünlü mimarlarından biri olan Oscar Niemeyer’in tasarladığı ve kendi adını taşıyan Oscar Niemeyer Müzesi. Öte yandan Arkeoloji ve Etnoloji Müzesi'ni ve Curitiba Botanik Bahçesi'ni de ziyaret etmeyi unutmayın.

Üstte: UNESCO tarafından İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası ilan edilen Oruro Karnavalı.

Fernando de Noronha, 21 adadan oluşan bir takımada. Burada dalış gibi su sporlarını deneyimleyebilirsiniz zira yunus kolonilerine, deniz kaplumbağalarına ve diğer birçok canlıya ev sahipliği yaptığı için dünyanın en iyi dalış yerlerinden biri olarak kabul ediliyor.

Pantanal, Brezilya'nın diğer bölgeleri kadar iyi bilinmese de göz ardı edilmemeli. Zira bu alan, zengin ama nesli tükenmekte olan bir faunaya ev sahipliği yapan önemli bir biyomdur.

Brezilya'dan bahsediyorsak Iguazu Şelaleleri'ne değinmemek olmaz. Foz do Iguaçu Ulusal Parkı; Brezilya, Arjantin ve Paraguay'ın paylaştığı bir doğa. Iguazu Şelaleleri de bu bölgede yer alıyor. Iguazu Şelalesi, 1.320 km uzunluğunda olup ismini Guarani dilinde "Büyük Su" anlamına gelen Yguazú kelimesinden alıyor. İki farklı nehrin Curitiba şehri yakınlarında birleşmesinden oluşuyor. Parana Nehri'ne dökülmeden önceki son kilometrelerinde % 80'i Arjantin ile % 20'si Brezilya arasında sınır oluşturur. Öte yandan eğer kuşları gözlemlemekten keyif alanlardansanız bölgede 800'den fazla farklı kuş türünü görme ihtimaliniz olduğunu belirtelim. Ayrıca şelaleleri daha yakından izlemek ve çevredeki ormanları keşfetmek için tekne turlarına katılabilirsiniz.

Sağda: Oruro Karnavalı'ndaki Morenada danscılar, Bolivya.

CESARET VE YENİLİKÇİLİK

Yazı: Güvenç Atsüren

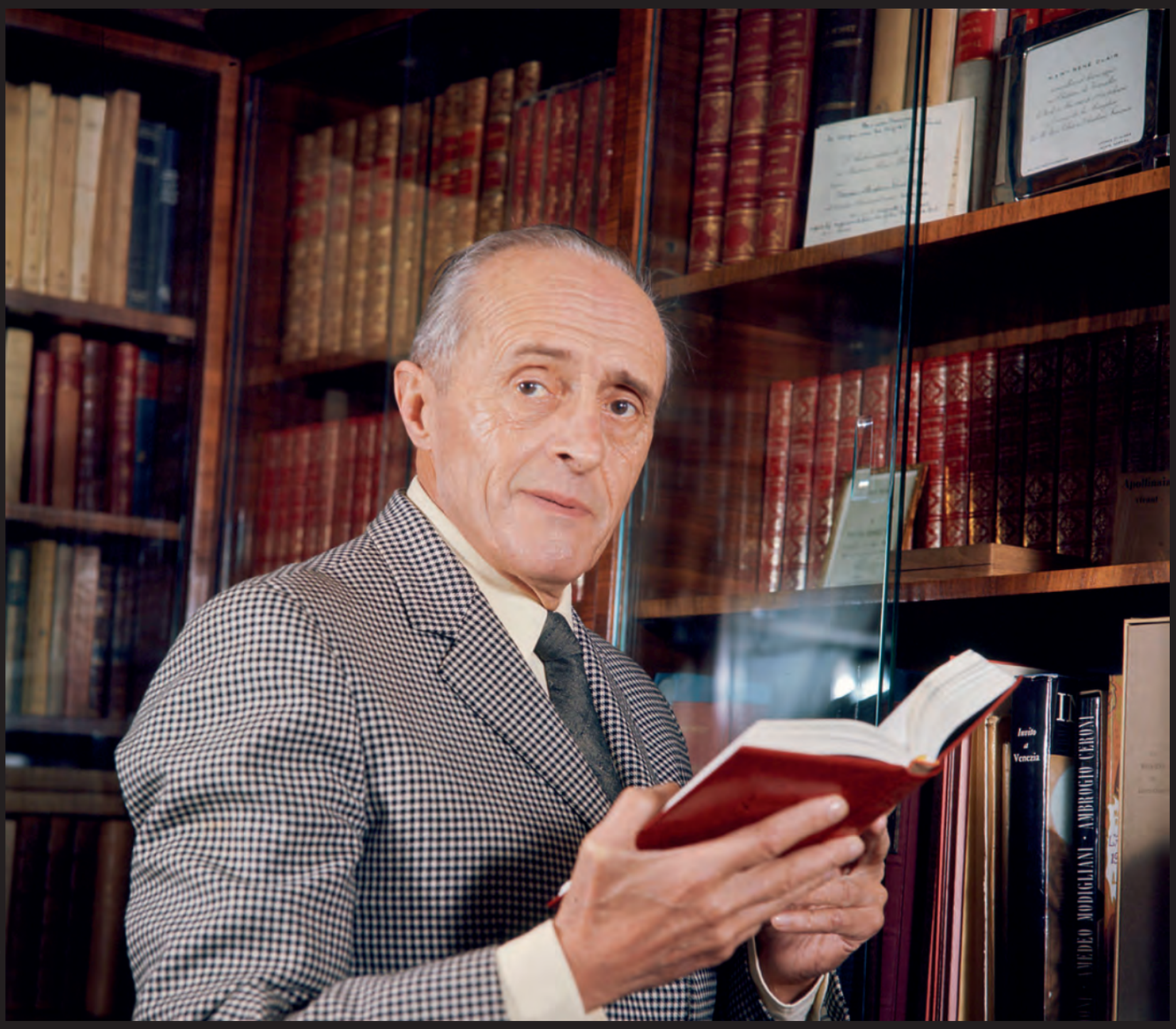

Fransız yönetmen René Clair, 1978.

Sinema her daim kendi yıldızlarını yaratan kocaman bir endüstridir. Ama yıldızlık kavramıyla sinema filmleri birlikte düşünüldüğünde akla ilk gelen oyuncular olur elbette. Günümüzde sosyal medyanın eğlence sektöründe kapladığı alanın büyümesine bağlı olarak bu kavramda bazı değişiklikler olsa da yine işin özü aynı. Gayet anlaşılır olan bu yönelimin temelindeki mantık son derece basit: Seyirciler, perdede gördükleri insanlara karşı hayranlık duygusu geliştirir ve bu duygunun ateşlediği fitilin etkisiyle oyuncular yıldızlık mertebesine yükselir.

Sinemayla ilişkinin biraz daha derinleştiği noktada da yıldızlık kavramı, filmlerin birincil yaratıcısı konumundaki yönetmenleri de kapsar hale gelir. Filmler ve yedinci sanata yönelik ilgi derinleşmeye başlandığında ise oyuncuların başarısında dahi kamera arkasındaki yönetmenlerin çok büyük payı olduğu görülebilir. Öyle ki aynı oyuncu çok kısa bir süre için bir filmde çok iyi bir performans sergilerken bir diğerinde şaşırtıcı derecede kötü görünebilir. İşte bu durumun en önemli nedenlerinden biri yönetmen ve onun oyuncu yönetiminde kullandığı yaklaşımdır. Fakat yönetmenin tek görevi oyunculara kamera karşısında neyi nasıl yapacağına dair direktifler vermek değildir elbette. Filmin ritmi, görsel dünyası, nasıl bir tona sahip olduğu gibi birçok unsur da yine yönetmenin elinden çıkar. Yani daha net ifadeyle söyleyebiliriz ki bir sinema eserinin başarısı, yönetmenlerin kararlarıyla doğrudan bağlantılıdır. Bunun sonucu olarak yıldız yönetmen şeklinde niteleyebileceğimiz bir kavram ortaya çıkar. Söz konusu isimlerin bir sonraki filmleri büyük bir heyecanla beklenir; bu yapımlara büyük bütçelerin ayrılması daha da kolaylaşır. İşin bağımsız filmler ya da sanat sineması (*arthouse* sinema da diyebiliriz) tarafında da durumlar pek farklı değil. Sinemada rüştünü çoktan ispatlamış, daha önce imza attığı çalışmalarla önemli başarılara ulaşmış yönetmenler, çektikleri filmlerin niteliğinden azade şekilde saygın festivallerin ana yarışma seçkilerinde kendilerine çok daha kolay yer bulurlar. Bu da bir süre sonra aslında yaratıcılığın, sanatsal dokunuşların geçer akçe olması gereken film festivallerini bile bir kısır döngünün içine iter. Pek tabii ki Cannes, Venedik ya da Berlin gibi çok büyük festivallerin sinemanın sanatsal kanadına artık herhangi bir katkı sağlamadığı söylenemez ama diğer kimi organizasyonların da daha özgün ya da cesur anlatıların peşine düşen sanatçılara alan açma konusunda çok daha bonkör olduğunu ifade etmek pek de yanlış olmayacaktır. Bu noktada da karışımıza iki önemli festival çıkar: Rotterdam ve Locarno.

Adını andığımız organizasyonlardan Rotterdam Film Festivali'nin sinema ve yönetmenliğe yaklaşımı son derece özel bir noktada durur. 1972 yılında düzenlenmeye başlandığından bu yana Uzak Doğu'dan ve diğer gelişmekte olan ülkelerden çıkan; ticari olmayan, alternatif ve inovatif sinemacıları desteklemeyi amaçlar. Filmlere ve yönetmenlere böylesi bir açıdan yaklaşan festival kapsamında 1995 yılına kadar herhangi bir yarışma düzenlenmemiş ve ödül verilmemiştir.

Bu yıldan itibaren de verilen Tiger Ödülü'nün kriterleri ve konsepti oldukça ilginç olduğu gibi Rotterdam Film Festivali'nin yaratıcı yönetmenleri destekleyen karakterini net şekilde ortaya koyar. Ödül, doğrudan en iyi yönetmene verilmez ama bu ünvana layık görülecek yapımın sinemacının ilk ya da ikinci uzun metraj filmi olması zorunludur.

Neil Kopp, Kelly Reichardt, Michelle Williams, Jonathan Raymond ve Christopher Blauvelt, 75. Cannes Film Festivali'nde.

Batman kostümüyle Christian Bale ve yönetmen Christopher Nolan, New York'taki *The Dark Knight Rises* filminden.

Yönetmen koltuğunda Quentin Dupieux'nün oturduğu, *Yannick*.

Tarih boyunca Tiger Ödülü'nü kazanan yönetmenlerin listesine baktığımızda karşımıza gerçekten şaşırtıcı bir liste çıkar. Bu durumu yaratan en önemli sinemacı da elbette ki şimdilerin en yıldız yönetmenlerinden Christopher Nolan. Yakın dönemde *Oppenheimer*'la büyük bir gürültü koparan, *Batman Üçlemesi*'yle belki gelmiş geçmiş en başarılı çizgi roman uyarlamasına imza atan Nolan, takvimler 1990'ların sonunu gösterirken umut vadeden genç bir sinemacıydı. 1999'da seyirciyle buluşan ilk uzun metraj filmi *Takip* (Following) de bu durumun en net kanıtlarından biri. Daha kariyerinin başında zaman kavramıyla oynamaya başlayan Nolan, tamamı siyah beyaz olan bu "tuhaf" polisiyeyle Tiger Ödülü'nü alarak adını geniş kitlelere duyurmuş, böylelikle görkemli kariyerinin ilk

77. Venedik Film Festivali'nde *Pieces of a Woman* filmiyle Quentin Dupieux.

Christopher Nolan tarafından yazılan ve yönetilen *Oppenheimer.*

adımlarını atmıştı. Pek tabii ki bu ödüle uzanan tüm sinemacılar Nolan gibi Hollywood'un içinde kendini var etmeyi seçmedi. Güney Koreli Hong Sang-Soo ve günümüzde Amerikan bağımsız sinemasının en önemli figürlerinden olan Kelly Reichardt gibi isimler de yine Rotterdam Film Festivali'nin büyük ödülünü alarak kariyerine güçlü adımlarla başladılar.

Tiger Ödülü'nün son kazananı ise 2014 yılından bu yana ülkesinde büyük katliamlar yapan terör örgütünün etkili olduğu bölgede yaşayan çocuklara odaklanan belgeseliyle Kamerunlu kadın yönetmen Cyrielle Raingou. *Le spectre de Boko Haram* isimli bu belgeseli henüz Türkiye'de izleyememiş olsak da festival çevrelerinin ortak görüşüne göre sinema, yeni ve çok önemli bir belgeselci daha kazanmış durumda. Mahmut Fazıl Coşkun, ülkemizden çıkıp Rotterdam'da ödül kazanan ilk ve şimdilik tek isim konumunda bulunuyor. Bir müezzin ile bir rahibe adayının yakınlaşmasını son derece naif bir tonda ele alan *Uzak İhtimal* filmiyle 2009'da bu başarıya ulaşan Coşkun, kariyerinin devamında çektiği *Yozgat Blues* ve *Anons* filmleriyle adından söz ettirip güncel Türkiye sinemasının en seçkin yönetmenlerinden biri haline geldi.

Tıpkı Rotterdam gibi Locarno Film Festivali de sinefiller için takip etmeye değer yönetmenlere kucak açmasıyla bilinir. Hatta doğrudan internet sitesinden alıntılarsak "Locarno Film Festivali, sanatsal ve ifade özgürlüğünü ön plana alan tüm dünyadan yeteneklere yeni ve farklı yollardan hikayelerini anlatmaları için alan açar. Kuruluşundan bu yana cesur, avangart, sözünü esirgemeyen ve inovatif filmlere ev sahipliği yapmıştır." Sadece bu tanım bile "sanat sineması" çerçevesinde dahi benzer filmlerden sıkılan sinemaseveler için Locarno'nun nasıl bir mabet olduğunu kanıtlar niteliktedir. Festivalde en iyi yönetmen ödülüne layık görülen sanatçılar da bu iddianın altının doldurur niteliktedir.

Söz konusu ödülü kazanan son isme baktığımızda karşımıza Kosta Rikalı kadın yönetmen Valentina Maurel çıkar. Kısa metrajları ve televizyon dizileri için kamera arkasına geçmesinin ardından Maurel, ilk uzun metrajı *Elektrikli Düşlerim*'de (Tengo sueños eléctricos) kelimenin tam anlamıyla heyecan verici bir reji performansı ortaya koyar. Yetişkinlerin komplike dünyasına yeni yeni adım atan 16 yaşındaki genç bir kadın ile hayatın pek de iyi davranmadığı

Kosta Rikalı yönetmen Valentina Maurel.

Kelly Reichardt'ın *Showing Up*'ı.

babasının ilişkisine odaklanan bu filmde yönetmen, duygusal anlamda çalkantılı karakterinin durumunu beyaz perdeye yansıtmak adına son derece işlevsel bir tekniğe başvurur. Seyirciyi, elde taşınan kameranın yardımıyla karakterle neredeyse fiziksel temas kurabilecek kadar yakın bir konuma yerleştiren bu görsel tercih, duygusal anlamda bir sömürüye başvurmadan yoğun bir deneyim yaratmanın önünü açar yönetmen için. Bu açıdan bakıldığında Elektrikli Düşlerim, filmin senaryosunu da kaleme alan Valentina Maurel'e Locarno Film Festivali'nde en iyi yönetmen ödülünü kazandırdığı gibi sinefiller için bir sonraki işini merakla bekleyecekleri bir sinemacıyı da işaret eder.

Locarno Film Festivali'nin bu seneki uluslararası yarışmasının seçkisi de oldukça davetkar görünüyor. Zira yarışma kategorisinde son derece değerli pek çok isim göze çarpıyor. Bunlardan ilki Rumen sinemasının son dönemdeki en önemli yönetmenlerinden Radu Jude. Berlin Festivali'nde 2015'te en iyi yönetmen seçilen, 2021'de de festivalin büyük ödülü Altın Ayı'ya uzanan Jude, yeni filmi *Do Not Expect Too Much of the End of the World* ile Locarno'nun bu yılki favorilerinden biri. "Yavaş sinema" anlayışının günümüzdeki en önemli temsilcilerinden Filipinli usta Lav Diaz, ülkesinin karanlık geçmişine kendine has bir bakış attığı *Essential Truths of the Lake* filmiyle, festivalin bu yıl öne çıkan isimlerinden bir diğeri. Bir süredir büyük festivallerin ana yarışma seçkilerinden uzak kalan, gerçeküstücü komedi filmiyle eşi benzerine az rastlanan bir kariyer inşa eden Quentin Dupieux'nün de *Yannick* ile adından söz ettireceğini ön görmek çok zor olmayacaktır. Yarışmada görece büyük isimlerin yanında sürpriz yapma ihtimali olan yönetmeler de bulunmuyor değil. Bu noktada Rainer Sarnet'i işaret edebiliriz. 2017'de siyah beyaz "folk horror" filmi *Kasım*'la (November) ciddi bir yankı uyandıran Estonyalı sinemacı bu kez de Çin-Sovyet sınırında geçen komedi-aksiyon melezi *The Invisible Fight*'la Locarno'da en iyi yönetmen ödülüne uzanmak için mücadele edecek. Saydığımız ve sayamadığımız tüm bu isimleri birlikte düşündüğümüzde yine yıl boyunca izleme fırsatı arayacağımız pek çok film ve kariyerinin seyrini takip etmeyi isteyeceğimiz birçok sinemacıyla karşılaşacağımızı rahatlıkla söyleyebiliriz.

Locarno Film Festivali'nin tarihçesi de bu savımızı doğrular nitelikte. Öyle ki festivalde en iyi

Yönetmen Lav Diaz, *'Ang Babaeng...'* filmi için Altın Aslan'la birlikte.

Rainer Sarnet'ın 2017'deki siyah beyaz "folk horror" filmi *Kasım*.

yönetmen ödülünü kazanan isimlere şöyle bir göz gezdirdiğimizde karşımıza ciddi anlamda görkemli bir liste çıkıyor: John Ford, Roberto Rossellini, Claude Chabrol, Stanley Kubrick, Andrzej Zulawski, Abel Ferrera, Pedro Costa, João Pedro Rodrigues... Adını sinema tarihine altın harflerle kazımış ustalarla çağımızın en heyecan verici yönetmenlerinden bazılarını bir araya getiren "yıldızlar karması"na bu yıl kimin katılacağını merak ederken Locarno Film Festivali'nin tarihinde özel bir yerde duran Rene Clair'e ayrı bir parantez açmamak olmaz. Zira Fransız sinemasının sessiz filmlerden sesli filmlere geçtiği dönemde her iki kategoride de çok başarılı eserlere imza atmış olan Clair, festivalin ilk yılında yani 1946 ve 1947'de en iyi yönetmen ödülüne uzanarak önemli bir başarıyla imza atmıştır. Bu başarıyı getiren iki yapımın pek çok açıdan birbirinden farklı noktalarda duruşu Locarno Film Festivali'nin ilerleyen dönemde farklı sinema anlayışlarına alan açacak yarısının ön işareti gibi yorumlanabilir. Zira bu filmlerden ilki olan *And Then There Were None*, Hollywood yapımı ve tarihin en başarılı Agatha Christie uyarlamalarından biri kabul edilen bir polisiye başyapıtıdır. İkinci yapım olan *Man About Town* ya da orijinal ismiyle *Le silence est d'or,* Clair'in Fransa'da çektiği bir romantik komedidir. Bugünden bakınca Locarno gibi cesareti ve yenilikçiliği ön plana çıkaran bir festivalin romantik komedi ve polisiye gibi artık standart hale gelmiş yapımları ödüllendirmesi çelişkili görünebilir. Ama şunu unutmamak gerekir ki 1940'lı yıllarda sinema henüz çok genç bir sanat dalıydı ve film türlerinin kuralları yeni yeni belirleniyordu. İşte bu şartlarda farklı janraların kural belirleyici eserlerine imza atarken en iyi yönetmen ödülünü kazanması, Rene Claire'in sinema tarihinde nasıl önemli bir noktada durduğunu da gösterir.

Belki bu noktaya kadar andığımız ve önemli olarak işaret ettiğimiz isimlerin büyük bir kısmı, birçok kişiye aşina gelmeyecektir. Bu, işte tam olarak girişte altını çizmeye çalıştığımız durumla ilişkilendirilebilir aslında. Belirli festivallerde belirli yönetmenler öne çıkarıldıkça geriye keşfedilmeyi bekleyen sayısız sinemacı ve film kalıyor. İşte Rotterdam ve Locarno gibi festivallerin de işlevi bu noktada kendini belli ediyor: Daha cesur, daha yenilikçi "en iyi yönetmenleri" sinemaseverlerin radarına sokup yedinci sanatın çeşitliğini korumasına yardımcı olmak. Ve ilerleyen zamanlarda listenin uzayacağından şüphemiz yok.

A SAD AND SORRY END

YUDUMLAR ARASINDA GEZİNTİ

Yazı: Selin Ekim

Sol sayfa:
Henry Tempest eşi Janet ile Broughton Hall Estate'in çatı katında çay içiyor, Kuzey Yorkshire, Birleşik Krallık, 1990. Slim Aarons/ Hulton Archive.

Sıcak havaların yavaştan coğrafyayı terk ettiği bu günlerde yazdan kalma alışkanlıklarımızı devam ettirdiğimiz oluyor; biraz olsun serinlemek için yudumladığımız içecekler gibi. Öte yandan Karadeniz Bölgesi'nde yetişen, tüm ülkede sevilen iyi demlenmiş siyah çayı yaz kış demeden tükettiğimiz gerçeği, bir noktada çayların mevsimi olmadığını kanıtlar cinsten. Zira yaz sıcaklarında dünyanın pek çok yerinde soğuk ve buzlu içecekler tüketilirken biz sevgili sıcak çayımızın "hararet alacağına" inanır ve ısının 40 derecenin üstüne çıktığı Güney bölgelerimizde bile vazgeçmeden içeriz. Elbette bu, sadece bizim ülkemize özgü bir durum değil. Coğrafyanın şekillendirdiği damak alışkanlıkları toplumların yiyecek ve içecek tercihlerini belirler. Örneğin dünya çay üretiminin % 70'lik kısmını karşılayan

Asya'da Hindistan'ın yoğurt bazlı içeceği "lassi" genellikle çeşitli taze otlar, farklı baharatlar, meyveler ve çiçek esanslarıyla tatlandırılarak tüketilir.

Hindistan'da da durum benzerdir. Tarih boyunca insanoğlu için özel bir yere sahip olan çay, ülkelere ve bölgelere göre bitkisinin cinsi başta olmak üzere harman içeriği gibi sebeplerle de farklılıklar gösterir. Üretiminde olduğu gibi demleme süresi ve servis edilirken içine eklenen farklı malzemeler nedeniyle lezzeti bambaşka olabilmekte. Kısa süre demlenen, çeşitli baharat karışımları ve süt eklenerek içilen Hindistan çayı buna güzel bir referans.

Hindistan'ın köklü çay kültürü, İngiliz sömürgesinin etkisiyle zenginleşmiş, özellikle Assam ve Darjeeling gibi bölgeler dünyanın en kaliteli çaylarının üretildiği yerler haline gelmiştir. Bu bölgeye olan ilgi nedeniyle Hint turizm sektörünün son yılarda gelişe bir dalı olarak çay turizmi Assam Eyaleti ve Batı Bengal Eyaleti'nde Darjeeling, Kerala Eyaleti'nde Munnar bölgeleri başta olmak üzere Nilgiri Dağları ve Kangra Vadisi'nde yoğunlaşmaktadır. Gastronomi gezginleri için ilginç olabilecek bu tecrübeyi, yine dünyanın önde gelen çay üreticisi ülkelerinden biri olan Sri Lanka'da deneyimlemiştim. Ünlü "Ceylon" çaylarının üretildiği Sri Lanka'da on gün süren yolculuğumda çay plantasyonlarını gezmiş, Nuwara Eliya yamaçlarında çiftçilerle birlikte hasada katılıp sepetler dolusu çay topladıktan sonra işleme tesislerinde süreci izlemek ve öğrenmek üzere çay fabrikalarında keyifli günler geçirmiştim.

Hazır çaydan söz ediyorken dünyanın bilinen en eski çay üreticisi Çin'i de anmadan geçmemek gerekir. Çin'e geldiğimizde tıpkı Hindistan'da olduğu gibi çay bambaşka bir lezzetle fincanlarda yerini alıyor. Çay yapraklarının uzun süre kaynatılmasından sonra, yak tereyağı ve tuz eklenerek yapılan "butter tea" (Bho jha) Çin'in özellikle yüksek rakımlı Tibet ve Himalaya bölgelerinde karşımıza çıkıyor. Soğukta enerji sağlamak ve vücudu ısıtmak için tercih edilen "butter tea" aynı zamanda Tibet kültüründe misafirlere ikram edilen bir "hoş geldin" içeceğidir.

Çay bir içecek olmanın ötesinde Çin kültürünün kadim ve önemli bir parçası. Taoizm, Budizm ve Konfüçyüsçülük'ün felsefesini ve yaşam tarzını sembolize eder. Toplum yaşamının önemli bir parçası olan çay seremonileri çay hazırlamak, çayı takdir etmek, dostlukları pekiştirmek, erdem çoğaltmak üzerine odaklanır. Seremoninin ayrıca zihni tazelediği ve düşünceleri netleştirdiğine inanılır.

Endonezya'nın kendine has ve globalde en çok aranan kahve çeşitlerinden biri olan "kopi luwak" aynı zamanda dünyanın en pahalı kahvesi olarak biliniyor.

1980'li yılların başlarında Tayvan'da gençlerin içmeye başladığı "bubble tea" önce göçmenlerle Kaliforniya'ya ardından da tüm dünyaya çok hızlı bir şekilde yayılmaya başlamıştır. Genellikle soğuk ve buzlu içilen bubble tea, süt ve yeşil çay ya da siyah çayla hazırlanıyor. Çayların içine meyve parçaları, çeşitli şuruplar, süt, şeker veya bal ve tapyoka incileri eklenerek yapılıyor. Kalın bir pipetle servis edilen bubble tea'nin, çaya adını veren aromalı topçuklar sayesinde, tadı daha da güzel oluyor.

Asya'da Hindistan'ın yoğurt bazlı içeceği "lassi"yi de unutmamak gerekli. Bu geleneksel yoğurt bazlı ayran benzeri içecek, Pencaplı çiftçilerin sütlerini şeker ve lorla karıştırdığı ve karışımı kil kaplarda sakladığı buzdolabı öncesi dönemlere dayanıyor. Lassi genellikle çeşitli taze otlar, farklı baharatlar, meyveler ve çiçek esanslarıyla tatlandırılarak tüketilen hem besleyici hem de serinletici özelliğiyle çok sevilir. Tatlı lassi'ye ise "metha lassi" denir ve genellikle zencefil, nane, gül suyu, kakule ve mango gibi egzotik meyveler içerir. Diğer bir popüler lassi çeşidi ise özellikle festivallerde tüketilen, ezilmiş, kurutulmuş yapraklar veya Hint yabani kenevir çiçeklerinden yapılan "bhang lassi"dir.

Nereden geldiğini öğrenenler ilk seferde biraz temkinli yaklaşsalar da "kopi luwak" Endonezya'nın kendine has ve dünyada en çok aranan kahve çeşitlerindendir. Dünyanın en pahalı kahvesi olarak da bilinen kopi luwak kahvesi, misk kedisinin (civet) en kaliteli kahve çekirdeklerini yemesiyle üretilir. Kedinin midesindeki enzimlerle fermente olan kahve çekirdekleri, mide asidinden hiç etkilenmez. Vücuttan atılan kahve çekirdekleri yıkama işleminden geçirilir. Güneş ışığında kurutulan kahve çekirdekleri hafif kavurma ile içime hazır hale getirilir. Yapılan araştırmalara göre içeriğinde en az bakteri barındıran kahve türü kopi luwak kahve çekirdekleridir. Bitter çikolata aroması veren kahve çekirdekleri ağızda uzun süre kalıcı bir tat bırakır. Bu farklı kahvenin ortaya çıkışı ise şöyle: 18. yüzyılın başında Hollanda kolonisi olan bölgede, ekim politikaları sebebiyle, kahve üretiminde çalışan kişilerin kendileri için toplama yapması ve kahve tüketmesi yasaklanmıştı. Fakat Endonezyalılar kahvenin tadından mahrum kalmak istemiyordu. Yerlilerin ilk fark ettiği şey, Asya misk kedilerinin kahve meyvelerini yediği oldu. Bu kediler, kahvelerin en iyisini seçme konusunda ustaydı. Kahve meyvesi tüketen kedilerin dışkılarında kahve çekirdeklerinin olduğu görüldü. Uzun süre yerlilerin sırrı olarak kalan kopi luwak kahvesi, Hollandalı koloniciler tarafından fark edildi. Kahvenin tadını çok beğenen Hollandalılar, bu kahvenin dünyaya yayılmasını sağladı.

Asya'dan Güney Amerika'ya doğru geldiğimizde çay yerini "maté"ye bırakacaktır. Arjantin, Paraguay, Uruguay ve Brezilya'da yoğun olarak üretilen yerba maté ağacının yapraklarından elde edilen, hafif buruk, acımsı aromasıyla ayırt edilen bu lezzet, yoğun kafein içeren ve sıcak tüketilen bir içecek. Geleneksel olarak su kabağından oyulmuş bir bardakta ve "bombilla" adı verilen metal bir pipetle içilir. Günümüzde hem bardağın hem de pipetin pek çok farklı malzemeden üretilen alternatifleri var

Soldan sağa: 1980'li yılların başlarında Tayvan'da gençlerin içmeye başladığı "bubble tea"; Güney Amerika'da yoğun olarak üretilen yerba maté ağacının yapraklarından elde edilen "maté"; İspanya'ya özgü "horchata"nın pirinç, badem, çam fıstığı eklenerek yapılan çeşitleri de vardır.

tabii ki. Maté, Güney Amerika'da öyle çok sevilir ve o kadar fazla içilir ki sokakta yürürken herkesin elinde mutlaka bir maté bardağı olduğu dikkatlerden kaçmayacaktır.

Hazır Latin Amerika'dayken rotamızı Ekvador, Peru ve Kolombiya'ya çevirirsek bu kez bardaklarda karşımıza çıkan içecek "champus" olacaktır. Mısır, lulo (naranjilla), ananas, tarçın ve portakal yapraklarıyla yapılır. Tatlı ve ferahlatıcı champus, bol miktarda buz eklenerek servis edilir. Kolombiya'da günün her saatinde içilir ancak özellikle Noel zamanında şenliklerde, kutlamalarda popülerdir. Ekvador'da ise bunun tam aksine cenaze törenlerinde ikram edilir.

İspanya'da sevilerek içilen "horchata" da soğuk servis edilen, serinletici bir içecektir. Ana malzemesi tiger nut (chufa) olan horchata'nın pirinç, badem, çam fıstığı eklenerek yapılan çeşitleri de vardır. Chufa -bir diğer adıyla tiger nut- Türkçe'de yer bademi olarak bilinir. Bitkinin kök yumruları, fındıktan daha küçük olup sertliği ve lezzeti nedeniyle kuruyemiş olarak yemeye uygun değildir. Horchata yapılırken chufa öğütülür ve ardından suyla karıştırılarak süzülür. Karışıma genellikle vanilya ve tarçın da eklenir. Sonuç olarak hafif tatlı, süt renginde ve kıvamında bir içecek olan horchata elde edilir. Sağlıklı yağlar, protein, lif açısından zengin, besleyici ve sağlıklı bir içecektir. Horchata İspanya'dan başka Latin Amerika'da Meksika başta olmak üzere Guatemala, El Salvador ve Venezuela'da da yaygındır, sokak tezgahlarından restoranlara kadar hemen her yerde bulunur.

İçeceklerle yolculuğumuz bizi Meksika'ya getirmişken özellikle kahvaltıların vazgeçilmezi "atole"den de bahsetmek gerekir. Atole, Meksika ve Orta Amerika'ya özgü yoğun, mısır bazlı bir içecektir; burada ağırlıklı kahvaltı içeceği olarak tüketilir. Mısır unu veya mısır nişastasıyla yapılan atole, ideal olarak kremsi ve topaksız yapısı süt, su veya her ikisinin kombinasyonuyla yapılabilmektedir. Atole, geleneksel olarak şeker kamışı suyundan yapılan bir şurupla tatlandırılır ancak esmer şeker, beyaz şeker veya balla birlikte meyve (atole de sabor), çikolata (champurrado), fındık, vanilya, ekstra lezzet katmak için tarçın ve tohumlar da kullanılabilir.

Dünya genelindeki ülkelerin kendilerine özgü içecekleri kültürel miraslarının önemli bir parçasını oluşturuyor. Bu içecekler geleneksel tarifler, yerel malzemeler ve geçmişten günümüze aktarılan tekniklerle hazırlanıyor. Bir ülkenin içeceği o ülkenin tarihini, coğrafyasını ve kültürel zenginliklerini yansıtan birer simge haline geliyor. Gastronominin önemli bir parçası olan içecekler sadece yerel halkı değil lezzet gezginlerini de kendine çekip keyifli seyahatler için davetiye oluyorlar.

YapıKredi Crystal

Yapı Kredi Crystal sahipleri dünyanın her yerinde tüm otel ve restoran harcamalarında **%5 indirim ayrıcalığına sahiptir.**

BİZ İSTANBUL VE DAHASI

Röportaj: Aylin Kumdagezer

Çeşitli konseptlerdeki menüleri, konumu ve panoramik manzarası ile BİZ İstanbul, her şeyden önce "biz" olmanın çok yönlülüğüne odaklanıyor. Hal böyle olunca BİZ İstanbul'un marka danışmanı Kaya Demirer ile kültür, gelenek ve ritüelleri, gastronomi ve daha fazlasıyla ele aldık.

"BİZ İstanbul"un adı nasıl konuldu?
İstanbul mutfağı, hiçbir kentte bulunmayacak kadar zengin mutfak sırlarını gizleyen, tarihin derinliklerinden süzülen bir lezzetler karması. Asırlar boyunca aynı toprak üzerinde yaşamış kültürlerin, milletlerin ve mezheplerin nesillerden nesillere aktardığı benzersiz bir birikime sahip. BİZ İstanbul'u, yüzlerce yıldır çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapan İstanbul'un kültürel çeşitliliğini yansıtmak, bu zenginliği tüm dünyaya tanıtmak ve farklı etniklerin bir arada yaşama kültürünü, gelenek ve ritüellerini birlikte kutlamak arzusuyla tasarladık. Bunu yaparken de ayrıştırmadan, tam tersine kucaklayarak, birleşerek bu çok renkliliği tüm boyutlarıyla aktarmayı istedik. "Burası, İstanbul'da yaşamış, İstanbul'dan tat almış, İstanbul'a tat vermiş herkes için, hepimiz için" dedik. Başını sevgili dost, büyük üstat Levent Erden'in çektiği ekibimiz, çok uzun ve detaylı fikir alışverişlerinin, beyin fırtınalarının ardından bunu en iyi "BİZ" ile yansıtırız diye düşünmemize vesile oldular. BİZ, yani hepimiz... Yunus Emre'nin dediği gibi "bölüşürsek tok, bölünürsek yok oluruz"dan yola çıktık diyebiliriz.

Sizce Türkiye ve özellikle İstanbul'un dünya gastronomisindeki konumu nedir?
Türkiye yalnızca eşsiz doğası, denizleri, koylarıyla değil; aynı zamanda gastronomik zenginlikleriyle de turistlerin yoğun olarak ilgi duyduğu bir ülke. Yaz turizminin yanı sıra yerli ve yabancı ziyaretçilere geleneksel lezzetler ile unutulmaz gastronomik deneyimler de vadediyor. Bu deneyimleri çevresiyle paylaşan turistler, gezginler ve lezzet tutkunları Türkiye'ye olan merak ve ilgiyi artırmada gönüllü olarak marka ve turizm elçiliği yapıyorlar. Bu durum aslında özellikle Türk mutfağının, Türkiye coğrafyasının, tabiat ananın bize sunduğu nimetlerin lezzetli yemeklerinin, ülkenin tanıtımı açısından turizm sektörünün ne kadar önemli bir parçası olduğunu gözler önüne seriyor. Yiyecek ve içeceklerin yalnızca adı ve lezzeti değil aynı zamanda bir tarihi de olduğunu hatırlatan Türk mutfağı, turizm sektörünün mutfak kültürüyle ilişkisini en lezzetli şekilde harmanlayarak sunuyor. Bir "melting pot" (kesişim noktası) olarak tarif edebileceğimiz İstanbul mutfağı, farklı medeniyetlerden izler taşıdığı için oldukça özel bir konumda yer alıyor ve birçok gastronomi uzmanının onayladığı benzersiz lezzetleriyle öne çıkıyor. İstanbul'un yakın zamanda Michelin Rehberi'ne girmiş olması da şehrin çok kültürlü mutfağına ilgiyi artıracak ve turizme katkı sağlayacak.

BİZ İstanbul'un ambiyansını nasıl değerlendirirsiniz?
Biz İstanbul'u yalnızca bir restoran olarak değil aynı zamanda yerli ve yabancı misafirlerimiz için bir kültür deneyimi ve çekim merkezi olarak konumlandırıyoruz. AKM, İstanbul'da yaşayan ya da buradan yolu geçen her sanatseverin seçkin kültür ve sanat etkinliklerine, geçici sergilere ya da dönemsel festivallere erişimini sağlayan, nitelikli programlarıyla kültür hayatının zirvesi olarak gördüğümüz bir mekan. Ayrıca Bizans İmparatorluğu'ndan başlayarak, Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Dönemi'ni yansıtan yapılar ve geleceğe uzanan gökdelenler arasındaki zaman akışını göz önüne seren 270°'lik İstanbul manzarasıyla misafirlerimizi büyüleyeceğine inandığımız bir nokta. Bu bağlamda, İstanbul'un dünyaya açılan bir pencere olduğunun da bilinciyle misafirlerimize her yönüyle yerelden evrensele uzanan bir deneyim yaşatmayı hedefliyoruz. AKM'nin en yüksek konumunda yer alan BİZ İstanbul, misafirlerinin kullanımına özel tasarlanan terasıyla

adeta “İstanbul kanatlarımın altında” diye seslenen bu fenomen binanın geri kalanıyla ve üstleneceği misyonla uyumlu olacak şekilde ve elbette yine Tabanlıoğlu Mimarlık imzasıyla projelendirildi.

Peki menüyü nasıl oluşturdunuz?
Menümüzü İstanbul coğrafyasına ve İstanbul’un mevsimlerine, takvimine odaklanarak oluşturduk. Mevsim geçişlerine ve kültürel takvimlere göre farklılaşan lezzetleri ve İstanbul mutfağının benzersiz özelliklerini menümüze yansıtıyoruz. Örnek vermek gerekirse yaz gelmeden domatesi ve patlıcanı mutfağa sokmuyoruz; yaz geldiğinde de bu ürünlerle kendi yaptığımız turşular, soslar vb. dışındaki ürünleri kullanmıyoruz. İstanbul mutfağının orijinal reçetelerini, çok özel hikayelerini temel alarak kadim lezzetleri yer yer aynen klasik şekilde, yer yer ise modern teknikler kullanarak özüne dokunmadan yorumluyoruz. Kısacası, İstanbul mutfağının karakterini oluşturan özellikler kapsamında; bu mutfağın geliştiği coğrafyayı ve iklim koşullarını göz önünde bulundurarak mevsim geçişlerine, o dönemki ürünlere ve kültürel takvimlere göre farklılaşan menüler hazırlayarak misafirlerimize sunuyoruz.

Bu noktada menünün alışılmışın dışında olduğunu kabul etmemiz gerekiyor. Zira açıklamalarıyla da neredeyse kitap sayılabilecek seviyede. Bu fikir nasıl ortaya çıktı?
İstanbullular için mevsimler sadece ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış değil; yılın farklı zamanlarında çıkan ürünlere bağlı olarak adlandırılırdı. Heyecanla beklenen ve hayata yön veren bu mevsimler İstanbullu için adeta bir takvim niteliği taşıyordu. Yaz sonuyla birlikte önce uskumru sonra palamut ve ardından lüfer mevsimi gelmiş demekti. Kestane mevsimi kışın geldiğinin habercisiydi; onu boza ve salep takip ederdi. İstanbullu için bu döngü, her sene aynı heyecanla, aynı merakla devam eder dururdu. Biz de burada tam da bu ruhu yansıtmayı arzu ediyoruz. Biz, mezhepler üzerinden bir mutfak yaratmak yerine tüm mezhepleri kucaklayan reçeteleri bulup çıkarmayı ve yer yer yorumlamayı misyon edindik. BİZ’de Mısır Çarşısı’nın kokusu, Paskalya’nın neşesi, ramazanın bereketi var. Topik de var, vasilopita da... Aşure de var, baklava da...

Hangi mahallenin sokağı olursa olsun mutlak ortak tatlara sahip sokaklardaki lezzetleri barda konumlandırdık. Evlerdeki tencerelerde ağır ağır pişen tüm tencere yemeklerini Lokanta bölümümüzde sunmak üzere tasarladık ve her güne farklı bir menüyle haftalık bir esnaf lokantası sunumunda menü hazırladık. Bu haftalık menü de mevsimlerden nasibini alarak sık sık tamamen değişim gösteriyor. İstanbul denildiği zaman saraylardaki ve konaklardaki özel tarifleri ise arşivlerden bulup çıkarttık ve onları da Has Salon menüsü altında derledik, toparladık.

İleri zamanlarda BİZ İstanbul özelinde bir kitapla da karşılaşabilir miyiz?
Büyük ihtimalle evet. Sanırım doğru zamanlama bir tam tur takvimi tamamladıktan sonra olacaktır. Yani 2024’ün Mayıs ayı ortalarında birinci yılımızı kutlarken kitabımızı da yavaş yavaş hazırlamış oluruz diye düşünüyorum.

YapıKredi Crystal

Yapı Kredi Crystal ile BİZ İstanbul’un eşsiz lezzetlerini deneyimlerken **%20 indirim ile ayrıcalıklısınız.**

BALIKÇI KASABASINDAN İSKANDİNAV GELENEĞİNE: KOPENHAG

Yazı: Doğancan Güngör

Sol sayfa: Christiansborg Sarayı'nın kulesinden görünen Nikolaj Contemporary Art Center.

Kuzey Avrupa'nın çeşitli disiplinlerdeki kendine has tarzını yeniden tartışma gereği duymadığımız gibi odağımızı biraz daha daraltıyoruz. Zira 2023'te UNESCO Dünya Mimarlık Başkenti olarak seçilen Kopenhag'ı biraz daha detaylı incelemenin gerekli olduğunu düşünenlerdeniz. Öncelikle şehrin bu statüye nasıl eriştiğine değinmeli. Kopenhag, Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) Genel Kurulu'nun tavsiyesi üzerine UNESCO Genel Direktörü Audrey Azoulay tarafından 2023 Dünya Mimarlık Başkenti olarak resmen belirlendi. Bu karar, UNESCO ile UIA arasında 2018 yılında imzalanan ve UNESCO'nun UIA'nın Dünya Kongresi'ne ev sahipliği yapan kentleri Dünya Mimarlık Başkentleri olarak belirlediği ortaklık anlaşmasıyla uyumlu. Audrey Azoulay, "Dünya Mimarlık Başkenti ünvanının meşalesinin Rio de Janeiro'dan Kopenhag'a geçtiğini görmekten çok mutluyuz"

Nyhavn Kanalı'nın havadan görünümü.

dedi. "Rio'daki açılış, özellikle pandemi bağlamında kentsel planlamanın önemli rolünün altını çizen gerçek bir başarıydı" diyen Azoulay, "Kopenhag, mimarlık ve kültürün, özellikle çevre alanında çağımızın zorluklarına nasıl yanıt verebileceğini göstererek Rio'nun elde ettiği başarıların üzerine yenilerini inşa edecektir" dedi. Neden böyle bir girişimin başlatıldığını merak ediyorsanız hemen sorunun cevabını verelim: UNESCO ve UIA; mimarlık, şehir planlaması ve kültürün kent kimliği ve sürdürülebilir kentsel kalkınmanın şekillenmesindeki kilit rolünü vurgulamak amacıyla Dünya Mimarlık Başkenti statüsüne start verdi. Her üç yılda bir Dünya Mimarlık Başkenti olarak belirlenen şehir, mimari ve şehir planlaması konularındaki tartışmaların ön saflarında yer alan küresel bir forum haline geliyor. Geçtiğimiz yaz ise Kopenhag, 2023 Dünya Mimarlık Başkenti olarak "Sürdürülebilir

Kopenhag’daki eğlence parkı Tivoli Bahçeleri, 1957.

Gelecekler-Kimseyi Geride Bırakmayın" temalı bir dizi önemli etkinlik ve programa ev sahipliği yaptı. Belediye, Danimarka Mimarlar Birliği ve çeşitli İskandinav meslek kuruluşları ile iş birliği içinde, mimarlık ve kentsel tasarımın 17 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi’nin karşılanmasına nasıl katkıda bulunduğunu inceledi. Kopenhag'ın ardından Barselona ve Pekin, 2026'da Dünya Mimarlık Başkenti ünvanını almak ve bir sonraki Dünya Kongresi'ne ev sahipliği yapmak isteyen iki adaydı. Kazanan ise Barselona oldu.

Yeniden Kopenhag’a dönecek olursak her şeyden önce şehrin tarihine değinmeli. Kopenhag, Danca København, Danimarka'nın en büyük şehri. Bugünkü şehrin bulunduğu yerde 10. yüzyılın başlarında küçük bir balıkçı köyü vardı. Yani Kopenhag başlangıçta Havn (Danca'da liman) adlı bir balıkçı köyüydü. 12. yüzyılın sonunda, Danimarka kralı Büyük Valdemar'ın danışmanı olan Piskopos Absalon, şehrin iç limanındaki bir ada olan Slotsholmen'e yerleşti ve surlar inşa etti. Ticaret arttıkça Køpmannæhafn (tüccar limanı) olarak anılmaya başlandı ve Cermen dilinden yapılan çevirilerde København ya da Kopenhag olarak kısaltıldı. Kopenhag 1445 yılında Danimarka'nın başkenti ve kraliyet ailesinin ikametgahı haline getirildi. 16. yüzyılın sonlarında Kopenhag'da ticaretin gelişmesi şehrin genişlemesinin de nedeniydi. İnşa edilen yeni binalar arasında Børsen, Holmens Kilisesi, bitişiğindeki ünlü Rundetårn (Yuvarlak Kule) ile Trinitatis Kilisesi ve Rosenborg Kalesi (şimdi kraliyet ailesinin müzesi) var.

Şehrin merkezi olarak adlandırılan Rådhuspladsen'den doğru uzanan alışveriş caddesi, 17. yüzyılda düzenlenmiş olan şehrin eski merkezi Kongens Nytorv'a çıkıyor. Buradaki binalar arasında her ikisi de 17. yüzyıldan kalma Thott Sarayı (şimdi Fransız Büyükelçiliği) ve Charlottenborg Sarayı (şimdi Kraliyet Güzel Sanatlar Akademisi) ile 1874 yılında inşa edilen Kraliyet Tiyatrosu bulunuyor.

Slotsholmen adındaki adada bulunan Christiansborg Sarayı, 1167 yılında Piskopos Absalon tarafından kurulan eski kalenin yerine inşa ediliyor. Saray 1928 yılından bu yana Parlamento, Yüksek Mahkeme ve Dışişleri Bakanlığı tarafından kullanılıyor. Çevre yapılar da devlet kurumlarına ev sahipliği yaptığı gibi Slotsholmen'de ayrıca Bertel Thorvaldsen Müzesi, Kraliyet Arsenal Müzesi ve Kraliyet Kütüphanesi bulunuyor. Kütüphanenin bir uzantısı olan Black Diamond ise 1999 yılında açıldı.

Kopenhag şehir manzarası, Christianshavn.

Geleneksel ve modern sanatın birleşimi Ny Carlsberg Glyptotek, Hans Christian Andersen'in bir hikayesine dayanan Langelinie İskelesi'ndeki Küçük Deniz Kızı heykeli (1913) -ki bu esere ilerleyen satırlarda daha detaylı değineceğiz- hem şehrin hem de ülkenin sembollerinden.

2000 yılına gelindiğinde şehrin ekonomisine kamu ve özel hizmetler, ticaret, finans ve eğitimin hakim olduğunu görüyoruz. Aynı zamanda bir dizi ana cadde trafiği, liman köprüleri üzerinden merkeze doğru taşınıyor. Şehirde elektrikli demiryolları bulunuyor; bu noktada son tramvayların 1972 yılında ortadan kalktığını belirtelim. 1990'ların sonunda Kopenhag'da tam otomatik bir metro sisteminin inşasına başlanarak ilk hat 2002 yılında açıldı. 2000 yılında Kopenhag'ı İsveç'in Malmö şehrine bağlayan birleşik bir tünel ve köprü sistemi Øresund Link hizmet vermeye başladı.

Kopenhag, birçoğumuzun ziyaret ettiği ya da etmek istediği şehirlerin başında geliyor ancak nevi şahsına münhasır bu kent hakkında bilmediğiniz taraflar olabilir mi? Eminiz ki bildikleriniz kadar ilk kez duyduklarınız da olacaktır.

Öncelikle küresel ısınmanın artık her bir coğrafyayı net bir şekilde etkisi altına aldığı gerçeğinde, Kopenhag iklim değişikliğini bir hayli ciddiye alanların başında geliyor. Kopenhag, 2025 yılına kadar tamamen karbon nötr olmayı hedefliyor -ki gerçekleşirse dünyanın ilk CO2 nötr başkenti olacak. Bu amaç için de rüzgar ve güneş enerjisi kullanımı, kentin emisyonlarını neredeyse üçte bir oranında azalttı. Yerel halkı daha çevre dostu ulaşım biçimlerini değerlendirmeye teşvik etmek için de çeşitli planlar uygulamaya konuldu. Hatırlayacağınız üzere şehir daha önce Avrupa Yeşil Başkenti seçilmişti. Umarız diğer şehirler de Kopenhag'ı örnek alırlar. Hazır söz çevre dostu ulaşımlardan açılmışken şehirde 400 kilometreden fazla bisiklet yolunun geliştirildiğini belirtelim. Öyle ki Kopenhag'ı Albertslund'a bağlayan bir bisiklet yolu bile var. Öte yandan şehir sakinlerinin okula ya da işe giderken yolculukların % 49'undan fazlasını bisikletle gerçekleştirdiğini düşündüğümüzde bisiklet yollarının boşa gitmediğini kolaylıkla dile getirebiliriz. Kopenhag Belediyesi tarafından toplanan rakamlara göre ise Kopenhaglıların % 50'sinden fazlası her gün işe bisikletle gitmektedir. Danimarka'nın düşen dereceleri bile insanları bisikletten vazgeçirmeye yetmiyor, bahaneler devre dışı kalıyor.

Amagertorv (Amager Meydanı), Leylek Çeşmesi ve Kopenhag'ın ana alışveriş caddesi Strøget.

Bir başka farklı sayılabilecek taraf da Kopenhag şehir sınırları içinde yer alan, kendi kendini yöneten ayrı bir kasaba olan Christiania. Herkesin aynı özgürlük ve antikapitalizm inançlarını paylaştığı komünün yaklaşık 1.000 sakini bulunuyor. Kendi kanun ve yönetmeliklerini bile hazırlayan sakinler vergi ödemiyor. Kasaba turistlere açık olsa da kameraların kesinlikle yasak olduğunu belirtmeliyiz.

Dünyanın en uzun alışveriş caddesi de Kopenhag'ta bulunuyor: Stroget. Lüks butiklerden hediyelik eşya dükkanlarına varıncaya kadar geniş bir seçkiyi kapsayan Stroget, Orta Çağ'dan kalma sokakları ve sayısız restoranlarıyla seyahat programınıza eklemenizi önerdiğimiz noktalardan.

Her ne kadar kanalları Amsterdam popülaritesine ulaşmamış olsa da Kopenhag kanallarını da listemize ekleyebiliriz. Öyle ki halk arasında Christianshavn bölgesi "küçük Amsterdam" olarak anılıyor.

Bir diğer kıyaslama da (Avrupa üzerinden gidecek olursak) Paris'ten geliyor. Öyle ki şehirde dünyanın en eski üçüncü eğlence parkı yer alıyor: 19. yüzyıldan kalma Tivoli Bahçeleri. Zira birçok kişi Tivoli Bahçeleri'nin Disneyland'i planlarken Walt Disney'e ilham verdiğine inanıyor. Burada 100 yaşın üzerinde olan en eski rollercoaster ile de tanışma fırsatı bulacaksınız; korkmayın halen sapasağlam.

Kopenhag, Danimarka'nın başkenti değil mi? Emin misiniz? Kopenhag bir zamanlar üç ayrı ülkenin başkentiydi; 15. yüzyılın başlarında kent aynı zamanda hem İsveç'in hem de Norveç'in başkentiydi. Üç ülke birlikte 150 yıl süren ve Almanya'nın genişlemesini yavaşlatmak için tasarlanan Kalmar Birliği olarak biliniyordu.

Biraz da gastronomi tarafına bakalım. Yeniden bir kıyaslama yapmak istemiyoruz ancak Danimarka da kahveyi seven ülkelerin başında geliyor. Danimarka toplam kahve tüketiminde dünyada yedinci sırada ve spesifik olarak Kopenhag, farklı düzeylerdeki kahve dükkanlarına ev sahipliği yapıyor. Peki yemek için hangi restorana gitmeli? Michelin Yıldızı'na sahip çok sayıda restoran arasında seçim yapmakta zorlanabilirsiniz. Burada şehrin en ünlü restoranı ve dört kez "Dünyanın En İyi Restoranı" ödülünü almış Noma'yı anmamak olmaz.

Üst paragraflarda belirtiğimiz Hans Christian Andersen'e adanan "Küçük Deniz

Borsen Binası ve Christiansborg Sarayı.

Kızı" heykeline yeniden dönelim. Hans Christian Andersen Küçük Denizkızı'nı ilk kez 1836 yılında yayınladı. Adı bugün dünya çapında bilindiği gibi rıhtımdaki heykel onun mirasını canlı tutuyor. Bir diğer taraftan bu heykel, kamusal alanlarda önde gelen tarihi şahsiyetlere heykeller ve anıtlar atfedilmesi girişiminin bir parçası olarak tanımlanıyor. Küçük bir not: Burası şehrin en popüler turistik yerlerinden biri olduğu için heykeli kalabalık olmadan görmek istiyorsanız, sabahın erken saatlerini tercih etmenizi öneririz.

Kopenhag Maratonu'nun ilki 1980 yılında gerçekleştirildi ve o tarihten bu yana her yıl düzenlenmeye devam ediliyor. Maraton 2020 ve 2021 yıllarında pandemi nedeniyle tabii ki iptal edildi; 2023 edisyonu ise geçtiğimiz Mayıs ayında gerçekleşti. 2024 planlarına belki bir de maraton eklemek bir seyahat fikri olabilir...

Dünyanın en güvenli şehri olarak global listenin başında ve dünyanın en mutlu şehri olarak ilk sıralarda yer alan Kopenhag; tarihi, çevre dostu adımları, kültürü ve gastronomisiyle Kuzey Avrupa'da ziyaret edilmesi gereken lokasyonlar listesinin başını çekiyor.

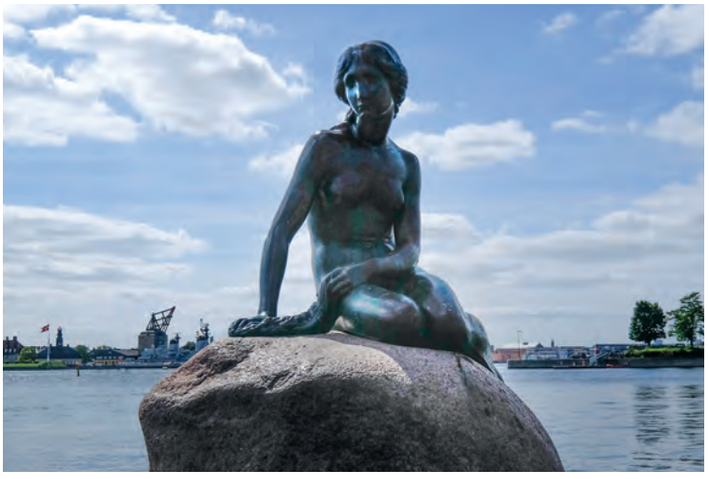

Langelinie İskelesi'ndeki Küçük Deniz Kızı heykeli.

YapıKredi Crystal

Yapı Kredi Crystal sahipleri dünyanın her yerinde tüm otel ve restoran harcamalarında **%5 indirim ayrıcalığına sahiptir.**

KLASİK, MODERN VE HER DAİM FENOMEN

Styling: Aylin Kumdagezer Fotoğraf: Emre Kapçak

Paslanmaz çelik kasa ve timsah derisi kayış ile Grand Seiko SBGY007 Spring Drive.

Cilalı Panerai Goldtech™ kasa ve koyu kahverengi timsah derisi kayış ile
Panerai Radiomir Quaranta Goldtech™.

18 ayar pembe altın kasa ve timsah derisi kayış ile Piaget Polo Date.

Paslanmaz çelik kasa ve siyah timsah derisi kayış ile IWC Portofino Automatic Moon Phase.

Paslanmaz çelik kasa ve timsah derisi kayış ile Longines Master Collection 190th Anniversary.

Chiron
SUPER SPORT

SINIRI OLMAYAN LİMİTLER

Yazı: Efe Uygur

Sol sayfa: Elle dikilmiş ince kapitone deri ile kaplı iç mekan, Bugatti Chiron Super Sport.

Otomotiv dünyasının en tepesinde yer alan seçkin otomobil sınıfı, "hypercar" tanımlamasıyla yaklaşık 30 yıldır hayatımızda. Garajlarda görmenin son derece zor olduğu bu otomobilleri genellikle fotoğraf ve videolar üzerinden takip edebiliyor olsak da onlar; performans, ileri teknoloji ve şaşırtıcı tasarım detaylarıyla otomotiv dünyasının en üst noktasında neler olup bittiğini görmek için son derece önemli bir statüye sahipler.

1990'ların başlarında tanıştığımız bu özel sınıf, aslında süper otomobillerin sınırlarını zorlamak amacıyla ortaya çıkmıştı. İlk hypercar, süper otomobillerden daha hızlı, daha hafif ve daha verimli olma hedefiyle üretilmişti. Aslında süper otomobillerin gelişmesine dayanan bu hedefin temelinde de aerodinamik unsurlar ve malzeme teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler yer alıyordu.

Hızın ve zarafetin muhteşem birlikteliğiyle otomobil dünyasının en prestijli sınıfında yer alan ilk temsilci, 1992 yılında tanıştığımız McLaren F1'di. Adeta yer çekimini hiçe sayarak saatte 240 mil (386 km/h) hıza ulaşabilen ve üç yolcusunu çok farklı bir seviyeye çıkaran bir oluşumdan bahsediyoruz. McLaren F1'in adı, sadece

Veyron modelinin halefi olarak 2016 yılında tanıtılan, Bugatti Chiron.

mükemmel bir sürüş deneyiminden ibaret değildi; onun DNA'sında hız, görünüm ve mühendisliğin gücü vardı.

Her yönüyle mükemmeliyetle eşleşen McLaren F1, otomotiv dünyasının o dönemdeki en hızlı üretim otomobillerinden biri olarak zirveye doğru tırmanıyordu. Ancak sadece hız değil üst düzey mühendislik ve cesur tasarımıyla da hayranlık uyandırıyordu. Üstün aerodinamik yapısı, sıra dışı altın kaplamalı motor bölmesi ve merkezi sürücü koltuğuyla McLaren F1, otomobil dünyasında dönüm noktası kabul edilen ve bugün bile yankıları hala devam eden bir modeldi.

McLaren F1 efsanesi, sadece hız ve mühendislik dehasıyla sınırlı değildi aynı zamanda hypercar'ların temel tasarım felsefesini belirleyen ve geleceğin tasarımlarına ilham veren bir ileri görüşlülüğün simgesiydi. Cesurca girişilen bu yolculuk, otomotiv dünyasına daha hafif malzemeler, daha verimli motorlar ve süper hızlı şanzımanlar gibi inovasyonlar getirdi. McLaren F1'in ruhu, modern otomobil tasarımına ilham vererek, üstün performansın ve estetiğin birleşimini yeniden tanımlayan ileri teknolojiye kapı araladı.

Unutulmaz McLaren F1, otomobil tarihine eklenen bir hikayenin sadece ilk sayfasıydı. Hala anılan bu efsane, çizgileri ve sonsuz hızıyla, otomobil tutkunları için çok ayrı bir yere sahip ve görünen o ki olmaya da devam edecek.

Öncüsünün açtığı yolda zirveye doğru yükselen hypercar'lar, yıllar geçtikçe daha meraklı ve büyük bir kitleye hitap etmeye başladı. Zaten adeta birer sanat eseri gibi tasarlanıp üretilen bir otomobilin farklı bir muamele görmesi de düşünülemezdi.

Hafif ve dayanıklı malzemeler kullanılarak el işçiliğiyle monte edilen bu hypercar'lar, aerodinamik mühendislik ve tasarımın muhteşem bir birleşimini sergilemeye başladılar. Test pistlerinde saatte 200 milin üzerine çıkarak dünya rekorları kırdılar ve sadece hızın değil aynı zamanda performansın ve mühendisliğin de sınırlarını zorladılar.

Hypercar'ların alametifarikalarından biri, kendilerine has tasarım anlayışları ve yüksek performans özellikleriyle adeta hayal gücünün limitsiz olduğunu kanıtlamalarıydı.

400 metreyi 8.58 saniyede geçen Rimac Nevera'nın iç tasarımı.

Rimac C_Two'nun en etkileyici özelliği, gücünü iki elektrikli motorundan alması; 1.914 beygir gücü, sadece 1,85 saniyede 100 km/s'ye ulaşıyor.

Bu otomobiller, sıradan günlük kullanım amacı taşımıyor; onların varoluş sebebi, lüks ve performans odaklı sürüş keyfinin doruklarında yolculuk yapmak. Böylelikle hypercar'lar, şaşkına çeviren hız ve gücün yanı sıra her detayda işçilik ve zarafetin izlerini de taşıyor. Otomobillerin iç mekanları lüksün zirvesini yaşatmak üzere tasarlanıyor; sürücü ve yolcularına birinci sınıf deneyim sunuyor. Bu nadide eserler, zirvede yer alarak sadece bir otomobil değil, bir yaşam tarzı ve hayalin gerçeğe dönüşmüş hali olarak kabul ediliyor.

Son yılların popüler konularından biri olan elektrik, elbette ki bu kategoriye de uğradı. Elektrikli hypercar'ların sayısının son zamanlarda artması, otomobil endüstrisinin, her bir hücresiyle çevre dostu ve sürdürülebilir mobiliteye doğru yöneldiğinin kesin bir ispatı. Ancak geleneksel benzinli modeller de hız, performans ve teknoloji alanlarında sınırları zorlamaya devam ediyor. Yenilikçi yakıt teknolojileri, gelişmiş şanzımanlar ve akıllı sürüş destek sistemleri, benzinli hypercar'ları rekabetçi ve ilgi çekici kılmak için kullanılan unsurlardan sadece birkaçı. Bu sürekli ilerleme, hypercar'ların gelecekte de otomobil sektörünü etkilemeye devam edeceğinin kesin bir göstergesi.

Geçtiğimiz beş yıla baktığımızda da sınırları zorlayan modellerle karşılaşıyoruz. Bir nevi hız canavarları olarak tanımlayabileceğimiz bu segmentteki modeller, üstün mühendislikle birleşen şaşırtıcı tasarımlarıyla otomobil dünyasının "haşarı çocukları" izlenimini veriyorlar. Ancak hiç şüphesiz endüstrinin en heyecan verici yönlerini sergilerken geleceğe dair bir bakış açısı da sunuyorlar. Bunun en önemli referanslarından biri ise günümüzün en özel otomobillerini üreten Bugatti.

1.700 beygir güç üreten bir hibrit motora sahip Koenigsegg Gemera, 0-100 km/sa hızlanmasını 1.9 saniyede tamamlıyor.

Bugatti'nin fenomen Veyron modelinin halefi olarak 2016 yılında tanıtılan, tasarımı ve performansıyla heyecan verici bir hypercar olan Bugatti Chiron, otomobil tutkunlarının ilgisini, elbette 0'dan 100'e ulaştığı hızla çekti. Yarışçı Louis Chiron'un ismini taşıyan bu otomobil, 1.500 beygir gücündeki motoru sayesinde saatte 260 mil (420 km/h) hıza ulaşarak rekorları kırmayı başardı. Hız ve mühendislikte sınırları zorlayan Bugatti Chiron, otomobil dünyasında kendini farklı bir seviye konumlandırdı.

Bugatti Chiron'un dikkat çekici tasarımı otomobilin ilk bakışta bir başka seviyede olduğunu kanıtlar nitelikteydi. Tasarımında, aerodinamik ile sanatı ustalıkla bir araya getirmeyi başaran Chiron, dikkat çeken hatları ve dinamik profiliyle harekete geçmeden önce bile izleyenleri etkileyebiliyordu. İç mekan ise lüks ve konforun simgesi haline gelmiş, en kaliteli deri ve el işçiliği detaylarla bezenmişti. Buna ek olarak, yüksek teknolojiye sahip hızlı ve hassas şanzımanı sayesinde Chiron, virajları başarılı dönüşlerle geçiyor ve yol tutuşuyla sürücüsüne güven veriyordu. Denge ve hassasiyetle sadece yüksek değil aynı zamanda düşük hızlarda da sunduğu sürüş zevki ile otomobil mühendisliğinin ve tasarımının en yüksek seviyede buluşturulmasıyla da adından oldukça söz ettirmişti.

Elbette ki Bugatti Chiron rakipsiz değildi. 2019 yılında sektöre dahil edilen Koenigsegg Jesko, sınırları zorlayan performansı ve tasarımıyla hayranlık uyandırdı. Otomobili özel kılan en belirgin özelliklerinden biri, saatte 300 milin üzerindeki maksimum hızıydı. Jesko, Koenigsegg'in kurucusu Christian von Koenigsegg'in babasının ismini taşıyarak anılıyordu ve adeta bir mirasın devamı olarak ortaya çıkmıştı.

Koenigsegg Jesko'nun aerodinamik tasarımı, dikkatleri üzerine çekmeyi başaran bir başka özelliğiydi. Agresif hatları, kanatları ve hava girişleri olağanüstü bir yol tutuş sunuyordu. Bu da Jesko'nun yüksek hızlarda bile sürücüsüne güven ve kontrol hissi veren performansının ardındaki nedenleri açıklıyordu. Gücünü 5.0 litrelik V8 motorundan alan Jesko, çift turbo besleme sistemiyle 1.600 beygir gücü üretiyordu ve Koenigsegg'in özel hızlı vites kutusu sayesinde süper hızlı bir ivmelenmeye sahipti.

Koenigsegg Jesko, her açıdan gerçek bir mühendislik eseriydi. Şık dış tasarımı, süper hızlı motoru ve üstün aerodinamik yapısıyla Jesko, en hızlı ve çekici otomobiller arasında yer alıyordu. Mühendisliğin sanatla buluştuğu bir dünyada otomobil tutkunlarının hayallerini gerçeğe dönüştüren bir miras olarak geleceğe uzanmayı da böylelikle başarıyordu.

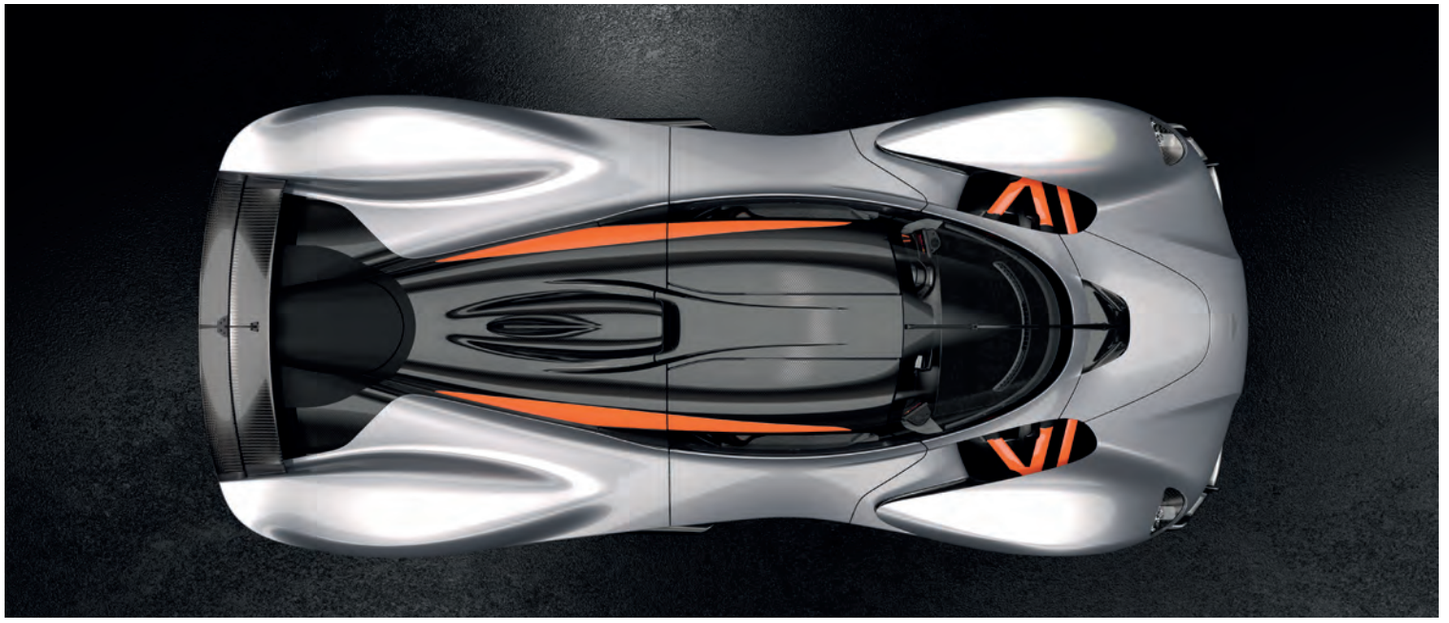

Aston Martin Valkyrie, gücünü 6.5 litrelik V12 içten yanmalı motorundan ve Rimac tarafından geliştirilen elektrikli motordan alıyor.

2020 yılında hypercar segmentinde yeni bir sayfa açıldı: Rimac C_Two. Etkileyici bir şekilde aramıza katılan bu elektrikli hypercar, performansın ve estetiğin sıra dışı buluşmasını temsil ediyordu. Rimac Automobili'nin sanat eseri olarak nitelendirdiği C_Two, tüm dünyayı etkilemeyi başarmış ve otomobil dünyasında halen heyecan uyandıracak aksiyonlar alındığını kanıtlamıştı.

Rimac C_Two'nun en etkileyici özelliği, gücünü iki elektrikli motorundan almasıydı. 1.914 beygir gücü, sadece 1,85 saniyede 100 km/s'ye ulaşmasını sağladı. Anlık torkuyla C_Two, elektrikli hypercar'ların geleceğine yön verdi ve çevreci bir lider olarak konumlandı. Bununla birlikte Rimac C_Two'nun 650 km menzili, sürüş keyfini uzun yolculuklarla buluştururken 412 km/s'lik maksimum hızı ise tüm dikkatleri üzerine çekmek için fazlasıyla yeterliydi.

Rimac C_Two, otomobil dünyasına yeni bir soluk katmıştı bile. Gücüyle sınırları zorlayan, estetiğiyle görsel bütünlüğünü tamamlayan elektrikli hypercar, geleceğin sınırlarını genişleterek sürdürülebilir bir dünyanın da kapılarını ardına kadar açmıştı. Kısacası C_Two, elektrikli otomobillerin hız, performans ve lükste benzinli modellere meydan okuduğu yeni bir çağın başlangıcıydı. Bu otomobil, performans ile çevre dostu teknolojiyi buluşturma olasılığını gerçeğe dönüştürmüş, peşinden gelenler için de yepyeni bir başlangıcın temsilcisi olmuştu.

Kuşkusuz performans odağındaki bir yazıda Ferrari'den bahsetmemek olmaz. Öyle ki Ferrari, LaFerrari modelinin ardından yeni bir varis ile karşımıza çıkıyor. Ferrari LaFerrari Successor, markanın gelmiş geçmiş en klasik modellerinin birinden kritik bir görevi devralıyor. Merakla beklenen yeni model, muhtemelen sınırları zorlayacak performans ve tasarım özellikleriyle karşımızda olacak.

Koenigsegg Regera, homologasyonlu üretim otomobilleri için 0-400-0 km/ saatte 28.81 saniye ile dünya rekoru kırdı.

LaFerrari Successor'ın gücünü, elektrikli bir motor ile gelişmiş bir V12 içten yanmalı motorun birleşiminden alması bekleniyor. Toplam sistem gücü tahmini olarak 1.000 beygirin üzerinde olacak, böylece bu hypercar sadece 2,5 saniyede 0'dan 100 km/s hıza ve 350 km/s'lik maksimum hıza ulaşacak. Ferrari, LaFerrari Successor ile aynı zamanda elektrikli menzilini artırmaya odaklanacak ve yaklaşık 25-30 kilometre kadar tamamen elektrikli sürüş yapabilme özelliğini de sunabilecek.

Ferrari'nin odağında, tasarım ve mühendislik alanında LaFerrari Successor'ı farklılaştırmak var. Aerodinamik yönden optimize edilmiş gövdesi ve güçlü çizgileri hem şıklığı hem de yüksek performansı bir araya getiriyor. Otomobilin iç mekanı da lüks ve konforlu malzemelerle donatılarak sürücü ve yolculara birinci sınıf bir sürüş deneyimi sunacak.

1996 Mclaren F1 GTR.

Kıta Avrupa'sının biraz dışında, Birleşik Krallık topraklarında da hareketlilik söz konusu. İngiliz üretici Aston Martin, Valkyrie modeli ile tamamen karbon fiber şasi ve gövdeye sahip bir otomobili, tıpkı hafif bir tüy gibi yola taşıyor. Bu ileri teknoloji şasi sayesinde, Valkyrie'nin yol tutuşu ve performansı önceki nesillerin ötesine geçiyor. Valkyrie, gücünü 6.5 litrelik V12 içten yanmalı motorundan ve Rimac tarafından geliştirilen elektrikli motordan alan muhteşem bir bileşimle donatılmış. Bu sayede toplam sistem 1.160 beygir gücünü aşıyor, böylece saatte sadece 2,5 saniyede 0'dan 100 km/s hıza ulaşabiliyor. Kadranında görebildiği 350 km/s'lik maksimum hızla de otomobil dünyasının en prestijli sınıfı olan hypercar kategorisine katılıyor.

Aston Martin, bu otomobilinde sadece hız ve performansla değil aynı zamanda çevre dostu teknolojiyle de ön planda. Valkyrie'nin tamamen elektrikli menzili, kısa mesafeli sürüşlerde de çevre dostu bir seçenek sunuyor. Bu durumu pekala gelecek nesillere örnek olacak bir çevre bilincinin yansıması olarak tanımlayabiliriz.

İngiliz üreticinin ürün gamı için son derece önemli bir yere sahip olan ve aynı zamanda otomobil dünyasına yeni bir soluk getiren ileri teknoloji ve yaratıcılığın birleştiği Valkyrie, performans tutkunları ve tasarım severlerin dikkatini çekecek cinsten. Zira hafiflik ve güçle bütünleşen şık tasarımıyla iz bıraktığına şüphe yok. Dikkat çekici aerodinamik yapı ve agresif hatlar da başlıca özellikler arasında. İç mekan ise lüks ve konforun temsili olacak, koltuklar ve detaylar Aston Martin'in el işçiliği becerisiyle tamamlanacak. Son olarak, 2023'te tam üretime geçecek olan bu model, sadece 150 edisyonla sınırlandırılacak.

Tıpkı üst paragraflarda bahsi geçen otomobiller sayesinde bugün olduğu gibi gelecekte de hypercar sınıfının üyeleri, otomotivin en üstünde konumlanmaya devam edecek. Teknoloji, elektrifikasyon ve hafif yapı malzemelerindeki ilerlemeler, bu otomobillerin performansını ve çevre dostu özelliklerini bir araya getirecek. Böylelikle elektrikli hypercar'lar, pil teknolojisinin gelişimi sayesinde artan menzilleri ve hızla doldurulan şarj süreleriyle yollarda görülecekler. Bununla birlikte hiç şüphe yok ki yenilikçi tasarım anlayışları ve ileri sürüş yardım sistemleri de geleceğin hypercar'larının DNA'sında yer alarak sürücülerin adeta birer uzay gemisi kontrolörü gibi hissetmelerine olanak tanıyacak. Tüm bunların doğrultusunda tasarımlar hem otomobil sektörünün geleceğini şekillendirecek hem de sürücülerde uyandırdıkları hissiyatı koruyacak.

LaFerrari Successor'ın gücünü, elektrikli bir motor ile gelişmiş bir V12 içten yanmalı motorun birleşiminden alması bekleniyor.

KÜRESEL NADAS

Yazı: Utku Kuran

Sol sayfa: Toskana, Val d'Orcia'daki buğday tarlası.

İklim değişikliği sebebiyle mevsim normalleri üzerinde seyreden hava sıcaklıkları ve değişken mevsimler birçok sektörü olduğu gibi tarım sektörünü de derin şekilde etkiliyor. Bu durum sadece Türkiye'de değil dünyanın her yanındaki çiftçilere, geçim kaynakları ve refahları için birçok yönden doğrudan tehdit oluşturuyor. Son yirmi yıl, tarihte art arda kaydedilen en sıcak 10 yıl ile 1800'lerden bu yana ölçülen en yüksek sıcaklıklara tanıklık etti ve etmeye devam ediyor. Kurak mevsimler uzadıkça ve gezegenimizdeki yer altı suları kıtlaştıkça, çiftçiler gelir elde etmek ve ailelerini beslemek için güvendikleri yiyecekleri yetiştirememeye başladılar veya yetiştirmeyi yavaşça bırakır hale geldiler. Bu durum ne yazık ki yeni yaşanan bir olgu değil fakat dünyanın birçok farklı coğrafyasında etkisini, bu denli ciddi şekilde, hiç olmadığı kadar gösterir hale geldi. Özellikle bu durumdan derin bir şekilde etkilenen bir kesim olan küçük ölçekli çiftçilerin varlıklarını devam ettirebilmeleri için iklim değişikliği ve tarımsal pratiklerde adaptasyon yöntemlerinin uygulanması elzem. Küçük ölçekli çiftçiler, ürettiği kadarıyla kendini geçindirebiliyor ve çoğunlukla dünyanın gelir düzeyi düşük bölgelerinde yaşıyorlar. Fakat günümüzdeki iklim ve çevre şartlarından dolayı sayıları gitgide azalıyor. Diğer bir yandan ise çalışma şartları neredeyse hiç olmadığı kadar zor durumda. Bu durum sadece küçük çiftçiler özelinde değil aynı zamanda şehir toplumları açısından da büyük riskleri barındırıyor. Keza küçük ölçekli çiftçilerden gelen mahsuller kimi zaman marketlerde ve pazarlarda endüstriyel tarım mahsullerine oranla % 70-80 ürünü oluşturuyor. Hatta bu oran Afrika veya Latin Amerika'da bahsettiğimiz oranların üzerinde seyrediyor. Ancak yağmursuz gün sayılarındaki artış, Ekvator'a yakın bölgelerdeki küçük ölçekli çiftçilerin yaşam şartlarını gittikçe zorlaştırıyor.

Muson yağmurlarından sonra çeltik tarlaları, Hindistan.

Küçük ölçekli veya büyük ölçekli tarıma bağlı yaşayan nüfusun karşı karşıya kaldığı problemler sadece değişen iklim normalleri değil. Aynı zamanda havalara bağlı olarak toprakta/bölgelerde değişkenlik gösteren haşere ve hastalıklar, küresel atmosferik karbondioksit miktarındaki artış ve topraktaki fosfor, nitrojen seviyelerindeki değişiklikler tarımdaki verimliliği her yönden etkiler hale geldi. Unutmayalım ki iklimlerdeki değişim ve tarımdaki verimlilik binlerce hatta milyonlarca yıldır gezegenimizde sürekli birbiriyle ilişkili süreçler olarak süre gelmiştir. Fakat tarihte hiçbir zaman iklim değişikliği etkileri toplumu ve farklı coğrafyalardaki tarımsal verimliliği bu denli eşit olmayan bir şekilde etkilemedi. Günümüzde bilim insanlarının yapmış olduğu ölçümler ve gelecek tahminleri öyle gösteriyor ki 2050 senesine kadar iklimdeki değişim Ekvator'a yakın ülkelerde mahsul üretimini kuzey ülkelerine göre çok daha ciddi derecelerde olumsuz etkileyecek. Ancak bir diğer yandan da tahminler öyle gösteriyor ki kuzey enlemlerdeki ülkeler bu durumdan o denli derin etkilenmeyecek hatta bazı ülkeler uzun süreçte bu durumdan fayda bile sağlayacak.

Afrika, ekilebilir arazi alanının % 1–18'ini 2050 senesine kadar kaybedebilir. Afrika'nın Mali Cumhuriyeti'nde köye darı taşıyan Dogon kadınları.

Ancak Küresel Güney'de tarım sektörünün verimliliği ve buna bağlı yaşayan nüfusun iklim krizinden etkilenme boyutu endişe verici çünkü Küresel Kuzey'in aksine toplumun büyük çoğunluğu tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlamakta. Ancak veriler ne yazık ki bu durumun daha da kötüleşeceğini bizlere şimdiden haber veriyor. Zira farklı kıtalardaki ekilebilir arazilerin değişimi bu açıdan bakıldığında şaşırtıcı düzeylerde. İklimsel değişiklikler sebebiyle özellikle Latin Amerika ekilebilir arazi alanının % 1–21'ini, Afrika % 1–18'ini, Hindistan % 20–40'ını 2050 senesine kadar kaybedebilir. Bu durum özellikle gelir seviyesi düşük toplumlarda savunmasız gruplar için gıda güvensizliği riskini artırmakla kalmıyor buna bağlı olarak insan sağlığı, kitlesel göç ve iç karışıklık gibi problemleri de beraberinde getiriyor. Araştırmalar özellikle gıda güvensizliği ve artan sıcaklık ortalamalarına bağlı olarak mahsul veriminde düşüşün sadece tarım odaklı değil aynı zamanda sosyal, politik ve ekonomik acılardan da kaygı verici bir duruma doğru ilerlediğinin altını çiziyor. Özellikle Küresel Kuzey'de tüketilen birçok önemli ürünün (kahve, avokado, kaju gibi) Latin Amerika kıtasından tedarik edildiğini düşündüğümüzde 2050 senesine kadar hem tüketiciyi hem üreticiyi kolay günlerin beklediğini söylememiz biraz zor. Diğer bir yandan ise Hükumetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nin raporu da buna benzer veriler ortaya koyuyor. Rapora göre

Sağ sayfa: Kolombiya'da bir kahve çekirdeklerini toplayan bir çiftçi ve Costa Rica'da kahve hasadı. Brezilya, Endonezya, Vietnam ve Kolombiya'daki önemli kahve bölgelerinin tümü, 2050 yılına kadar yaklaşık % 50 oranında büyük ölçüde azalacak.

2050 senesine kadar iklim krizi nedeniyle tahıl fiyatlarında % 1–29'luk bir artış öngörülürken bu durumun doğrudan çiftçiyi etkileyeceği ve bunun da tüketiciye yüksek gıda fiyatlarıyla yansıyacağı belirtiliyor. Bilim insanları, artan gıda fiyatları ve güvenilir gıdaya ulaşımın azalmasının özellikle Küresel Güney'de 1 ila 183 milyon insanın hayatını değiştireceği tahmininde bulunuyor.

Ayrıca uyum sağlama ve adaptasyon pratiklerini uygulamak kimi zaman mümkün olsa da tahmini zor değişen hava koşullarında günümüzde bu ne yazık ki çok daha zor bir hal alıyor. Örneğin Afrika Boynuzu bölgesinde geçtiğimiz senelerde çiftçiler art arda beş başarısız yağmur mevsimine tanıklık etti. Artan sıcaklıklar da mahsulde bozulmalara ve firelere yol açtı. Kıtlık ve Erken Uyarı Sistemleri Ağı'nın (FEWS NET) verilerine göre Etiyopya ve Somali, 1,4 milyon Somaliliyi yerinden eden ve 3,8 milyon canlı hayvanı öldüren kuraklık mevsimini arka arkaya yaşadı. Shabelle-Juba nehir havzaları, 1981'den bu yana en düşük yağışı gördü. Ancak 2020 sonrasında ise durum beklenmedik şekilde tam tersine döndü. Etiyopya ve Somali'deki tarım ekonomilerini zorlayan aşırı yağışlar sellerle sonuçlandı. Bunun sonucunda ise 1.000 hektardan fazla ekili arazi sular altında kaldı. Tarım sektörünün bu ülkelerdeki insanların sırasıyla yüzde 67 ve yüzde 80'ini istihdam ettiğini düşündüğümüzde durum

Dünya ihracatının % 41'ini oluşturarak dünyanın en büyük avokado üreticisi olan Meksika'da avokado yetiştirmek için uygun arazilerde % 80'in üzerinde büyük bir azalma görüyor. Avokado hasadı, Málaga.

gerçekten vahim. 2020 sonrası gelen aşırı yağışlar bu bölgelerde bir miktar rahatlama sağladıysa da ciddi kurak yılların ardından gelen yoğun yağışlar, ekinleri ve üst toprağı alıp erozyona sebep oldu. Görülen o ki çiftçiler geçimlerini sürdürmek için sağlıklı araziye ve güvenilir hava koşullarına ihtiyaç duyuyor. Fakat günümüzde tarımı ve gıda güvenliğini tehdit eden sadece kuraklık değil aynı zamanda daha sık, tahmini zor ve şiddetli şekilde meydana gelen afetler. Afetlerin getirdiği zararlar tarımda tahmin edilenin çok ötesinde ekonomik zararlar getirmekte. 2008-2018 yılları arasında, Dünya Gıda Örgütü'nün (WFO) verilerine göre yaşanan afetlerin ardından mahsul ve hayvancılık üretimindeki düşüşler nedeniyle milyarlarca dolar zarar edildi. Sahra Altı ve Kuzey Afrika'da 30 milyar dolar, Latin Amerika ve Karayipler'de 29 milyar dolar ve Asya'da ise 49 milyar dolar kayıp yaşandı. Bu veriler gösteriyor ki ekonomik olarak tüketiciye yansıyacak olan etkiler halihazırda günümüzde aslında yaşanmaya başladı ve bu şekilde devam edeceğe benziyor. Bir diğer araştırma öyle gösteriyor ki dünyanın kahve, kaju ve avokado yetiştirmeye uygun bölgeleri, dünya ısındıkça önemli ölçüde değişecek. Brezilya, Endonezya, Vietnam ve Kolombiya'daki önemli kahve bölgelerinin tümü, 2050 yılına kadar yaklaşık % 50 oranında büyük ölçüde azalacak. Bunun da direkt olarak elbette ürün fiyatlarına yansıması bekleniyor. Kaju ve avokado için uygun alanlar uzun süreçte yüksek ihtimalle artış gösterecek olsa da çoğu mevcut üretim alanlarından uzak olacak. Bazı merkezi üretim yerleri ciddi anlamda bundan ağır zararlar görecek ve bu bölgelerdeki çiftçiler bundan ciddi şekilde etkilenecekler. "Bunu engellemeye yönelik veya bu gibi durumlara adaptasyon anlamında şimdiden yöneticiler çeşitli plan, yöntemler geliştirmeye çalışıyorlarsa da ve uygulama süreci ne yazık ki hızlı gerçekleşemiyor" diye aktarıyor Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres. Zira Hükumetler Arası İklim Paneli'nin (IPCC) tahminlerine dayanan en düşük sıcaklık senaryosunda bile Brezilya'nın kahve için en uygun bölgelerinde % 76'lık bir azalma olacağı tahmin ediliyor. Kolombiya'da da bu oran % 63 oranında kendini gösterecek. Avokado üretimi için bu tablo daha da karmaşık. Özellikle avokado üretiminin en yoğun olduğu ülkelerde bu durum ciddi bir problem arz ediyor. Dünyanın en büyük avokado üreticisi olan Meksika (dünya ihracatının % 41'ini oluşturuyor), avokado yetiştirmek için uygun arazilerde % 80'in üzerinde büyük bir azalma

görüyor. Bununla birlikte bir başka büyük yetiştirici olan Peru, gelecek iklim modelleri kapsamında avokado yetiştirmeye uygun alanlarının yaklaşık yarısını kaybediyor gözüküyor.

Sıcaklıklardaki artış ve yağış modellerindeki değişiklikler bazı bölgeleri bu ürünleri yetiştirmek için daha uygun hale getirse de yeni bölgelerde bu mahsulleri geliştirmeye yönelik büyük bir değişimin, daha fazla ormanın tarım arazisine dönüştürülmesine veya istilacı türlerin artmasına neden olabileceği ise endişe konusu. Bu konuda görüşlerini belirten Zürih Üniversitesi'nde araştırmalarını sürdüren araştırmacı Roman Grüter, "Bu mahsulleri yetiştirmek için daha uygun olabilecek bölgelerde, ormansızlaşma gibi olumsuz çevresel etkilerin olmadığından emin olmak önemli" diyor ve ekliyor "Bütün bu değişimlerde, yerel paydaşların, yerel toplulukların bu değişim süreçlerine dahil olması gerekiyor. Gerçekten katılımcı bir şekilde adaptasyon pratikleri uygulanmalı. Bu elbette kamu politikaları ile kurumsal uygulamalarla mümkün. Özellikle düşük gelirli grupların ve kırsal toplulukların kaynaklara ve karar alma süreçlerine erişimi bu yollarla kolaylaştırılmalı."

Yağmursuz gün sayılarındaki artış, Ekvator'a yakın bölgelerdeki küçük ölçekli çiftçilerin yaşam şartlarını gittikçe zorlaştırıyor. Salinas Vadisi, Kaliforniya.

Artan sıcaklıklar ve beklenmedik hava olayları dışında mahsul verimliliğini etkileyen başka durumlar da yok değil elbette. Özellikle ormansızlaşma, aşırı ilaç *(pesticide)* kullanımı ve aşırı otlatma, tarım üzerinde ciddi baskı ve zararlar oluşturuyor. Özellikle yoğun ilaç kullanımı dolayısıyla araziler giderek daha az üretken hale geliyor ve kuraklık gibi gelecekteki şoklara karşı daha kırılgan bir yapıya dönüşüyor toprak. Bir yandan da çiftçiler ekilebilir arazi ve temiz suya erişim için mücadele ederken kaynaklar üzerindeki rekabet ve çatışma ise doğal olarak artıyor. Fakat çiftçiler ve ülkeler bu iklim değişikliğinin etkilerine hızlı bir şekilde uyum sağlayamazlar ise küresel gıda veriminin 2050 yılına kadar % 30'a kadar düşebileceği tahmin ediliyor. Bu gibi açılardan da baktığımızda iklimin tarım üzerindeki etkilerine karşı hazır olmak için uzun süreçli planlar geliştirilmesi gerekiyor. İklim krizinin şiddetini ve o tehdide karşı kırılganlığımızı azaltmak adına karar alıcılarının acil olarak somut ve acil adımlar atması çok önemli. Ayrıca iklim krizi risklerinin eşit olarak dağıtıldığından ve etkilenen toplumların iklim adaptasyonu için gereken olanakların sağlandığından da emin olunmalı.

YÜKSEK TASARIMLAR

Röportaj: Aylin Kumdagezer

röportaj

Her geçen gün yenilenen koleksiyonların, geçmişten ilham aldığı gibi çağdaş tasarım diline uyum sağlamasının ardında kimler var? Bu sorunun cevabını ve daha fazlasını kreatif direktör Christian Knoop, IWC tarafından bildiriyor.

Yüksek saatçiliğin tasarım bazında güncel tanımı nedir?
Etrafımızdaki çeşitli markalara baktığımızda, tasarım dilini gözlemlemenin ilginç olduğunu düşünüyorum aslında. Son yıllarda daha sportif saatlere yönelik güçlü bir eğilim olduğu açık. Bu durumu da pekala daha renkli saatlerin ve teknik materyallerin yüksek saatçiliğe büyük ölçüde giriş yapmasıyla açıklayabiliriz. Geleneksel, klasik etkiler ile modern çağdaş ifadenin, halihazırda uyumlu ya da bir tür paralel varoluş halinde olduğu söylenebilir. Ingenieur referansında da etkileyici olan; tasarımın '70'li yıllara dayanması ve geleceğin tasarımına el atıp yeni materyallerden, bilimsel kavrayışlardan gelen tesirleri, mobilyalarda, elektronikte, otomobillerde olduğu gibi saatlerde de ileriye dönük, fütüristik bir ifadeyle dönüştürmeleri ve dönemden hakikaten etkilenmeleri. Tıpkı Gérald Genta'nın da yaptığı gibi.

"Yeni koleksiyonun geçmiş ile gelecek arasında bir dengesinin olması, geçmişe sadık kalması ve IWC Schaffhausen ile özdeşleştirilebilir olması gerekir."

Biraz daha spesifik konuşacak olursak Ingenieur'ın tasarımı ve konumu hakkında neler söyleyebiliriz?
Ingenieur koleksiyonu 1955'ten bu yana seçkimizin çoğalan bir parçası. Öte yandan 1976 tarihli Genta tasarımının çok özel bir yeri var. Ve IWC olarak, Ingenieur'ın bir geleceği olduğuna inanıyoruz çünkü sadece güzel bir koleksiyon ve harika bir tasarım değil aynı zamanda diğer markalardan farklı olarak da temsil ettiklerini yansıtıyor.
Biz özünde, mühendislik ve saf tasarım temsilcisiyiz. Ingenieur da bu çok teknik yaklaşımı mükemmel şekilde sembolize ediyor. Hatta Ingenieur'ın Pilot's, Portugieser, Portofino gibi satışlarımızın büyük bir kısmını oluşturan koleksiyonların yanında yer aldığını görüyoruz. Ingenieur, çok kompakt, değişken, çelik üzerine çelik uygulama entegre bir spor saat olarak henüz aşılamamış bir yerde duruyor; aynı zamanda belli bir duruşu var. Bu da diğer koleksiyonların hiçbirinde göremediğimiz bir şey.

Christian Knoop

Genta gibi büyük bir referansı baz almak beraberinde elbette titiz bir çalışma gerektirir. Siz bu süreci nasıl yönettiniz?
Böyle bir tasarıma dokunmak çok ama çok hassas bir konu. Biz tasarımcılar için de öyle; sonuçta Pilot's, Portugieser gibi tarihi örnekler üzerinde çalışıyoruz. Yani bunların hepsi 80 yıldan daha uzun süre önce ortaya çıkmış tasarımlar. Ancak Genta söz konusu olduğunda durum şu ki o gerçekten yüzü, karakteri ve kimliği olan biri. Genta, profesyonel saat tasarımcısı için bir elçiydi aynı zamanda. '70'li yılların otomobil, mobilya, elektronik tasarımcılarını, Dieter Rams'ı, Bruno Sacco'yu, Giorgio Giugiaro'yu, Mario Bellini'yi herkes tanıyordu ancak saat için aynı bilinirlik söz konusu değildi. İşte Gérald Genta bunu değiştirdi. Zira bir anda saat tasarımının lider figürü haline geldi. Onun eserlerinden birine dokunmak bizim için de her zaman dikkat edilmesi gereken bir konu. O yüzden, kolay olmadı. Çeşitli tasarım yinelemeleriyle tam beş yıl geçirdik. Hiçbir saate haksızlık yapmamak için 1500'den fazla farklı yorumla 10'dan fazla çeşitli konsept oluşturduk. Prototipleri hazırladığımız zamanı, Genta'nın eserleriyle ilgili bir sergi için eşi Évelyne Genta ile ilk kez tanıştığım geçen yılı hatırlıyorum. Yeni bir tasarım uygulamasını ona sunacağım için oldukça gergindim. Bu yüzden, tasarımdan ötürü iltifatlarını kabul ettiğimde çok rahatladım. Tasarımda daha da gelişip atıl kalmamanın, sadece geçmişe bakıp daha önce yapılanları tekrarlamamanın, meydan okumaya ve sınırları zorlamaya devam etmenin Genta'nın ruhuna çok uygun olduğunu o da bir kez daha yineledi. Amacımız her zaman bir şeyi tekrar yapmak değil de Genta tasarımını 21. yüzyıla taşımak ve onu IWC için 21. yüzyıl spor saati haline getirmekti.

IWC'nin 150. yıl dönümünü kutlamak adına 2018'de açılan Schaffhausen'deki Manufakturzentrum.

Modern ile geleneksel tarafları birleştirdiğinizden bahsettiniz. Peki iki düşünce yapısını nasıl dengeliyorsunuz?
Aslında en zor işlerden biri bu. Her yeni büyük koleksiyonda Pilot's veya Portofino'yla ya da Ingenieur ile temasımız oluyor. Demek istediğim; tüm bu koleksiyonların o kadar zengin bir geçmişi, iyi bilinen simgeleri var ki yeni bir koleksiyon tanıtmak zor çünkü yeni

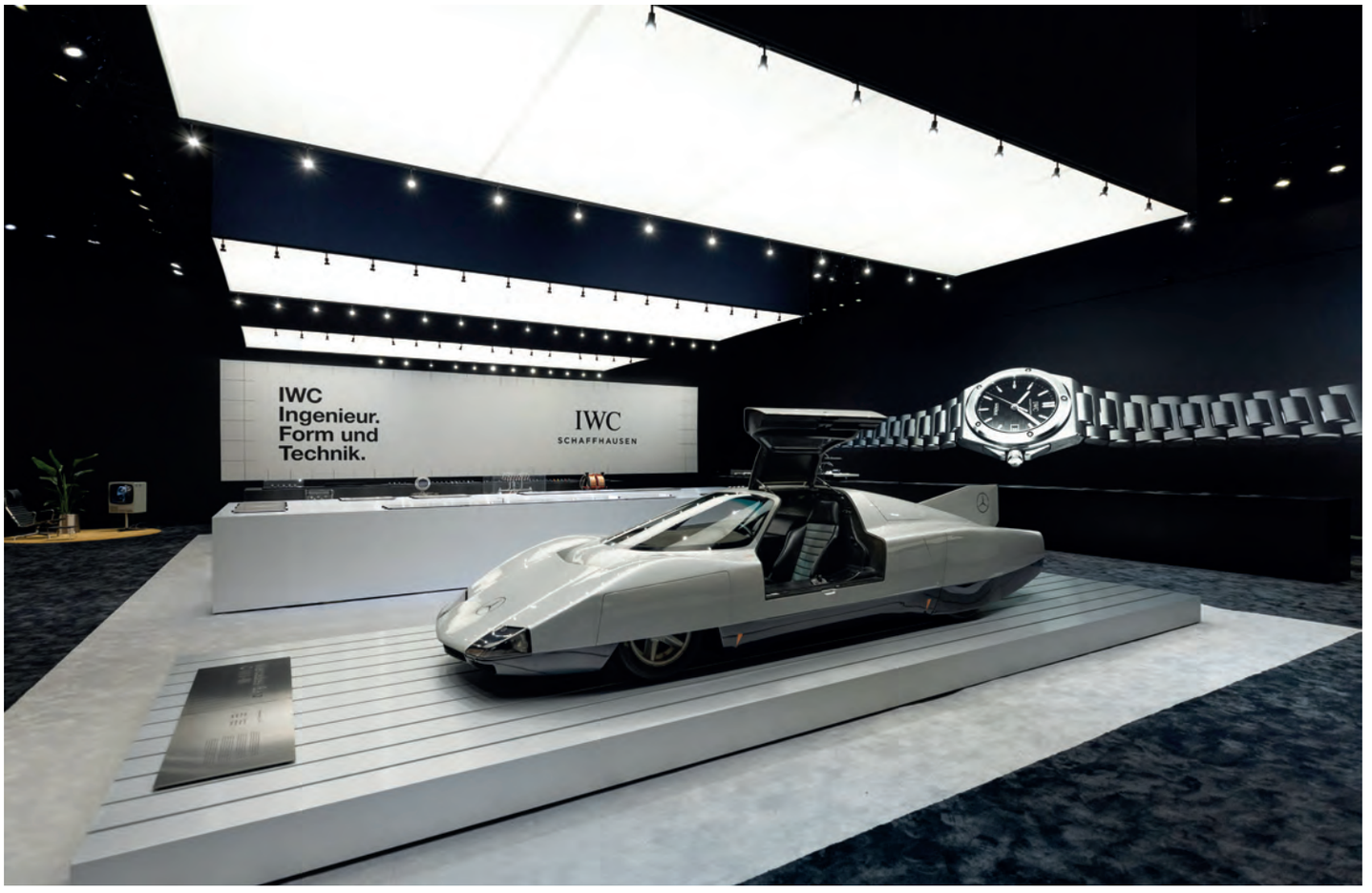

Watches & Wonders'ın 2023 edisyonundaki IWC standı.

koleksiyonun geçmiş ile gelecek arasında bir dengesinin olması, geçmişe sadık kalması ve IWC Schaffhausen ile özdeşleştirilebilir olması gerekir. Bununla birlikte, birtakım yeni fikirlerle müşterilerimizde hayret uyandırmalı. Çok fazla geçmişe dönersek kendimizi tekrar etmiş oluruz; bu da sıkıcılık demek. Geleceğe çok fazla yönelirsek de marka mirasıyla bağımız kopar. O zaman bir farkımız kalmaz. Ve özellikle günümüzde her gün, her hafta piyasaya pek fazla saat çıkıyor. Bu saatlerin çoğu da çok iyi tasarlanmış olmuyor. Yani, tasarım kalitesi yüksek de olsa herhangi bir saat ile başarılı bir saat arasındaki fark sonuçta saatlerin karakterini ve kimliğini belirliyor. İnsanların saati gerçekten tanıyıp marka ve serisiyle ilişkilendirebilmesi önemli.

Bu noktada da anahtar kelime "tarih" sanırım; öyle değil mi?
Ama biraz da beklenmedik bir şeyi sunmanız demek. Söylemek istediğim, farklı tonlardaki maviyi sevip sevmediğinizi tartışabilirsiniz ama Ingenieur'ın görünmeyen unsuru, sürprizi de tam olarak bu; öne çıkan vurgusu ve bunun konuşulabilir olması. Aslına bakarsanız bu biraz da galerideki turuncu otomobil gibi. Kimse satın almasa da herkes ondan bahseder. Ingenieur'ın daha fazla insana ulaşabilmesini umut ediyorum ama aynı zamanda kendinden söz ettirmesi de mühim.

IWC renk konusunda farklılık yaratmayı seven markalardan. Renk seçiminde spesifik bir süreçten bahsedebilir miyiz?
Nihayetinde bütün renk kararları gayet sezgisel verilir. Bu kesinlikle bilimsel bir proses değil. Mesela, geçen yıl Top Gun koleksiyonundaki gibi; bu renklerin hepsi ilhamını sivil havacılık dünyasından alıyordu. Hepsi de biraz eğitim alanına, biraz üniformalara, biraz estetiğe dayanıyordu. Daha sonra benzerini, geçen yıl Mercedes-Benz'in Formula 1 takımı saatinde tanıttığımız Petronas yeşilinde uyguladık. Cesur bir renkti ve bu rengin hiç öngörmediğimiz büyük başarısı hepimizi şaşırttı. Şimdi de Ingenieur'da 10-15 kadar farklı prototip yaptık, ardından hangi rengi kullanacağımızı müzakere ettik. Açıkçası bu renk, bir Mercedes rengiyle hem doygun hem soluk bir renk olan deniz mavisiyle edindiğimiz deneyimden de çok etkilendi. Üstelik, o kadar metalik bir renk değil. Tasarım bir bilim değil, sonuçta bireylerin sezgilerine, zevklerine göre edindikleri tecrübelere dayanır.

Kişisel olarak ve marka nezdinde sizin favori renginiz var mı?
Ingenieur'ın titanyum versiyonunu beğeniyor ve titanyumun IWC Schaffhausen ile kesinlikle uyduğuna inanıyorum. Bu çok teknik gri ton, Ingenieur koleksiyonuna gerçekten yakışıyor. Seçecek olsam, benim favorim bu olurdu.

Christian Knoop

Saat tasarımcılığını bir meslek dalı haline getiren ilk isim Gérald Genta.

Sizce renk, saat tasarımında ne kadar önemli?
Bence mühim olan ürünün renkten bağımsız etkili olması. Hem ayrıca, her zaman herhangi bir rengi uygulayabilirsiniz ancak renk kesinlikle tasarımın önüne geçmemelidir. Pilot's koleksiyonunun etkili olmasının nedeni tasarımının iyi ve dengeli oluşundan kaynaklanıyor ve bunun üstüne rengi ekleyebilmemizden.

Kariyerinize endüstriyel tasarım ile başladığınızı ve daha sonra da yüksek saatçiliğe yöneldiğinizi biliyoruz. Bu değişim nasıl gerçekleşti?
Benim için oldukça dik bir öğrenme eğrisi şeklindeydi. Çünkü 15 yıl önce bu sektöre ilk girdiğimde, saat benim için teknik bir üründü. Kendi kendime düşündüm: Pekala; birçok teknik ürün tasarladın. Mobilya, elektronik, endüstriyel ürünler, tıbbi cihazlar, hatta uçak iç mekanları... Peki neden saat tasarlamayasın? Ama bir süre sonra temel farkın aslında saatin çok duygusal bir parça olmasından kaynaklandığını anladım. Özellikle mekanik saatler söz konusuysa. Yani, kimsenin mekanik saate ihtiyacı yok. Bu nedenle mekanik bir saat satın almak tamamen kişisel ve duygusal bir karar. İnsanlarla konuştuğumda herkes bana kendilerine miras kalan, satın aldıkları,

IWC'nin elle çizilmiş ilk posterlerinden biri.

hayatlarının özel anlarında aldıkları saatlerden bahsediyor. Dolayısıyla saatte, başka hiçbir sektörde rastlamayacağınız kadar yoğun duygular olduğunu fark ettim. Kimse akıllı telefon, sandalye ya da buna benzer bir şey konusunda bu kadar duygusal olamaz. İşte bu hissi yapı, saatleri gerçekten benzersiz kılıyor. Bu da beni saat üzerinde çalışmak için motive ediyor çünkü güçlü duygular barındırıyor.

Sizce saat tasarımının en güç kısmı nedir?
Bence en zorlu taraflarından biri son aşama; gerçekten sonuna varmak, son ayrıntıları doğru yapmak. Bir de tasarımın son kusurlarını eklemek lazım çünkü genellikle başta çok cesur fikirlerle gelirsiniz, neyi değiştirmek istediğinizi, ne yapmak istediğinizi bilirsiniz ama mesele küçük ayrıntılarda ve doğru aksiyonlar almakta. Yüksek saatçilik kelimenin tam anlamıyla minik detaylarla ve onları mükemmelleştirmekle ilgili. Her bir noktanın işlenmesi, ergonomi, değişkenlik... Bütün bunlar, sadece saatin karakterini belirlemek için yapılmaz; ayrıntılar üstünde gerçekten çalışma gerektirir. Ingenieur'ın geçtiği süreç de büyük oranda böyleydi; ebat hızlıca belirlenmiş olsa da daha sonra her bir küçük detay mükemmelleştirildi.

Bir röportajınızda çok sabırsız bir insan olduğunuzdan bahsetmiştiniz. Hala böyle mi düşünüyorsunuz?
Evet. Bu yüzden son aşamalar bana hep en zoru gibi geliyor çünkü çok yavaş ilerliyor. Başlangıçta birkaç tasarım eskiziyle çok hızlı ilerleme kaydedersiniz. İlk 3D'lerde hemen plastik 3D baskıları yaparsınız, hızlıca. Ama en sonuna kadar gitmek için tedarikçiyle birlikte gerçek parça üzerinde çalışmanız gerek. Bu da kısmen tasarımcının kontrolünden çıkabilir çünkü artık istediğiniz gibi çoğaltamazsınız, 3D modelleme yapamazsınız; tüm verileri tedarikçilerinize, manüfaktürdeki ekiplere vs. gönderirsiniz. Bir nevi tasarım artık sizin elinizden çıkmış olur. Değişikliklerin uygulanması çok daha uzun sürer. Ve bu kesinlikle kolay değil.

Tüm süreçler bittiğinde saati karşınızda görmek nasıl bir duygu?
İnanılmaz! Gerçekten görüp dokunduğunuzda, "Tamam, şimdi oldu, her şey olması gerektiği gibi" dediğinizde... Hakikaten tarifsiz bir duygu.

Sürdürülebilirlik birçok branşta olduğu gibi yüksek saatçilikte de kendine yer eden bir kavram. Bu bağlamda IWC ne gibi adımlar atıyor?
Sürdürülebilirliğin işimizin çok önemli bir parçası olduğunu düşünüyorum. Binalarımızı inşa ederken de azami dikkat gösteren bir markayız. IWC, 150 yıl önce hidroelektrik üreten bir nehrin yanında kurulmuş. Şu anda hala o santralden hidroelektrik enerjisi alıyoruz. Ancak birincil ve ikincil ambalajlar söz konusu olduğunda ürünlerimizin sürdürülebilirliğini artırmak için çeşitli çalışmalar yürütüyoruz. Geri dönüştürülmüş altın kullanıyoruz, yeni kayış malzemeleri elde etmek için de geri dönüştürdüğümüz çelikten faydalanıyoruz. Kısmen bitki lifi, kağıt lifi bazlı vegan kayış alternatiflerimiz var. Bu anlamda, halihazırda son derece sürdürülebilir olan tasarımı gelecekte daha da sürdürülebilir kılacak pek çok girişimde bulunuyoruz.

Knoop, Ingenieur için 10-15 kadar farklı prototip yaptıklarını belirtiyor.

Z kuşağının satın alma aksiyonları sizce nasıl şekilleniyor?
Özellikle saatler söz konusu olduğunda, konuya dair çok bilgili olduklarına inanıyorum. Ürün satın alma yaklaşımları çok farklı. Benim kızım da bu kuşaktan. Öyle ki konuştuğumuz zaman satın alma konusunda benden çok daha rasyonel ve makul olduğunu görüyorum. Bunun da çok olumlu bir etkisi var bence çünkü marka ve ürün konusunda çok bilinçli seçimler yapıyorlar. Kısacası gayet bilgililer. Para harcama konusunda fazla hedonist değiller. Önceki nesillere kıyasla daha çok araştıran, rasyonel bir nesil onlar.

40 mm kasa çapı, paslanmaz çelik ile farklı kadranlarda, Ingenieur.

Pilot's Chronograph 41 Edition "Mercedes-AMG Petronas Formula One Team.

Bütün koleksiyonları düşündüğünüzde en beğendiğiniz model hangisi?
Bütün koleksiyonları mı? Gerçekten de zor bir soru. Tasarımcı olarak bir hayli gelecekte yaşıyorum. Beni her yıl, her gün meşgul eden şey gerçekten de önümüzdeki yıllarda çıkacak koleksiyonlar. Bu yüzden burada olmaktan, Ingenieur'dan ve nihayet onu sunabilmekten büyük gurur duyuyorum. Ancak benim zihniyetime göre, en sevdiğim şu anda Schaffhausen'de üzerinde çalıştığımız saat. Aklımın bir köşesinde o var.

En sevdiğiniz restoran hangisi?
Hepsinden çok sevdiğim, "İşte bu!" dediğim tek bir restoran yok. Tam da bu yüzden yeni restoranlar keşfetmeyi çok seviyorum. Sanırım yemeğe olan ilgimin gerçek sebebi bu. İyi bir restoran bana büyük keyif verir.

Christian Knoop

DOĞANIN İZİNDE, MİMARİNİN GÖLGESİNDE

Yazı: Esra Dede Kağıtçı

Sol sayfa: Singapur'daki Changi Airport Jewel, çelik ve cam bir kubbenin altında yer alan 40 metrelik bir kapalı şelale içeriyor.

Mimarlık alanında, etkileyici tarafıyla hem mimarları hem de birçoğumuzu büyüleyen olağanüstü bir paradigma ortaya çıktı. Doğal dünyayla olan içsel bağlantımıza derinlemesine kök salan biyofilik mimari, yapılı çevre anlayışında ise devrim yarattı. Doğa ve tasarımın kusursuz birleşimi sayesinde biyofilik mimari, duyuları uyandıran ve insan deneyimini farklı boyutlara taşıyan çarpıcı alanlar yaratıyor. Bu mimari devrimde doğa, binalarla zarif bir şekilde iç içe geçerek sakinlerini saran ve insanlık ile doğal dünya arasında uyumlu bir dengeye ilham veren yapılı çevrelerin ana tasarım unsuru haline gelir.

Biyofilik tasarım, doğayı mimari ve iç mekan tasarımlarına dahil etme düşüncesi üzerine kurulu bir yaklaşım. Biyofilik tasarımlar, bitki ve ağaçların duvarlara, çatılara ve peyzaja dahil edilmesi, doğal ışıktan yararlanılması, çatı pencereleri, sürgülü kapılar ve balkonlar aracılığıyla iç ve dış mekanlar arasındaki çizginin bulanıklaştırılması, su özelliklerinin tanıtılması, vahşi yaşam habitatının teşvik edilmesi, doğadan ilham alan görüntü ve renklerin kullanılması, cephelerde, kat planlarında ve duvar kağıdında organik desenlerin taklit edilmesi ve ayrıca inşaat ve mobilyalarda kereste, kil ve yün gibi doğal malzemelerin kullanılması gibi çeşitli kavramları kapsar. Günümüzdeki ilgi artmakla birlikte bitki ve doğayı binalara entegre etme fikri, Babil'in Asma Bahçeleri ve Granada'daki Elhamra Sarayı gibi tarihi örneklerde de görüldüğü üzere, yüzyıllardır varlığını sürdürüyor.

Kelebek Bahçesi ve Orkide Bahçesi de dahil olmak üzere havalimanının çatı bahçeleri, yolcuların kendilerini Singapur'un zengin biyolojik çeşitliliğinin canlı renklerine ve kokularına kaptırabilecekleri alanlar sunuyor.

İlk kez 1960'larda psikolog Eric Fromm tarafından ortaya atılan ve daha sonra 1980'lerin büyüleyici çağında saygın biyolog Edward O. Wilson tarafından popülerleştirilen ve kelimenin tam anlamıyla "yaşam sevgisi" olarak tercüme edilen biyofili kavramı, insanlığın gezegenimizi süsleyen diğer canlı organizmaların çeşitli dokularıyla derin bir bağ kurma eğilimini özetler. Wilson, 1984'te, insanlığın varlığı boyunca doğal alemle iç içe geçmiş yolculuğundan ilham alarak doğanın, bireylerin fiziksel ve zihinsel canlılıklarının yanı sıra zindeliği ve refahını sürdürebilmesi için hayati bir bileşen olarak rol oynadığını fark eder. Günümüz yaşantısında insanlığın büyük çoğunluğunun yaşamlarını yapılı çevrelerde geçirdiği göz önüne alındığında, biyofili kavramının kaybedilen insan-doğa ilişkisini yeniden

Maggie's Leeds Merkezi, sağladığı iyileştirici ve besleyici ortamı geliştirmek için doğayı mimari çerçevesine sorunsuz bir şekilde entegre ederek biyofilik tasarımın özünü örneklemekte.

kurmayı sağlayacak yeni bir mimari yaklaşım olarak görülmesi ise ancak yeni yüzyılda olabilmiş. Bu bağlamda, Stephen Kellert, 2004 yılındaki bir konferansta biyofili kavramını mimari ve kentsel tasarım alanına tercüme etmiş ve sonrasında bu konuyu genişletmiştir.

Maggie's Leeds Merkezi, sağladığı iyileştirici ve besleyici ortamı geliştirmek için doğayı mimari çerçevesine sorunsuz bir şekilde entegre ederek biyofilik tasarımın özünü örneklemekte. Modern estetiğin ve organik unsurların uyumlu bir karışımı olan bina, geniş yeşil alanlar, bol doğal ışık ve çevredeki peyzajla özenli bir bağlantı kuruyor. Cephede ise yapıyı doğal çevresiyle görsel olarak birleştiren yemyeşil bitki örtüsüyle bezenmiş canlı duvarlar barındırıyor. Büyük pencereler, dış mekanın engelsiz manzaralarına izin vererek, sakinleri sürekli değişen mevsimlerle ve doğanın rahatlatıcı ritimleriyle etkileşime girmeye davet ediyor. İçeride, yemyeşil bitki örtüsü, yapıyı içten saran basamaklar ve geniş oturma alanlarıyla dolu sakin bir sığınak görevi gören merkezi bir avlu, sükuneti ve doğal dünyayla bağlantıyı teşvik ediyor. Malzeme seçiminden pencerelerin stratejik konumlandırılmasına kadar her ayrıntı, sakinlerin doğayla diyaloğunu en üst düzeye çıkarmak, refahı ve gençleşmeyi teşvik etmek için dikkatlice düşünülmüş. Bu biyofilik başyapıtta Maggie's Leeds Merkezi, ihtiyacı olanlara huzur ve konfor sağlamak için mimari ve doğanın sorunsuz bir şekilde birleştiği bir şifa ortamı yaratıyor.

Bir diğer referans ise Changi Havalimanı olarak da bilinen Singapur Havalimanı; yahut mimari unsurların doğal çevreyle uyumlu bir şekilde birleşerek olağanüstü bir havalimanı deneyimi yaratan bir biyofilik tasarım şaheseri olarak da düşünebiliriz. Terminal binaları, doğayı alan boyunca sorunsuz bir şekilde bütünleştiren vurucu mimari özellikler sergiler. Geniş cam cepheler ve yükselen atriyumlar iç mekanları doğal ışıkla doldurarak sıcak ve canlandırıcı bir atmosfer yaratır. Duvarları süsleyen çeşitli bitki türlerinden oluşan dikey bahçeler ise yemyeşil ve ferahlatıcı bir fon oluşmasını sağlar. Terminalin tavanı, bulutlar veya yapraklar gibi doğal oluşumlardan esinlenen karmaşık desenlerle tasarlanmış olup merak duygusunu artırarak dış mekanla bağlantıyı teşvik eder. Kıvrımlı akarsular ve basamaklı şelaleler gibi su unsurları, terminallerin içinden geçerek dinlendirici bir ses manzarası ve görsel bir zevk sunar. Yürüyüş yolları ise tropik bitkiler, çiçekler ve süs ağaçlarının bir karışımını içeren özenle düzenlenmiş bahçelerle kaplı ve yolcuları doğanın güzelliği arasında yavaş bir gezintiye davet eder. Ünlü Kelebek Bahçesi ve Orkide Bahçesi de dahil olmak üzere havalimanının çatı bahçeleri, yolcuların kendilerini Singapur'un zengin biyolojik çeşitliliğinin canlı renklerine

ve kokularına kaptırabilecekleri alanlar sunar. Doğal malzemelerin titizlikle seçilmesinden yeşilliklerin bilinçli bir şekilde yerleştirilmesine kadar Singapur Havalimanı'ndaki her mimari ayrıntı, seyahat edenler için gerçekten sürükleyici ve huzurlu bir ortam yaratmada biyofilik tasarımın gücünü gösteriyor.

Teknoloji merkezleri de biyofili akımına tasarım açısından adapte olmayı tercih edenlerden. Kaliforniya'da bulunan Apple Park, son teknoloji mimariyi doğal dünyanın güzelliğiyle kusursuz bir şekilde harmanlayan biyofilik tasarımın en iyi örneklerinden biridir. Kampüs, bol miktarda doğal ışığa ve kavisli açılara olanak tanıyan içi boşaltılmış bir daire şeklinde olup bol miktarda ağaç, bitki ve açık yeşil alan içeren yemyeşil bir peyzajla çevrilidir. "Uzay Gemisi" olarak bilinen ana bina, dingin bir vahayı andıran devasa bir merkezi avluyu içeren dairesel bir tasarıma sahip. Yapı boyunca uzanan, tavandan tabana pencereler, çevredeki park alanlarının engelsiz manzarasını sunarak iç mekanlara doğal ışık girmesini sağlar. İç mekanlardaki çalışma alanları, ahşap ve taş gibi doğal malzemeler kullanılarak sıcak ve organik bir atmosfer yaratır şekilde özenle tasarlanmış. Kampüste ayrıca çalışanların dinlenebileceği çok sayıda açık alan, yürüyüş yolları, oturma alanları ve hatta meyve ağaçlarıyla dolu bir bahçe bulunuyor. Apple Park, teknoloji ve doğa arasında uyumlu bir denge oluşturmada biyofilik tasarımın gücünü sergiliyor. Refahı, yaratıcılığı ve doğal dünyayla bağlantıyı teşvik eden yapı, görsel olarak çarpıcı ve çevreye duyarlı bir çalışma alanı olanağı sağlıyor.

Biyofilik Maggie's Leeds Merkezi, ihtiyacı olanlara huzur ve konfor sağlamak için mimari ve doğanın sorunsuz bir şekilde birleştiği bir şifa ortamı yaratıyor.

Apple Park, ofis binalarının modern estetiğine derinlik ve sıcaklık katmak için iç tasarımında akçaağaç kaplamalara yer veriyor. Bu malzeme seçimiyle çalışanlar için bir topraklama ve rahatlık hissi yaratması amaçlanmış. Ayrıca, 20 dönümlük arazinin geniş manzarasına sahip tavandan tabana pencerelerin dahil edilmesi, Apple'ın iç ve dış ortamları sorunsuz bir şekilde birleştirmesine olanak tanımış. Apple, butiklerinden esinlenerek, rafine metalik kaplamalar, cilalı beton ve kare cam küplerle çarpıcı bir kontrast oluşturacak şekilde, kendine özgü ahşap tezgahlarla uyumlu büyük iç mekan ağaçlarını entegre etmeyi planlamış. Ayrıca Apple, binlerce yerli Kaliforniya ağacı dikerek ve çalışanlarının refahı ve eğlenmesi için koşu parkurları da dahil olmak üzere geniş bir açık alan sağlayarak doğaya olan bağlılığını kanıtlayanlardan.

Hazır yolumuz Amerika'ya düşmüşken Seattle'da yer alan The Spheres'ı es geçmemek gerekiyor. Öyle ki The Spheres, biyofilik tasarımı sayesinde hem mimarların hem de doğa meraklılarının hayranlığını kazanmayı başarmış projelerden. Amazon'a

Bol miktarda doğal ışığa ve kavisli açılara olanak tanıyan içi boşaltılmış bir daire formundaki Apple Park.

ait olan bu birbirine bağlı üç cam kubbe, doğanın harikalarını en son yeniliklerle kusursuz bir şekilde birleştirerek çalışma alanı kavramını yeniden tanımlıyor. İçerilerinde farklı kökenlerden 40.000'den fazla bitkiden oluşan şaşırtıcı bir koleksiyona ev sahipliği yapan küreler, tropikal bir yağmur ormanını andıran bir ortam sunuyor. Mimari tasarım, alanı bol miktarda doğal ışıkla dolduran, çevredeki şehir manzarasının panoramasını sunan ve dış mekanla derin bir bağlantı kurmayı teşvik eden geniş kavisli cam paneller içeriyor. Küreler arasında ilerledikçe, çağlayan şelalelerin sakin bir işitsel fon oluşturduğu, asma yürüyüş yollarının benzersiz bakış noktaları sağladığı ve dikey bahçelerin çevreye yemyeşil bir ihtişam ve görsel cazibe kattığı duyusal bir yolculuk ortaya çıkarıyor. Farklı bitki türleriyle bezenmiş canlı duvarların çeşitli yüksekliklerde bir araya getirilmesi, sürükleyici bir derinlik ve dinamizm hissi yaratarak, bina sakinlerini doğanın bir parçası olmaya davet etmekte; böylece iş günlerinin yoğunluğunda ilham ve sükunet farklı bir perspektifle tetikleniyor. Estetik çekiciliğinin ötesinde, küreler aynı zamanda yaşayan bir laboratuvar görevi görerek nesli tükenmekte olan bitki türlerinin incelenmesini ve korunmasını kolaylaştırıyor. Aynı zamanda sakinlerinin bütünsel refahını ve yaratıcılığını da teşvik ediyor. Biyofilik unsurların titiz entegrasyonuyla The Spheres, mimari tasarımın, bir çalışma alanını büyüleyici bir ekosistemle nasıl meselesiz bir şekilde birleştirebileceğinin modelini oluşturuyor; burada inovasyon, sürdürülebilirlik ve doğal dünyanın ihtişamı mükemmel bir uyum içinde bir araya geliyor.

Sağ sayfa: Birbirine bağlı üç cam kubbe içerisinde farklı kökenlerden 40.000'den fazla bitkiden oluşan şaşırtıcı bir koleksiyona ev sahipliği yapan The Spheres, tropikal bir yağmur ormanını andıran bir ortam sunuyor.

Sonuç olarak biyofilik mimari, bizi doğal ile yeniden buluşturmakla kalmayıp aynı zamanda çevresel kaygıları da ele alan dönüştürücü bir tasarım yaklaşımı sunuyor. Doğayı yapılı çevremize entegre ederek ve sürdürülebilir uygulamaları benimseyerek, biyofilik mimari insan ve doğa arasındaki derin bağlantıya ilham verdiği gibi refah ve uyum duygusunu da teşvik ediyor. Aslına bakarsanız gezegenimizle olan karşılıklı bağımlılığımızın ve hem bireyleri hem de dünyayı canlandıran ve besleyen alanlar yaratmanın öneminin güçlü bir hatırlatıcısı olarak hizmet ediyor. Modern dünyanın zorluklarını aşmaya devam ederken biyofilik mimari, bir umut ışığı olarak duruyor ve bizi yaşama olan sevgimizi yeniden keşfetmeye, ilerideki nesiller için daha sürdürülebilir ve yenileyici bir gelecek kurmaya davet ediyor.

New York Moda Haftası kapsamında Brandon Maxwell'ın Sonbahar/ Kış 2023-2024 koleksiyonundan.

SESSİZ LÜKSÜN ARTAN DESİBELİ

Yazı: Ekin Kurbetçi

Soldan sağa: Purdey Sonbahar 2023; Nells Nelson Sonbahar 2023; Cruciani Sonbahar/Kış 2023

Son dönemde herkesin dilinden düşmeyen, Instagram ve TikTok feed'lerine sızarak modanın yönünü değiştiren bir moda akımı var: Sessiz lüks. Bu trendin "sessiz" sıfatıyla başladığına bakmayın. Kendisinin desibeli bu günlerde oldukça yüksek. Uzun bir süredir koleksiyonları domine eden logomania'nın ve Barbiecore, Y2K gibi daha şatafatlı akımların ardından moda dünyası kendi karşıt maddesini sessiz lükste buluyor.

Peki nedir bu sessiz lüks? Aslında bu akımı tanımlayan çok basit bir cümle var: "Para bağırır, varlık fısıldar." Varlıklı ailelerin, ekonomik zorlukların yaşandığı dönemlerde daha sade bir profil çizmek için başvurduğu, yüksek kaliteli materyallere ve işçiliğe sahip zamansız parçalardan oluşan gardıropları sessiz lüksün temelini oluşturuyor. Yeni nesil minimalizme sahip olan, yatırım yapılabilir ve düşünceli alışveriş alışkanlıklarını destekleyen ürünler sessiz lükste ön plana çıkıyor.

Sadece logomania'dan yorulan tüketiciler değil popüler kültür de sessiz lüksün popülaritesindeki artışı destekliyor. Dördüncü sezonuyla da büyük ses getiren *Succession* dizisinin kostüm seçkisi sessiz lükse tam anlamıyla saygı duruşunda bulunuyor. Claudia Winkleman'ın *The Traitors* filmindeki dik yaka kazakları veya The Row'dan Tom Ford'a yüksek moda etiketli çabasız görünümleriyle Gwyneth Paltrow'un mahkeme stili, sessiz lüksün trend basamaklarını hızlı bir şekilde tırmanmasının etkenlerinden. Steve Jobs'un Issey Miyake imzalı siyah dik yaka kazaklardan yaklaşık 100 tane aldığını ve Mark Zuckerberg'ün Brunello Cucinelli etiketli gri basic tişörtlerle dolu dolabını düşününce sade ve kaliteli giyimin zekice bir alışveriş olduğunu anlayabilirsiniz. Bu akım, giyinme konusuna daha rahat, yavaş ve basit bir yaklaşım getiriyor. Aslında sessiz lüksün trend olması biraz ironik. Çünkü sessiz lüks trendlere bakmıyor, modası geçmiyor, birkaç kez giyildikten sonra atılması gerekmiyor.

Sessiz lüksün en çekici yönleri; sahip olduğu yalın estetiği ve zamansızlığı. Birbiriyle kolayca kombinlenebilir, göz yormayan, eskimeyen, çok yönlü tasarımlar, kaliteli malzemeler ve uzman işçilikle buluşunca zamanın sınavından geçebilecek,

Yüksek moda etiketli çabasız görünümleriyle Gwyneth Paltrow.

sürdürülebilirliğe atıfta bulunan bir stil yaratıyor. Sessiz lüksün etkisiyle koleksiyonlarını yeniden yorumlayan markalar, 2023 sonbaharında daha sofistike ve genel geçer trendlerden sıyrılmış görünümlerle karşımıza çıkıyor.

Sonbaharda zamansız klasikler yeniden yorumlanıyor diyebiliriz. Temiz hatlar, kusursuz terzilik ve net kesimler ön planda. Renk paletiyse bu modası asla geçmeyen trende paralel ilerliyor. Siyah ve farklı tonlarda birkaç beyaz alternatifi mevcut. Bu ikilinin yanında gri ailesi ve bej, ekru, nude tonlar fark ediliyor. Haliyle, silüetlerin zamansızlığı kadar renklerin de uzun solukluluğu önemli. Bu joker tonlara sonbaharı anlatan kahveler, hakiler ve dinginliğin rengi yumuşak maviler ekleniyor. Sezonun açılışını trençkotlarla yapıyoruz. Zamansız titrini en çok hak eden parçalardan olan trençkotlar, fit formları ve yenilenen deri ve kaşe seçenekleriyle geçiş ikliminin vazgeçilmezleri arasına giriyor.

Succession **dizisinin kostüm seçkisi sessiz lükse tam anlamıyla saygı duruşunda bulunuyor.**

Polo Ralph Lauren gerçek bir trençkotun nasıl olması gerektiğine dair ustalık dersi verirken Nehera'nın soğuyan havalar için yeniden ele aldığı oversize silüetler, "cool" bir konfordan ödün vermeyenler için birebir.

Eğer şimdiye kadar koleksiyonunuza bir takım elbise eklemediyseniz, bu sezon önceliklerinizi arasına rahat kesimli tasarımları da mutlaka ekleyin. Peak Lapel, kruvaze ceketlerle eşlenen pileli, geniş paça pantolonlar, net ve şık tavırlarıyla dikkat çekiyor. Trussardi'nin daha maskulen bir yorumla ele aldığı takım elbiseler, sonbahar gardırobunuzun demirbaşlarından olmaya aday. Kategorinin yükselen yıldızıysa döpiyesler. Takım oyununa daha feminen bir tat katan bu görünümde vücuda kum saati illüzyonu veren kesimler ve tabii ki tüvit kumaşlar bakışları üzerine çekiyor. Gigi Hadid'in taşıdığı Versace takım favorilerimizden. Takımlar demişken konforu ve kombinasyon kolaylığını bir araya getiren total görünümleri de

Polo Ralph Lauren Sonbahar 2023.

unutmamak lazım. Bu sezon özellikle triko setler ön planda. Ruohan ve Loewe, bu trende daha rahat ve salaş bir yaklaşımla bakarken Purdey'in vücudu saran balık sırtı setleri konfor ve şıklığı buluşturuyor.

Sessiz lüksün minimal şıklığı elbise ve eteklerde de kendini belli ediyor. Yeni sezonda yüksek doz fırfırlardan, fiyonklardan, pencerelerden bir tık uzaklaşıyor ve sade silüetlere yöneliyoruz. Sonbaharda sütun kesim, maksi elbiselerin kurtarıcılığına alışmanız çok kolay olacak. Givenchy'nin saten formlu kolsuz elbiseleri sessiz lüksün görsel karşılığını verirken Maitrepierre ise bu düz görünüme ufak drapelerle hareket katıyor. Sütun elbiselerin yanında artık bir klasik haline gelen gömlek elbiselerse daha geniş formlar ve düz, ağır kumaşlarla güncelleniyor. Brandon Maxwell'in dik yaka kazaklarla kombinlediği jet bitişli parçalar, zarif ve net bir portre çiziyor. Beatrice B.'nin geometrik cep eklemeleriyse bu zamansız

Trussardi Sonbahar 2023.

tasarıma ütiliter bir kimlik veriyor. Eteklere baktığımızdaysa Y2K akımında ön plana çıkan mini eteklerin aksine, sessiz lükste midi ve maksi boyların yükselişe geçtiğini görüyoruz. Rahatlık ve konfor yine ön planda. Bu sezon dolabınıza yapacağınız eklemelerde sütun formlar tıpkı elbiselerde olduğu gibi önceliği alıyor. Nells Nelson'ın farklı dokularla harmanladığı maksi eteklerinin yanında Saint Lauren'ın kalem formlarıysa biraz daha feminen bir duruş arayanlar için favorilerimiz arasında. Sonbaharda büyük bir geri dönüş yaşayan bir diğer görünüm de sütun kesimlerle kontrast yaratıyor: Kloş ve hacimli etekler. Bu parçalar gündüzden geceye, farklı kombinasyonlarla yepyeni karakterlere evrilebiliyor. Kloş etekler için destinasyonumuzsa Prada. Logo kullanımını 2023 Sonbahar koleksiyonunda minimuma indirgeyen marka, doku ve boyut oyunlarının yanında abartısız ve ölçülü çizgileriyle göz dolduruyor.

GUERILLA GIRLS'DEN BU YANA

Yazı: Derya Sayın

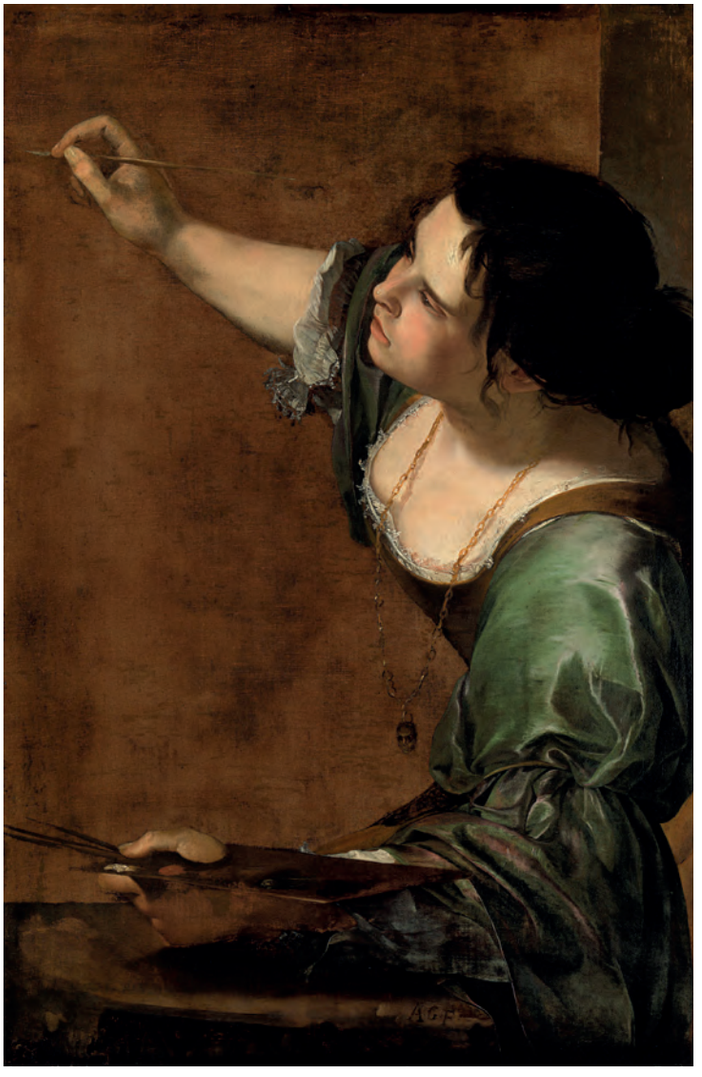

Sol sayfada: Paula Rego, *The Artist in Her Studio*, 1993, Leeds Museums and Galleries.

Bugünkü dünya müzeleri tarihi; beyaz, erkek, heteroseksüel ve çoğunlukla Hristiyan sanat tarihi geleneğinin bir sonucu olarak okunabilir. Bu nedenle günümüz müzelerinin koleksiyonlarında bu alışılagelmiş, "kanon" olarak da tabir edilen külliyatın parçası olmayan sanatçılara rastlamak halen pek de mümkün değil. Yüzyıllar boyunca zengin ve soylu erkeklerin tekelinde gelişmiş sanat pratiği ve eleştirisi doğrultusunda "kaliteli", "dikkate değer" sanatçı ve eserler de dar görüşlü, elitist bakış açısıyla seçildi. Sonuçta bugün sanatsal üretim ve müze/galeri kültürünün yanı sıra bir sanat eserinin kalite veya değerini belirleyen unsurlar da bu bakış açısının bir sonucu olarak şekillendi. Bu eleştiriye açık olan şeklin doğrudan değiştirildiği, zemininin sallandığı ya da başka zeminlerde hareket edilen, çok sesli ve karma bir dönem içinde yeni tartışmalar oluşmaya devam ediyor.

"Kadın sanatçı" demek veya dememek

"Erkekler bana en iyi kadın ressam demeyi seviyorlar. Bence ben en iyi ressamlardan biriyim."

-Georgia O'Keffee

Soldan sağa: Sandra Botticelli, *Man of Sorrows*, 1500-1510, Özel Koleksiyon ve Artemisia Gentileschi, *Resim Yapmanın Alegorisi Olarak Otoportre*, 1638–9, Royal Collection.

"Kadın sanatçı" ifadesi, kullanılmaya başlandığından itibaren kendi içinde problemler barındıran bir terim oldu. Sanatçı kelimesinin başına "kadın" belirtecini koymak, ilk olarak erkek sanat eleştirmenleri tarafından icat edilmişti. Sanatçının zaten kökünde erkek olduğunu ve olması gerektiğini varsayan birtakım kimseler [ki bunların arasında 'ünlü' düşünürler olarak da tanıdığımız Denis Diderot (1713 -1784), Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) ve John Ruskin (1819-1900) de sayılabilir] kadınların sanat üretimlerini hem içerik hem kalite bakımından erkeklerinkinden ayrı tutarak okura, yazılarında bahsettikleri sanat eserini, beklentisini düşürerek incelemesini salık verircesine "kadın sanatçı" kullanımını yaygınlaştırdılar. Bu kullanım deklare ettikleri sanatın erkeklerin tekelinde kalabilmesini, kadınların sanat akademilerinde eğitim almalarının engellenebilmesini ve çoğu aristokrat ailelerden gelen birkaç sanat eğitimi almış kadının da sanatına "amatör", "feminen" ve "zarif" gibi sıfatlar takılarak itibarsızlaştırılabilmesini kolaylaştırdı.

Mary Cassatt, *Little Girl in a Blue Armchair*, 1878, The National Gallery Of Art – Washington.

1970'lerde başlayan ikinci dalga feminizmin başlangıcından bu yana "kadın sanatçı" kullanımı pek çok sanatçı tarafından başta saydığımız nedenlerle haklı olarak reddedildi. Bu kullanım, sanatçıları "kadın" ve "erkek" kategorilerine ayırarak ikili (binary) cinsiyet ayrımı algısı yaratıyor, dolayısıyla toplumsal cinsiyetin yalnızca iki kategoriden oluştuğunu varsayıyordu. Bunun ötesinde, sanatçı kelimesinin başına "kadın" sıfatını getirmek sanatçılığın zaten bir erkek mesleği olduğu varsayımını da onaylar nitelikteydi. Aynı zamanda, bu sanatçıları "kadın" kategorisine koymak onları "kanon"un veya olağanın dışına çıkararak kadınlara olağanüstü, sık karşılaşılmayan, azınlık bir grup statüsü atıyor ve kadınların sanat alanında bir "öteki" konumuna itilmesine katkıda bulunuyordu.

"Kadın sanatçı" kullanımından rahatsız olan çok büyük bir kesim olsa da aslında bu kullanıma çok da karşı çıkmayan bir kesim de var. Bu kesim "kadın sanatçı" teriminin tarihte görünmez kılınan kadın sanatçı üretimlerinin aydınlatılması için işlevselleştirilebileceği görüşünde. Bu düşünceye göre "kadın sanatçı" kullanımı, ilk ortaya çıkış amacı ters yüz edilerek kadınların sanat pratiğinde görmezden gelinmesine sebep olan bir tanım değil; aksine onları görünür kılmak için kullanılan bir silah olarak kabul ediliyor. Bu sayede "kadın" sanatçılar bu terimi, alışılagelmiş sanat ortamının erkek egemen olduğuna dikkat çekmek amacıyla kullanıyorlar. Bu terimle yaşayan ve yaşamayan kadın sanatçıların, sanat kurumları ve sanat tarihi yazımında görünürlük kazanmalarına dayanak noktası sağlıyorlar.

"Kadın sanatçı" terimine alternatif olarak, kimi küratör ve sanatçılarsa "sanatçı kadın" kullanımını tercih ediyor. Bu yolla sanatçıyı kadın kimliğiyle değil, sanatçı kimliğiyle niteliklerini savunuyorlar. Dolayısıyla bir sanatçıya "kadın sanatçı" deyip dememek, öznenin kendisine kalmış bir karar. Kadın sanatçı kullanımını reddedenlerin her ne kadar hakları varsa aynı zamanda bu terimi kadınların çıkarı için kullanmayı tercih edenlerin de bir o kadar hakkı var. İdeal bir dünyada asla *kadın sanatçı* kullanımına hoş bakmayacak olmakla beraber, belli sebepler için taktiksel kategorizasyon yapmanın yerine göre gerekli olduğunu düşünenlerdenim.

Kadın sanatçıların sanat kurumlarındaki temsili

1970'lerde ikinci dalga feminist hareketle doğan ve kadın sanatçıların başını çektiği feminist sanat eleştirisi tam da bu beyaz/erkek/heteroseksüel tekelini eleştirme amacıyla ortaya çıktı. 1985 yılında anonim bir kadın sanatçılar grubu tarafından kurulan Guerilla Girls, bu eleştiriyi tabiri caizse en göze parmak sokacak şekilde yapan grup oldu. Kurulduğu günden bu yana Amerika Birleşik Devletleri'nin önde gelen sanat müzelerini eleştiri yağmuruna tutan Guerilla Girls'ün en tanınmış çalışmalarından biri de şüphesiz *Do Women Have to Be Naked to Get into the Met Museum?* (1989) isimli

Suzanne Valadon, *Deux femmes à table - La lecture*, 1897.

Georgia O'Keefe, *Red Canna*, 1923, Pennsylvania Academy of the Fine Arts.

posterleriydi. Dikkat çeken sarı bir zemine yerleştirdikleri ve kafasına eylemlerde kendilerinin de taktığı gibi bir goril maskesi geçirdikleri çıplak kadın figürü, Fransız neoklasik sanatının en tanınmış isimlerinden biri olan ressam Jean-Auguste-Dominique Ingres'in (1780-1867) *Le Grande Odalisque* (1814) eserinden ödünç alınmıştı. Sanatçı grubu bu eserle ABD'nin en köklü sanat kurumlarından biri olan Met Müzesi'nin modern sanat bölümünde kadın sanatçıların eserlerinden fazla, bir erkeğin fırçasından çıkmış çıplak kadın imgesinin bulunduğu işlerin asılı olduğuna dikkat çekerek, kadın sanatçıların üretiminin yüzde 4, çıplak kadın figürlerinin ise yüzde 76 oranında olması gibi çarpıcı bir istatistik koydular önümüze. Guerilla Girls'ün daha sonra 2005 ve 2012 yıllarında güncellediği bu çalışma, 1989'lardan günümüze kadın sanatçıların temsilinde pek de bir gelişme olmadığını da gözler önüne serdi.

2018 yılında, sanat piyasası üzerine haber yapan yayınlardan *ArtNet* ve *In Other Words* podcast programının birlikte hazırladığı bir araştırma da Guerilla Girls'ün istatistiklerini destekler nitelikteydi. 2008-2018 yılları arasındaki 10 yıllık zaman dilimini kapsayan ve odağına ABD'nin önde gelen 26 sanat kurumunu alan bu araştırma, son yıllarda sıklıkla tekrarlanan, sanat kurumlarında kadın temsiliyetinin arttığı savının bir dayanağı olup olmadığını sorgulamak amacıyla yapıldı. Gerçekten de son 20 yıl içinde köklü müzelerin yönetici ve küratörlerinin yaptığı açıklamalara bakacak olursak sanat dünyasının sonunda "kanon"un dışına çıkarak en azından toplumsal cinsiyet özelinde daha az temsil edilen bir grup olan kadınları öne çıkartmaya yönelik kalıcı projelere imza attıkları gibi bir kanıya varabiliriz. Ancak müzelerin söylemleri ne olursa olsun, *Artnet*'in yaptığı araştırma gösteriyor ki son 10 yıl içinde kadın sanatçıların temsili konusunda öyle aman aman adımlar atılmış değil. İstatistiklere göre, 2008-2018 yılları arasında açılan sergilerin yalnızca yüzde 14'ü kadın sanatçılara aitti. Konu koleksiyon alımlarına gelince de benzer bir tabloyla karşılaşmak mümkün. Birçok küratörün de belirttiği üzere, Batı'da sanat kurumlarının eser alım komiteleri hala erkek sanatçıların işlerine öncelik vermekte. Yapılan araştırmada 2008-2018 yılları arasında sanat kurumları tarafından alınan sanat işlerinin yalnızca yüzde 11'inin kadın sanatçı üretimi olduğu belirtiliyor, siyahi kadınlara gelince ise yüzde 3.3 gibi daha da iç karartıcı bir istatistikle karşılaşıyoruz.

Frida Kahlo, *The Two Fridas*, 1939, Instituto Nacional de Bellas Artes.

Elbette bu tutucu zihniyete sahip komite, küratör ve müze yöneticilerinin birçok bahanesi de mevcut. Bu bahaneler "Cinsiyet değil, kaliteye bakıyoruz"dan "Koleksiyoncuların bize hediye ettikleri eserlerin sanatçıları erkek"e, buradan da "Yeterince kendini kanıtlamış kadın sanatçı olmadığından koleksiyon alımları ve sergi projelerinde risk almak istemiyoruz"a kadar uzayıp gidiyor. Tabii tüm bu bahaneler kadınların da "kaliteli" işler yarattığını, ama zaten sanatta "kalite" denen şeyin yukarıda da bahsettiğimiz gibi, beyaz/erkek/heteroseksüel elitist kesimler tarafından oluşturulduğu gerçeğini de görmezden geliyor. Bu bahanelerin görmezden geldiği bir diğer önemli nokta da aslında piyasada var olan kadın sanatçıların sayılarının hiç de az olmaması. 2017 yılında Yale School of Art tarafından yapılan bir araştırmanın sonucu gösteriyor ki en azından ABD özelinde 1983 yılında çoktan profesyonel kadın ve erkek sanatçıların cinsiyet eşitliği endeksine ulaşılmıştı zaten. Dolayısıyla sıkıntı, piyasada yeterince kadın sanatçı olmaması değil ancak bu "kendini kanıtlama" kriteri. Kadın sanatçıların kariyerlerinin büyük bir bölümünde bu "kendini kanıtlama" bariyerine takılmalarının asıl sebebi bu tür bahanelerin öne sürülerek kadın sanatçılara en baştan zaten sergilenme fırsatı verilmemesi ki bu da dolayısıyla kadın sanatçıların eserlerinin satın alınmamasına ve böylece sanat yaparak hayatlarını sürdürme ihtimallerinin kısıtlanmasına da neden oluyor.

Burada kendini kanıtlamak ve "kalite" özelinde müzayede verileri üzerinden güncel bir örnek vermek isteriz. Daha geçtiğimiz aylarda Sotheby's'in gerçekleştirdiği bir "Old Masters" müzayedesinde Rönesans sanatçısı Sandro Botticelli'nin dikenli bir taç giyen

İsa'yı resmeden *Acıların Adamı* (Man of Sorrows) eseri 45,4 milyon dolara satıldı. Aynı müzayedede Barok dönemin tanınmış sanatçılarından olan Artemisia Gentileschi'nin iki tablosu ise 2,7 milyon dolar ve 2,1 milyon dolara alıcı buldu. Bu durumda Gentileschi'nin Botticelli'den daha "değersiz" resim yaptığı iddia edilebilir mi? Yoksa Gentileschi'nin eserinin Botticelli'den daha az fiyata alıcı bulmasının sebebi yalnızca cinsiyeti midir? Zamanında zaten kadın olduğu için erkek meslektaşları kadar ilgi görmeyen Gentileschi, aradan yüzyıllar geçmesine rağmen cinsiyet bariyerine takılıyor. Radikal bir söylemde bulunmak gerekirse aslında Gentileschi ve Botticelli'nin eserlerinin fiyatları arasındaki tek fark cinsiyetlerinden dolayı onlara yüklenmiş olan sosyal roller ve ataerkil bir sanat tarihi yazımı içerisinde birinin yüceltilirken diğerinin görünmezden gelinmiş olması diyebiliriz.

Adélaïde Labille-Guiard, *Self-Portrait with Two Pupil*s, 1785, The Met.

Temsiliyet meselesi

Kadın sanatçıları, genel koleksiyon ve sergilere yerleştirmek yerine özel müze ve kurumlara itmek, bu kimliklerin "öteki" konumunu güçlendirerek ancak üzerlerine fener tutulup da aydınlatıldıklarında görünür kılınabildiklerini göstermesi bakımından da düşünülebilir. Dünya genelinde kadın kimliklere odaklanan ve yalnızca bu grupların sanatını koleksiyon ve sergi salonlarında barındıran pek çok kurum var. Bu kurumların gerçekleştirdiği araştırma ve sergi projeleri her ne kadar sanat tarihi yazımı ve sanatta temsiliyet konularında her zaman var olan adaletsizliği gidermeye yönelik önemli bir adım olsa da terazinin kollarının eşitlenmesi için yeterli bir çaba değil. Kadın sanatçılar, beyaz/erkek/heteroseksüel sanatçıların olduğu kadar kimliklerine "rağmen" değil de kimlikleriyle birlikte sanat kurumlarında temsil edilmeye başladıkları zaman ancak bu eşitlik sağlanabilir.

HAYATTA KALMA USTASIYLA YAŞAM

Yazı: Gizem Aydoğan Kongar

Çoğumuz, kaktüsleri dikkatle yaklaşılması gereken dikenli, tüylü ve garip formlarda, kurak bölge bitkileri olarak görürüz. Ancak böyle bir genelleme, kaktüslerin muazzam doğasına ve çeşitliliğine haksızlık ettiğimiz anlamına gelir. Kaktüsler, Kanada'dan Güney Amerika'nın ucuna kadar çok çeşitli coğrafya ve iklim koşullarında yaşayabilen birçok türü kapsıyor. Çoğu, kurak iklimlerde yetişse de tropik orman kaktüslerini görmek de mümkün.

Caryophyllales (Karanfilgiller) takımındaki *Cactaceae (Kaktüsgiller)* ailesinde yer alan kaktüsler, sayısı neredeyse 2000'e ulaşan gezegenimizin en çarpıcı bitki türlerini kapsıyor. Öncelikle formları ve hayatta kalma becerileriyle dikkatimizi çekse de canlı ve göz alıcı çiçekleri ile de bilinen çok yıllık bitkiler arasında. Hem doğada hem de bahçelerimizde, gökyüzüne doğru metrelerce uzanan türlerden tutun da minik fıçı görünümlü olanlara kadar benzersiz formlarda karşımıza çıkan kaktüsler, nevi şahsına münhasır canlılardır.

1930'larda Fransız mimar Paul Sinoir tarafından tasarlanan ve adını Fransız ressam Jacques Majorelle'den kübist yapı, Majorelle Garden, Fas, Marakeş.

Kaktüsler ve sukulentler hep bir arada bahsedilen bitkiler. Latince'de öz su anlamına gelen "sucus" sözcüğünden kökenlenen sukulent aslında "vücudunun bir bölümünde su depolayan bitki" anlamına geliyor. Sukulentler, etli bitkiler olarak da tanımlanıyor. Kısacası, su depolayan tüm kaktüsler sukulenttir ancak tüm sukulentler kaktüs değildir.

Bilmediğiniz bir bitkinin kaktüs olup olmadığını anlamanın en kolay yolu, areola kontrolü yapmak. Areolalar, bazen belirgin ve hafif kabartı şeklinde, bazen çok kısa dikenimsi tüylerle kaplı minik yastıklar şeklinde olabiliyor. Örneğin sık sık kaktüs olarak satıldığını gördüğümüz *Euphorbia trigona (süt ağacı)*, areolaları görmediğimiz bir sukulent aslında; diken benzeri boynuzları olmasına rağmen bir kaktüs türü değil.

Soldan Sağa: Majorelle Bahçesi'ndeki kaktüsler ve palmiyeler, Kanarya Adaları'ndaki Lanzarote Adası'nda bulunan Jardin de Cactus'un girişi ve *Melocactus grueberi* türü.

Tarihin tozlu sayfalarında kaktüslerle ilgili çokça keyifli anekdot var. Kökeni Amerika kıtası olan kaktüslere, bu toprakların en önemli medeniyetleri olan Aztekler ve İnkalara ait kaynaklarda rastlıyoruz. Şifa gücü nedeniyle çeşitli reçetelerde ve dini törenlerde kullanıldığına dair bilgiler yer almakta. Bir efsanede Azteklerin yeni bir başkent kurmaya niyetlendiklerinde rahiplerin kehaneti üzerine bir kartalın dev bir kaktüs üzerinde bir yılanı yediği yeri seçtiği anlatılır. Bu efsane, varlığını günümüzde *Opuntia* türü bir kaktüs üzerinde ağzında bir yılan olan kartalın betimlendiği Meksika bayrağında devam ettiriyor.

Avrupalıların kaktüslerle tanışması ise Christoper Colombus zamanında mümkün olur. Batı Hint Adaları'nda karşılaştığı bu garip görünüşlü, yapraksız ve dikenli bitkileri ilginç bulan Colombus, sonradan *Opuntia* ve *Melocactus* olarak adlandırılacak olan türleri Avrupa'ya getirir ve böylece yüzyıllar boyunca sürecek bir kaktüs çılgınlığının tohumlarını atmış olur.

Kaktüs dediğimizde şüphesiz aklımıza gelen ilk şey, hayatta kalma becerisi. Büyük çoğunluğu kurak iklimlerde yaşayan kaktüsler, ortam şartlarına adapte olacak şekilde evrimleşmiş; birkaç tür haricinde yapraklarından dahi vazgeçmiş, kendilerini dikenler ve tüylerle donatmıştır. Hal böyle olunca dünyaya birkaç dakikalığına kaktüslerin gözünden bakmak gerek. Kuru, sıcak ve yağışsız bir ortam düşünün. Köklerinizle suya erişmek istiyorsunuz çünkü fotosentez için su elzem ancak yağmurun ne zaman yağacağı belli değil. En son yağışı aylar önce alan bu ortamda sizinle birlikte hayatta kalmaya çalışan çok sayıda canlı da mevcut. Büyük bir çaba sarf ederek gövdenizde biriktirdiğiniz su onlar için ne kadar da cazip değil mi? İşte tam bu noktada yaprakların yerini alan dikenleriniz bir

taraftan su kaybını önlerken diğer taraftan depoladığınız suya erişmeye çalışan canlıları uzaklaştırıyor. Ayrıca hava akımını azaltıyor, güneşin yakıcı etkisi karşısında gölgelik görevi görüyor ve havadaki su damlalarının kök bölgesine hızla ulaşması için adeta bir yağmur oluğu şeklinde çalışıyor. Etkileyici değil mi? Adaptasyonu bir adım daha ileriye götürüyor ve fotosentez için gerekli olan karbondioksiti gündüz yerine geceleri açılan gözenekleriniz aracılığıyla alıyorsunuz. Hayatta kalma becerisi diye buna denir.

Dünyamızı Biçimlendiren Olağanüstü Bitkiler isimli kitapta Helen&William Bynum, Vahşi Batı filmlerinde sıklıkla karşımıza çıkan, Red Kit'in arka planında görmeye alışkın olduğumuz "saguaro" kaktüsü ile ilgili bölüme Pima efsanesinden şu alıntıyla başlar: "Bir saguaroya dönüşüp sonsuza dek yaşayacak, her yaz meyve vereceğim."

Saguaro kaktüsü olarak bildiğimiz *Carnegiea gigantea*, eşsiz su depolama kapasitesi ve boyutlarıyla devasa bir bitki. 200 yaşına kadar ulaşabilen Saguaro kaktüslerinin boyu 15 metreyi bulabiliyor. 30-35 yaşına kadar üremeyi pek düşünmeyen Saguaro çiçeklerinin ömrü ise her kaktüs gibi: Sadece 24 saat.

Yetişkinliğe erişmiş bir Saguaro kaktüsünün yalnızca 10 günde 3 bin litre su depolayabildiğini ve yağmuru "bir sünger gibi emdiğini" bilmek, kendisine olan saygımızı bir kat daha artırıyor. Yüzeye yakın, ağ şeklinde uzattığı kökleri, sık olmayan yağışların derine inmemesi durumunda en fazla miktarda suya ulaşacak ve depolayacak şekilde adapte olmuş. Henüz 10 cm boyundaki Saguaro kaktüsünün köklerinin 2 metrelik bir alana yayılmış olduğu gözlemlenmiş. Tüm bunlar yetmezmiş gibi çeşitli kuşlara yuva da olan Saguaro kaktüsü, adaptasyon yeteneğinin yanı sıra misafirperverliğiyle de hayranlık duyulan türler arasında.

Kaktüslerle ilgili en eğlenceli norm, sıklıkla başlangıç seviye bitkiler arasında gösteriliyor olması. Bana kalırsa evinizde bakmak için seçeceğiniz ilk bitki bir kaktüs olmamalı. Zira "Ona bakıyorum ve yaptıklarım işe yarıyor" diyebilmek için bitkinin bize farklı tepkiler vermesini isteriz. Yeni bir yaprak çıkarmak, çiçek açmak veya gelişip serpilmek gibi... Oysa, kaktüsler oldukça yavaş gelişen ve sizden pek de beklentisi olmayan türler. Haliyle "Bitki bakıyorum" hissini yaşamak için bir kaktüs yerine örneğin *Philodendron* türlerini tercih etmek, ruhsal tatmin açısından daha etkili olacaktır.

Herhangi bir bitkinin kontrollü şartlardaki bakımında ilk adım, o bitkinin

İspanya'da tasarımı tamamlayan ve kaktüslerle sık sık karıştırılan bir Euphorbia.

Loewe x Paula's Ibiza Capsule 2019, Balear kültürünün hikayesini anlatıyor.

Marakeş'te bir kaktüs bahçesi.

doğal ortamını taklit etmek olmalı. Öncelikle kaktüsünüzün orman mı yoksa kurak bölge kaktüsü mü olduğunu tespit etmelisiniz. Yılbaşı kaktüsü olarak bilinen ve *Rhipsalis* doğal ortamında ağaçların veya kayaların üzerinde yaşayan orman türleridir. Bu ev yeşilleri kurak bölgedeki kaktüslere benzemez; özellikle ışık ve sulanma talepleri farklıdır.

Daha sık rastlanan kurak bölge kaktüslerinin bakımına gelirsek tüm bitkilerde olduğu gibi ilk aşama mutlaka ışık ihtiyacının karşılanması olmalı. Kaktüsler, iyi ışıklanma ister; dolayısıyla Kuzey yarım kürede bulunan ülkemiz için konuşmak gerekirse, kaktüslerin en mutlu olacağı ortamlar özellikle güney ve batı cepheden ışık alan odalar olur. Lakin çoğu kaktüs türünün doğal ortamının kurak olması, evde bakımı yapılırken yakıcı güneş alması gerektiği anlamına gelmez.

Yakıcı yaz güneşi ve rüzgarının kavurucu etkisinin kaktüslerde yanma ve kurumalara yol açabileceği göz ardı edilmemeli. Özellikle minik saksılarda evimize giren ve seralarda yetiştirilmiş olan bu kaktüslerin savunmasız bir şekilde güneşe maruz kalacak şekilde konumlandırılmaması gerekir.

Kaktüs bakımında doğal ortamını taklit edeceğimiz ikinci husus toprak karışımı olmalı. Geçirgen ve parçacıklı bir toprak karışımı elde etmek için torf içerisine mutlaka ponza, lav taşı, kil bilyesi ve/veya dere çakılı eklenmeli.

Fazla sulanmayı sevmeyen kaktüsler için asıl önemli olan miktar değil sulamanın zamanlamasıdır. İki sulama arasında kurumasına izin verilirken, sulama esnasında her yanının eşit sulandığından emin olunması gerekir. Toprak karışımının oldukça geçirgen olduğu için bir kez değil birkaç tur sulama yapılarak suyun her yana nüfuz etmesi sağlanabilir.

Güneşin yakıcı etkisinin yanı sıra soğuk hava koşullarına ne kadar dayandığından da söz etmek gerekir. Çoğu kaktüs türü, don olaylarında hayatta kalamaz. Hava sıcaklığının 10 derecenin altına düştüğü koşullarda bazen tamamen bazen de kısmi donmalar olabileceğini göz önüne alarak, özellikle ülkenin kuzey kısımlarında bahçe yerine saksılarda bakım tercih edilmeli. Kış koşulları takip edilerek kaktüsler, gerekirse iç mekana taşınmalı.

Beslenme ihtiyacında da talepkar olmadığını bildiğimiz kaktüsler, çoğu zaman beslemeyi unutsanız bile sorun yaşamaz. Aynı şekilde saksı değişimi de belirli bir periyot takip edilerek değil bitkinin kök sistemi gözlemlenerek yapılabilir.

Bir takımyıldızı değil, galaksiniz mottosuyla Logan Hollowell'in başak takımyıldızı kolyesi ve midas yıldızı yüzüğü.

YILDIZ ALFABESİ

Yazı: Ekin Kurbetçi

Soldan sağa: Brent Neale'ın *Alice Harikalar Diyarında*'dan ilham aldığı Down the Rabbit Hole

Koleksiyonunu yıldızlara bir saygı duruşu olarak betimleyen Logan Holloway: "Hepimiz yıldız tozundan yapıldık ve göksel evimiz birliğimizin ve amacımızın bir hatırlatıcısı."

Birisiyle yeni tanıştığınızda buzları kıran, heyecanlı ve meraklı bir sohbetin kapılarını aralayan o soruyu hatırlayalım: "Burcun ne?" Modern astrolojinin artan popülaritesi ve astronomik araştırmalardaki son gelişmelerle birlikte burçlar hem ilgi çekici hem de üzerinde konuşulan bir konu haline geldi. Astrolojik semboller, binlerce yıl boyunca şans ve refah amuleti olarak kabul ediliyor. Tarihçesi milattan önce 1000'lere ve Antik Babil'e dayanan burçların mistik gerçekliği, sezonun mücevher trendlerine de kaçınılmaz bir şekilde yansıyor. Astrolojik semboller, binlerce yıldır varlığını sürdüren ruhsal yol göstericiler olduğundan burç ilhamlı mücevherler her zaman en kişisel ve anlamlı mücevher formlarından biri olmaya aday.

Özellikle kişiselleştirilmiş tasarımların yükselişte olduğu bu dönemde harf ve isimlerden daha gizemli ve soyut bir parça arayanlar, yıldızların yol göstericiliğine kulak veriyor. *Dante'nin İlahi Komedya*'sından ilham alan mücevher markası Alighieri'nin kurucusu Rosh Mahtani'ye göre zorlu zamanlar bizi evrenle daha derin bağlar kurmaya yönlendiriyor. Pandeminin ardından hızlı yaşam temposuna dönüş, yoğun ülke gündemleri derken kendimizle ve kozmosla olan bağımızı güçlendirmek, yaşam amacımıza ve kendimize olan farkındalığı artırmak için üzerimizde taşıdığımız zodyak sembolleri, daha derin bir kimlik bağlantısı arayanlara mükemmel bir seçenek sunuyor.

İster sıkı bir astroloji meraklısı isterseniz de yıldızların büyüsünü keşfetmeye yeni başlamış olun burç ilhamlı mücevherlerin çekim alanına kapılmanız çok kolay. Ünlülerin durumu da çok farklı değil. Rihanna gösterişli tasarımları tercih edenlerden. Yıldızın, elmaslarla süslü balık burcu madalyonu Briony Raymond New York imzası taşıyor. Markanın astroloji koleksiyonu alışılmışın aksine oldukça geniş. Ürün ailesinde sadece kolyeler bulunmuyor. Ağır yüzüklerden kelepçe bileziklere ve gösterişli, farklı boylardaki madalyonlara kadar birçok seçenek mevcut. 18 ayar altın kullanılan ve altın, gümüş, pembe olmak üzere üç renkte üretilebilen ürünler elmaslarla ışıldıyor. Daha özel bir

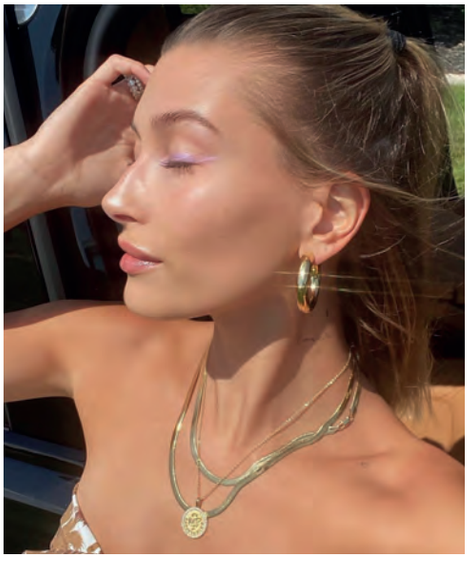

18 ayar sarı altın burç yüzüğü, Briony Raymond.

dokunuş içinse markayla iletişime geçerek kişiselleştirme yapılabiliyor. Markanın kurucusu Raymond'a göre insanlar artık takılara sadece estetik bir düzeyde değil bağ kurabilecekleri, daha kişisel bir bakış açısıyla yaklaşıyor. Dolayısıyla burç takılarının popülaritesi, kişiye özel takıların popülaritesiyle yan yana yükseliyor. Tüm bunların yanında burçların insanlar tarafından ilahi bir huzur alanı olarak algılandığını söyleyen Raymond, burcuna ait bir takı takan kişinin bu duyguya kendini daha yakın hissettiğini belirtiyor.

Burç takıların yörüngesine giren tek isim Rihanna değil elbette. Çabasız stiliyle dikkat çeken Hailey Bieber da Anita Ko'nun koleksiyonundan yay burcu bir kolye takıyor. Mix&match kültürünü benimseyen Hailey, kolyelerini üst üste takarak daha salaş ve spor bir görünüm elde ediyor. Anita Ko'nun burç kolye koleksiyonu da tıpkı Briony Raymond New York'un tasarımları gibi 18 ayar altından üretilmiş; sarı, gümüş ve pembe altın seçeneklerine sahip. Elmaslarla çevrili madalyon ucuna isterseniz size özel olarak gravür yapılabiliyor. "Los Angeles'ta büyüdüm. Dolayısıyla astrolojiye adeta bir bilim dalıymış gibi inanan bir toplumdan geliyorum" diye anlatan Ko, birçok astroloji meraklısının kendilerini burçlarına çok bağlı hissettiğini ve burçlarının adeta kişisel bir imzayı temsil ettiğini düşündüklerini söylüyor.

Soldan sağa: Dante Alighieri'den ilham alan Alighieri; Pandora'nın burç koleksiyonundan; Hailey Bieber'ın Anita Ko'nun koleksiyonundan yay burcu kolyesi.

Alighieri'nin yeri ise bu ihtişamlı parçaların yanında, daha şairane bir noktada duruyor. Adı üstünde, İtalyan şair Dante Alighieri'den ilham alan marka, zodyak koleksiyonuyla, kainatla ve dünyevi maceralarımızı izleyen yıldızlarla olan bağımızı kutluyor. Madalyon formlu kolyeler amorf formları ve eskitme tasarımlarıyla adeta eski sikkeleri anımsatıyor. Parçalar bronz üzeri 24 ayar altın kaplama ve 9 ayar som altın üzeri 24 ayar altın kaplama olarak iki seçeneğe sahip. Mahtani'nin tasarımları, kendi kişisel anlamlarınızı keşfetmenize izin veren, belirgin ve bariz olmaktan uzak bir tasarım anlayışını yansıtıyor. Yani burçlara çok da inanmasanız bile Alighieri'nin koleksiyonundan kesinlikle zevk alabilirsiniz.

Anita Ko.

Briony Raymond.

Söz konusu burçlar olduğunda daha minimal bir bakış açısı arıyorsanız, cevabınızı Pandora'nın burç koleksiyonunda bulabilirsiniz. Bu koleksiyonda som gümüşten 12 adet charm mevcut. Tasarımların ön yüzü parlak bir bitişe sahipken arka tarafı ise ilham aldığı yıldızlara atıfta bulunan mikro taşlara sahip. Tabii burç takılarınız illaki burcunuzun sembolüyle tasarlanmak zorunda değil. Biraz daha soyut bir yaklaşım için ilham kaynağımız Meghan Markle. Sussex Düşesi, 40. doğum günü kutlamasında zodyak takılara kraliyet dokunuşu yaptı. 6 Mayıs'ta doğan Archie için boğa ve 4 Haziran'da doğan Lilibet içinse ikizler... Çocuklarının burçlarını gösteren elmas takımyıldız kolyelerle canlı yayın yapan Markle, bu sade tasarımları katmanlı bir şekilde kullandı. Bir takımyıldızı değil, galaksiniz mottosuyla karşımıza çıkan Logan Hollowell, koleksiyonunu yıldızlara bir saygı duruşu olarak betimliyor. "Hepimiz yıldız tozundan yapıldık ve göksel evimiz birliğimizin ve amacımızın bir hatırlatıcısı."

Pandora'nın burç koleksiyonunda som gümüşten 12 adet charm bulunuyor.

Brent Neale'nin renkli ve keyifli tasarımlarıysa burç trendine daha eğlenceli bir açıdan yaklaşıyor. *Alice Harikalar Diyarında*'dan ilham alan Down the Rabbit Hole koleksiyonu, burcunuzu oyuncu bir şekilde sergilemenizi sağlıyor. Markanın imzası haline gelen dev sihirli mantarlar, içinde burç sembolünüzü barındırıyor. Kolyeler opal, turkuaz gibi taşıdığı burca ait taşlarla renklenmiş ve sembolse yakut, ametist gibi değerli taşlarla işlenmiş.

Burcunuzun figüratif bir temsili mi yoksa yıldızların daha sembolik bir düzenlemesi mi tercihiniz? Gökselleri kutlamak isteyenler için birçok seçenek mevcut. Sanıyoruz ki burç takıların en güzel yanlarından birisi de bu. Size ait hissedebileceğiniz kadar kişisel ama bir baş harf ya da isminiz kadar belirgin ve hedef odaklı değil. Daha duygusal, aidiyet hissi veren mücevherlere olan ilgi yakın zamanda azalacak gibi görünmüyor. Çağlar boyunca ayakta kalabilmeyi başarmış burçlar ise bu düşünceli ve kişisel trende ruhani bir boyut veriyor.

AKTÜEL ETKİNLİKLER

THE CREDIT SUISSE EXHIBITION FRANS HALS,
Londra
17. yüzyılın en önemli portre ressamlarından biri olan Frans Hals, Hollanda resminin Rembrandt ile birlikte en önemli temsilcilerinden. Öte yandan döneminin en çok aranan ressamlarından biri olan Hals, tarzını rahat, canlı, genellikle gülümseyen ve hatta kahkaha atan yeni bir portre stili üzerine inşa etti. Bu farklılık da sanatçının özellikle Haarlem'de popüler hale gelmesine olanak sağladı. Bir diğer taraftan belirtmek gerekiyor ki yaratılmalarından bu yana dört yüz yıl geçmesine rağmen, Frans Hals'ın portreleri halen hayatta. 30 Eylül tarihinde start alacak sergi ise sanatçının Batı sanatının en büyük ressamlarından biri olarak yerini neden hak ettiğini keşfediyor. Wallace Koleksiyonu'ndan en bilinen tablosu *The Laughing Cavalier* (1624) da dahil olmak üzere Hals'ın 50 eseri bir araya getiriliyor. Seçkinin aynı zamanda National Gallery, Rijksmuseum ve Haarlem'deki Frans Hals Museum'ın özel iş birliğiyle düzenlendiğinin altını çizelim.

FESTIVAL OF LIGHTS,
Berlin
Yılda bir kez, Berlin'in şehir merkezindeki popüler manzaraları ve anıtları, *Festival of Lights* sırasında ışık ve video projeksiyonları için tuval haline geliyor. Bu sene 19. kez düzenlenecek olan festival, geleneksel olarak Berlin belediye başkanının himayesinde gerçekleştirilecek. Berlin'in yakın tarihinin pek çok simgesi, tarihi noktaları, caddesi, meydanı ve popüler mahallesi Ekim ayında on gün boyunca muhteşem bir şekilde aydınlatılacak. Bebelplatz'daki sanat enstalasyonları özellikle etkileyici. Burada ziyaretçiler, koşullara mükemmel şekilde uyan renkli ışık sanatı projeksiyonlarını üç taraftan izleyebilecek. Aynı zamanda ışık gösterilerine müziklerin de eşlik edeceğini belirtelim. Çok sayıda farklı enstalasyonun yer aldığı bir diğer nokta ise Potsdamer Platz ki burası, festivalin mutlaka görülmesi gereken yerlerinden biri. Festival, 6-15 Ekim tarihinde düzenlenecek.

MARK ROTHKO: PAINTINGS ON PAPER,
Washington DC
Sevinç, umutsuzluk, coşku, trajedi... Mark Rothko'nun sanatında ifade etmeye çalıştığı temalardan bazıları. Rothko, tuval üzerine yükselen soyut resimleriyle biliniyor ancak çok az kişi onun kariyeri boyunca kağıt üzerine 1.000'den fazla resim yaptığını bilir. Bunları kendi başına bitmiş resimler olarak gördü, sadece kendi yaratıcılığına yönelik ön çalışmalar olarak değil. Bu dikkat çekici eserler, neyin resim olarak "sayıldığı" konusundaki beklentilerimizin yanı sıra Rothko ve kariyeri hakkındaki fikirleri de sorguluyor. 19 Kasım tarihinden itibaren National Gallery of Art'da gösterimde olacak *Mark Rothko: Paintings on Paper,* Rothko'nun kağıt üzerindeki en ilgi çekici 100'den fazla eserini getiriyor ve birçoğu ilk kez sergileniyor. Seçki aynı zamanda erken figüratif konu ve sürrealist çalışmalardan, sanatçının en çok tanınan, genellikle büyük ölçekte gerçekleştirilen yumuşak kenarlı dikdörtgen alanlara kadar geniş bir yelpaze sunuyor. Öyle ki nadiren sergilenen bu renkli resimler aynı zamanda 20. yüzyılın önde gelen sanatçılarından biri hakkındaki düşüncelerimizi de değiştiriyor.

Sergi ve bilet fiyatlarına www.artsandculture.com veya müzelerin web sitesi üzerinden ulaşabilirsiniz.

PICASSO IN FONTAINEBLEAU,
New York
Pablo Picasso, 1921 yazının çoğunu bir garajda geçirdi. Fransa, Fontainebleau'da kiralık bir villadaki bu beklenmedik stüdyoda, şaşırtıcı bir çalışma grubu yaratmak için verimli bir şekilde çalıştı. En şaşırtıcı kreasyonları arasında, birbirinden haftalar sonra yan yana boyadığı, tamamen farklı, iki metre yüksekliğindeki iki eser vardı: T*hree Women at the Spring* ve *Three Musicians*. MoMA'da 1 Ekim tarihinden itibaren ziyaret edebileceğiniz seçki ise bu iki tabloyu, sanatçının doğaçlama stüdyosundaki üç aylık kalış süresindeki diğer çalışmaları, fotoğraflar ve arşiv belgeleriyle tamamlayarak yeniden birleştiriyor. Picasso'nun aynı anda farklı üsluplar peşinde koşması, sanat dünyasında da tartışmalara neden olmuştu. Picasso ilerledi mi yoksa geriledi mi? Avangart mıydı yoksa akademik miydi? Devrimci mi, gerici mi? Eleştirmenler bölündü. Bu sorular, *Picasso in Fontainebleau*'nun kategorizasyona nasıl meydan okuduğunu ve sanatçıların nasıl geliştiğine dair beklentileri nasıl alt üst ettiğini anlatıyor. Sergide aynı zamanda sanatçının Fontainebleau'da kısa süreli kaldığı süre boyunca yaptığı diğer tablolar, çizimler, pasteller ve gravürleri de yer alacak.

MICHELANGELO AND THE CONSEQUENCES,
Viyana
Bu sonbahar Albertina Museum, Rönesans ustası Michelangelo'ya ve onun sanatından sonraki tarihin üzerindeki geniş kapsamlı etkisine dair bir seçki sunuyor. Sanatçının derin duygulu figürleri aynı zamanda gerilimleri, iç eziyetleri ve çatışmaları da ifade ettiğini yeniden belirtme gereği duymuyoruz. Öte yandan Michelangelo, özellikle nü çalışmalarında, yalnızca kendi döneminin sanatçılarını etkilemekle kalmayıp sonraki nesiller üzerinde de kalıcı etkiler bırakan yeni bir figüratif ideal yaratıyor. 15 Eylül tarihinden itibaren ziyaret edebileceğiniz sergi ise seçilen örnekler ışığında bu etkiyi görünür kılmayı amaçlıyor. Sanatçının nü çizimleri, Michelangelo benzeri idealin süregelen etkisini netleştirmek için Daniele da Volterra, Rosso Fiorentino, Baccio Bandinelli, Francesco Salviati ve Domenico Beccafumi gibi sanatçıların kağıt üzerindeki çalışmaları ile yan yana getiriliyor. Bu birliktelik de eserlerinin sonraki kuşak ve yüzyıllardaki sanatçıların çizimleriyle karşılaştırılmasıyla gösteriliyor. Kısacası, Michelangelo muhtemelen hiçbir zaman çıplak bir kadın çizmemiş bunun yerine erkek vücuduna feninen bir görünüm kazandırmış olsa da çalışmalarında kadın bedeninin de bir rolü olduğunu düşünmenize neden olabilecek bir sergiden bahsediyoruz.

THE SHAPES OF RUIN,
Lyon
Tüm harabe türleri arasında bir diyalog kurmayı amaçlayan *The Shapes of Ruin*, hem Batı'da hem de Doğu'da egemen hale gelen anıtsal kalıntı kültürünün ortaya çıkmasına olanak sağlayan asırlık gelenekleri ve anıt kavramından bile habersiz toplumların geleneklerini incelemeyi öneriyor. İster yer üstünde ve yer altında insan faaliyetlerine ait parçaların toplanması ister anıt veya ibadet amaçlı doğal alanların geliştirilmesi ister megalitler, piramitler ve büyük imparatorlukların sanat eserleri gibi binaların inşası olsun, her türlü harabe pratiğiyle ilgileniyor. Mısırlılar, Mezopotamyalılar, Amerikalılar için çok değerli olan binaların kurtarılmasından Asya, Avrupa ve Amerika'daki çağdaşları tarafından çok değer verilen anıtsal kültü kısmen reddeden Çinliler ve Japonlara kadar çeşitli yıkım deneyimlerini yakalamaya çalışıyor. Görkemli ve hatta bazen imkansız görünen mimarilere boyun eğmek yerine doğa ile bir tür anlaşmayı tercih eden Kızılderililerin, Afrikalıların ve Okyanusyalıların hafıza pratiklerini sorguluyor. Seçki, sene sonunda Musée des Beaux-Arts de Lyon'da gösterimde.

WOMEN IN REVOLT!,
Londra
8 Kasım itibarıyla Tate'de gösterimde olacak seçki, türünün ilk örneği olarak, 1970'den 1990'a kadar Birleşik Krallık'ta çalışan 100'den fazla kadın sanatçının çalışmalarının kapsamlı bir araştırmasını sunuyor. Zira bu sergiye bir başlık atmak istesek bu "1970–1990 arasında Birleşik Krallık'ta sanat, aktivizm ve kadın hareketi" olurdu. *Women in Revolt!* farklı sanatçılara ve resim, çizim, heykel, film ve performans gibi çok çeşitli ortamlara odaklanıyor. Sergi; Kadın Özgürlüğü Hareketi, kadınları etkileyen yasal değişiklikler için mücadele, annelik ve ev içi deneyimler gibi konuları ve olayları araştıracak ve yansıtacak. Gösteri, çoğunlukla ana akım sanat kurumlarının dışında çalışan ve dönemin sanatsal anlatılarının büyük ölçüde dışında bırakılan kadınların çalışmalarına ve yaşanmış deneyimlerine değinecek. Kısacası İngiliz kültürünün çehresini değiştiren ve gelecek nesil sanatçıların yolunu açan üretken, politik olarak angaje olmuş toplulukları sergileyecek.

NIKO PIROSMANI,
Riehen
Gürcü sanatçı Niko Pirosmani (1862–1918) hem bilinmesi hem de bilinmemesiyle ön planda. Demek istediğimiz kimisi henüz sanatçının ismini yeni duyarken kimisi neredeyse fanatik bir şekilde saygı duyuyor. 17 Eylül tarihinden itibaren Fondation Beyeler'de ziyaret edebileceğiniz serginin de göstereceği gibi Pirosmani erken modern sanatın seçkin bir temsilcisiydi. Pirosmani'nin sanatı, sokaktaki ve tavernalardaki insanlardan avangart sanatçılara ve yazarlara kadar herkese hitap etti. Sadece birkaç fırça darbesiyle gündelik olanı olağanüstü hale dönüştürdü ve parlak yoğunlukta figürler yarattı. Sanatı dünyalar arasında köprü kurdu, aidiyet ve adanmışlık duygusunu birleştirdi. Tiflis'teki Georgian National Museum'ın sahip olduğu yaklaşık elli nadir eserin yer aldığı sergi, Pirosmani'nin sanat dünyasına girişi niteliğinde. Ayrıca sergi, Fondation Beyeler (Riehen/Basel) ve Louisiana Modern Sanat Müzesi (Humlebæk) tarafından ortaklaşa düzenleniyor.

LHOLA AMİRA: FACİNG THE FUTURE,
San Francisco
Yaratıcısı Güney Afrikalı sanatçı Lhola Amira'nın sözleriyle bir multimedya "takımyıldızı" olan *Facing the Future*, San Francisco'daki the de Young Museum'a yeni ve beklenmedik bir şey getiriyor. Afrika ve Afrika diaspora topluluklarını sömürgecilik, toprak gaspı ve ırkçılığın etkilerinden kurtarmayı hedefleyen manevi bir deneyime açılan bir pencere aynı zamanda müzenin beğenilen Afrika sanatı koleksiyonunu birleştiriliyor ve farklı anlamlar çıkarıyor. Bir diğer taraftan seçkinin girişindeki duyuru, buranın manevi bir alan olduğunu belirtir. Böylece dünyanın yaradılışını tasvir eden Mali'den bir gemi olan Dogon da dahil olmak üzere müzenin sanat koleksiyonundan çarpıcı örneklerle çevrili küçük bir galeriye adım atmış oluyorsunuz. Ayrıca galerinin yanında Amira'nın multimedya ortamı "Philisa: Zinza Mphefumlo Wami" tefekkür ve ritüel yoluyla şifaya açılan bir kapı. Konukların ellerine koymaları ve ardından dekore edilmiş kaba geri koymaları için davet edilen kutsal tuz dolu bir kase bulunuyor. 3 Aralık tarihine kadar ziyaret edebileceğiniz sergi, günümüzün sıkıntılı zamanları için bir kaynak, bize dünyayla ve birbirimizle olan derin bağımızı hatırlatıyor.

Sergi ve bilet fiyatlarına www.artsandculture.com veya müzelerin web sitesi üzerinden ulaşabilirsiniz.

BARKLEY L. HENDRICKS: PORTRAITS AT THE FRICK,
New York
Barkley L. Hendricks (1945–2017), öznelerinin haysiyetini ve bireyselliğini vurgulayan, siyahi temaların canlı tasvirleriyle çağdaş portrede devrim yarattı. 1960'ların sonlarından başlayarak çalışmaları Avrupa sanatının geleneklerinden ilham aldı. Rembrandt, Bronzino, Van Dyck ve diğerlerinin klasikleşmiş portreleriyle Frick Collection en sevdiği müzelerden biriydi. Frick'in eserleri bağlamında sergilenen Hendricks'in en iyi portrelerinden bazılarını bir araya getiren seçki, öncü Amerikalı ressamın olağanüstü çalışmalarını özel ve kamu koleksiyonlarından alınan bir dizi eserle araştırıyor. Frick küratörü Aimee Ng ve danışman küratör Antwaun Sargent tarafından düzenlenen *Barkley L. Hendricks: Portraits at the Frick*, Avrupa resminin Hendricks'in sanatındaki karmaşık yerini ve Frick'in modern Amerikan kültüründe gelişen rolünü ele alıyor. Ayrıca Derrick Adams, Nick Cave, Awol Erizku, Jeremy O. Harris, Rashid Johnson, Toyin Ojih Odutola, Fahamu Pecou ve Kehinde Wiley gibi sanatçıların katkılarını içeriyor. Sergi 21 Eylül tarihinden itibaren gösterimde.

EDVARD MUNCH: TREMBLING EARTH,
Potsdam
Edvard Munch'ın sanatı, derin insani duyguların canlı tasvirleriyle tanınır. Ancak, sanatında eşit derecede önemli bir rol, ilk kez bir sergide ele alınan doğaya olan hayranlığı baz alınıyor. *Edvard Munch: Trembling Earth*, sanatçının çalışmalarında bilimsel ve felsefi etkilere kendini adamışlığı ve yapıtlarının günümüzün iklim krizi için yankılanan bir alan olduğu ortaya çıkıyor. Bir yandan Edvard Munch, doğayı döngüsel olarak kendi kendini yenileyen bir güç olarak görüyordu -kendi iç kargaşasının bir yansıması olarak. Munch, Norveç'in ormanlarına ve kıyılarına yansıttığı panteist bir doğa anlayışı geliştirdi. Öte yandan çalışmalarında tasvir edilen dramatik hava, özellikle mevcut iklim krizinin bir sinyaliydi. Munch'ın zamanında doğa anlayışı kökten değişti. Biyoloji, fizik, tıp ve jeolojideki yeni keşiflerin etkisi altında, doğa artık durağan ve somut bir şey olarak değil, sürekli hareket halinde ve dinamik olarak algılanıyordu. İnsanlar çıplak gözle görülemeyen süreçler hakkında bir farkındalık geliştirdiler: ister kıtaların kayması ve türlerin evrimi gibi büyüklükteki yavaş değişimler isterse sadece mikroskop altında görülebilen bakterilerin çoğalması... Edvard Munch, pek çok eserinde bu canlı, dinamik ve değişen doğayı resmetmiştir. Seçki, 15 Eylül tarihinden itibaren Museum Barberini'de gösterimde.

THE BUDDHIST ART IN JAPAN:
COLLECTION FROM TOKYO NATIONAL MUSEUM,
Güney Kore
Japonya'daki Budist sanatları, altıncı yüzyıldan beri çok çeşitli biçimlere dönüştü. Gelişiminin ilk yıllarında, Çin ve Kore'den gelen modellerin doğrudan etkisi altında heykeller üretildi. Bununla birlikte, 19. yüzyılda (Heian döneminde), Japonya'da kendine özgü bir Budist kültür gelişmeye başladı. Özellikle, Mahavairocana Buddha, Ezoterik Budizm ve Amitabha Buddha etrafında dönen Saf Toprak Budizmi gelişti. Dahası, Japonya'nın yerli dini inançları olan Budizm ve Şintoizm'in senkretizmi, Çin ve Kore versiyonlarına kıyasla Japon Budist kültürüne benzersiz bir yön sağlar. 9 Ekim tarihine kadar National Museum of Korea'da ziyaret edebileceğiniz sergi, Japon Budist inancının üç önemli özelliğini somutlaştıran Budist heykeller sunuyor: Ezoterik Budizm ve Saf Toprak Budizmi'nin gelişmesi ve Budist ve Şinto inançları arasındaki senkretizm.

YALIN ESTETİK

Hazırlayan: Ekin Kurbetçi

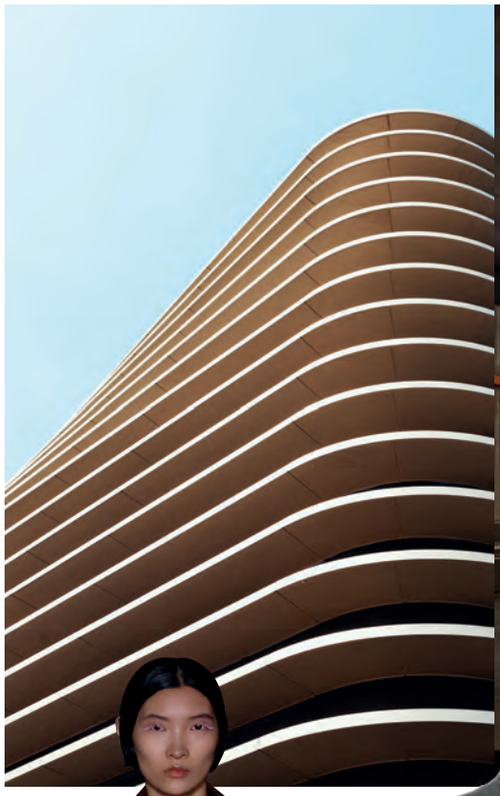

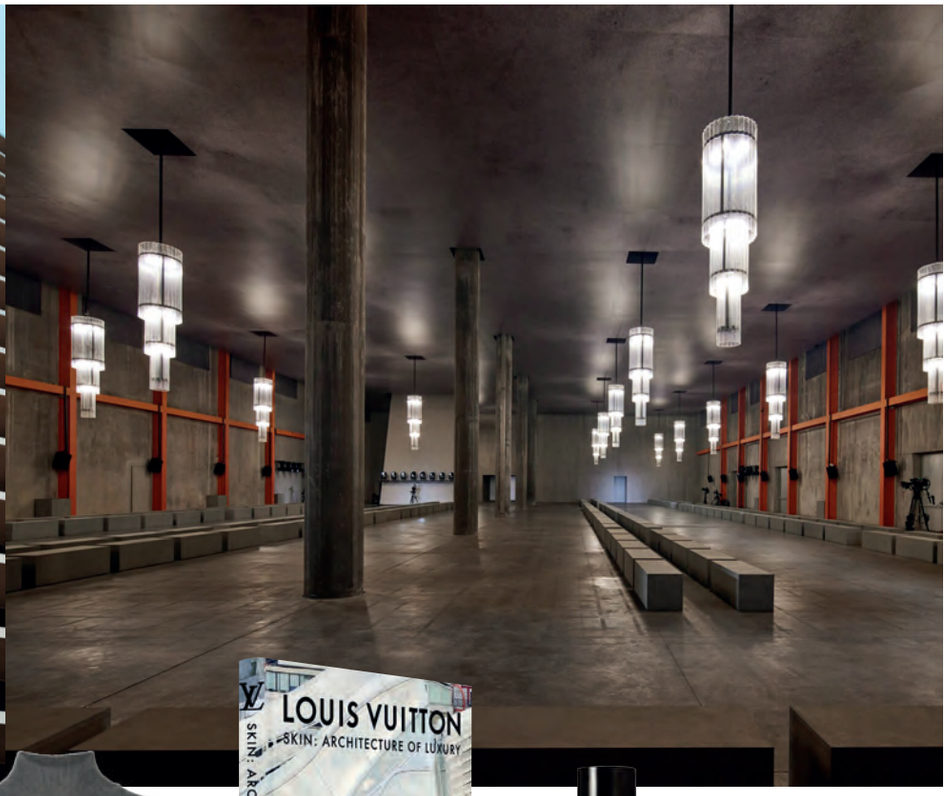

Sonbahar 2023,
Prada

Kazak,
Jil Sander

Kitap, **Assouline Skin-Architecture of Luxury (Seoul Edition)**

Parfüm,
Diptyque L'Ombre Dans

Eşarp,
Hermès

Ceket,
Nanushka

Çanta, **Ferragamo**

Saat, **Cartier**

Ayakkabı, **Prada**

NOMOS
GLASHÜTTE

Tetra – Die Wildentschlossene. An edgy watch with a romantic side. In an elegant shade of pink, brilliantly accentuated. Made for people who have style and love beautiful things. Who can be tough, but also enjoy a touch of softness. The watch has an edge length of 29.5 millimeters and comes on a vegan velour leather strap in velvet gray. Ticking reliably inside is the finely decorated, hand-wound Alpha caliber, made by NOMOS in Glashütte, Germany. Something valuable in its own right—as a fine example of watchmaking art. Now available at Tevfik Aydin. More here: tevfikaydin.com.tr, nomos-glashuette.com

TEVFiK AYDIN
Since 1889

SAILGP ŞAMPİYONASI

CERACHROM
SERAMİK ÇERÇEVE DİSKİ

3235 MEKANİZMASI

OYSTERFLEX
BİLEZİK

YELKENCİLİK RUHU

Açık denizlerin gereksinimlerine dayanıklı olmak üzere tasarlanan Yacht-Master, zarafeti performansla bir arada sunan ve ilhamını denizcilikten alan ikonik bir saat. Çift yönlü çerçevesi, iki nokta arasındaki yelken süresini hesaplamaya yardımcı olurken su geçirmez Oyster kasası, mekanizmayı en zorlu koşullarda bile korur. Seride, konfor ve güvenilirlik sağlayan yenilikçi Oysterflex bileziğe sahip modeller de yer alıyor. Yüksek okunurluğa sahip ve Rolex'in yelkencilik geleneğinin sembolü olan bu seri, okyanusu ve zorluklarını yönetebilmek için gereken doğruluğu temsil etmeyi sürdürüyor. **Yacht-Master.**

#Perpetual

OYSTER PERPETUAL YACHT-MASTER 42
18 KARAT BEYAZ ALTIN

RESMİ ROLEX SATIŞ NOKTASI

RHODIUM

ROLEX